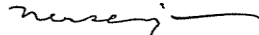

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012

Kraj:	Zlínský kraj
Sídlo:	Tř. T. Bati 21, 761 90 Zlín
Podpis statutárního orgánu:	Mgr. Taťána Nersesjan, radní Zlínského kraje

Základní informace k vypracování dokumentu

Tato příloha obsahuje závaznou osnovu pro vypracování Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012.

Zpráva bude podkladem pro přípravu Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2012 (dále jen „Zpráva 2012“), která by měla být v souladu s usnesením vlády ze dne 14. listopadu 2012 č. 831 předložena vládě k projednání do 30. září 2013.

Součástí tohoto vládního materiálu bude příloha s názvem Zpráva o situaci romské menšiny v krajích za rok 2012, která bude souhrnem všech krajských zpráv.

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012 by měla vycházet z výsledků výzkumných studií provedených ve sledovaném období na území kraje a z dalších dat získaných od jiných odborů krajského úřadu, obecních úřadů a dalších institucí spolupracujících při řešení romských záležitostí. Velmi důležité je vždy uvádět zdroje informací.

Cennými jsou pro zpracovatele Zprávy 2012 údaje krajských koordinátorů pro romské záležitosti, které vycházejí z jejich dobré znalosti terénu a z praktických zkušeností. Součástí dokumentu by měly být také příklady dobré a špatné praxe v oblasti romské integrace na území kraje a návrhy krajských koordinátorů na koncepční řešení situace Romů v ČR v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012 odešlou kraje **nejpozději do 15. března 2013** na poštovní adresu: Úřad vlády ČR, odd. Kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny a sekret. Rady vlády pro národnostní menšiny, nábř. Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01, dále v elektronické podobě na emailovou adresu kosatkova.eva@vlada.cz (tel: 224 002 074) a to ve formátu MS-Word (nikoli ve formátu PDF).

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI ROMSKÉ MENŠINY V KRAJI

- **Počet příslušníků romské menšiny dle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011.**

Sčítání lidu 2011 – romská národnost podle okresů

Název města	Obyvatel celkem	Počet Romů
Kroměříž	107 669	14
Uherské Hradiště	144 125	32
Vsetín	145 310	83
Zlín	193 355	14

Krajská koordinátorka - podle údajů z posledního Sčítání lidu, domů a bytů 2011 se k romské národnosti ve Zlínském kraji přihlásilo 143 romských občanů.

- **Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků romské menšiny v kraji v roce 2012 / z toho odhad počtu sociálně vyloučených Romů.**

Zlín – 150 – 200 osob

Otrokovice – 20 až 30 osob

Vizovice – 15 osob

Valašské Klobouky – 75 – 80 osob

Kroměříž – cca 500 osob

Holešov – cca 100 osob

Bystřice pod Hostýnem – cca 111 osob

Uherské Hradiště – nelze identifikovat, nevíme

Uherský Brod – cca 182 osob

Vsetín – cca 600 osob

Rožnov pod Radhoštěm – cca 45 osob

Valašské Meziříčí – 280 osob

Odpověď krajské koordinátorky - při sčítání lidu v roce 2011 se k romské národnosti ve Zlínském kraji přihlásilo pouhých 143 osob. Odůvodněně lze předpokládat a domnívat se, že Romů v kraji žije daleko více, než se přihlásilo při sčítání lidu a také více než uvádí někteří pracovníci obcí. Většina z nich zná jen ty romské občany, kteří mají něco společného s dávkami nebo někdy navštívili úřad v jiné věci. Pracovníci obcí převážně neznají romskou menšinu ve svém regionu. Dle orientačních odhadů krajské koordinátorky a terénních pracovníků, kteří se věnují romské problematice v kraji, dochází do romských rodin a sami jsou Romové, lze počty Romů ve Zlínském kraji odhadovat na cca 5 600 osob. V roce 2012 přibyla ve Zlínském kraji další lokalita v Bystřici pod Hostýnem, kde v hotelu Podhoran bydlelo cca 100 romských občanů. Nejvíce z nich pochází z Olomouckého, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Každoročně romských občanů ve Zlínském kraji přibývá. **Ve Zlínském kraji je 13 obcí s rozšířenou působností. O vyjádření jsem žádala pouze 12 obcí, jelikož obec Luhačovice je obsazena Romy minimálně.**

Prostorové rozmístění romské menšiny v kraji (identifikace měst a obcí s vyšší koncentrací Romů).

Odpovědi pracovníků obcí s rozšířenou působností:

Zlín – ve městě žije nejvíce příslušníků romské menšiny v lokalitě Obeciny.

Otrokovice – Romové v Otrokovicích nejsou koncentrováni na jednom místě ve městě, netvoří žádnou určitou lokalitu a jsou plně integrováni do společnosti.

Vizovice – všichni romští občané bydlí cca 1 km od středu města. Žádná vyloučená lokalita ve městě není.

Valašské Klobouky – v ORP Valašské Klobouky nedochází ke koncentraci romských rodin do určitých lokalit, rodiny žijí rozptýleně v rámci celého správního obvodu.

Kroměříž – nejvíce Romů žije v lokalitách u Zámečku, na ul. Kotojedská, na ul. Lutopecká a v nájemních bytech Oskol, sídlišti Zachar, na ubytovně ul. Bílanská a ul. Moravská. Také v ostatních obcích jako je Chropyně, Hulín, Kyselovice, Zdounky, Zborovice, Morkovice, Honěnice a Záhlinice.

Holešov – největší počet romských občanů (11 romských rodin) bydlí v lokalitě Bořenovská za městem.

Bystřice pod Hostýnem – ve městě Romové bydlí v hotelu Podhoran, který funguje jako ubytovna pro sociálně slabé občany. V této ubytovně bydlí nejvíce romských občanů. Ubytovna se nachází uprostřed náměstí.

Uherské Hradiště – prostorové rozmístění romské menšiny ve městě Uherské Hradiště a obcích patřících do spádové oblasti, lze považovat za rovnoměrné, a to i v porovnání s většinovou populací či jinými menšinami.

Uherský Brod – nejvíce romského obyvatelstva bydlí v městských garsoniérách na ul. Větrná 2060, dále v holobytech na ul. Vazová a minimum Romů bydlí v panelových domech, rodinných domcích a ve veřejných ubytovnách. Mezi romskými občany nejsou v našem městě bezdomovci.

Vsetín – Romové jsou rozmístěni do několika lokalit a to Poschlá, která je výlučně obývaná romskými obyvateli a ul. Jiráskova 409, kde žijí také jen Romové. Ostatní romští obyvatelé jsou rozmístěni mezi majoritu do lokalit, které nejsou segregovány a prostorově vymezeny. Lze však říci, že zde žijí Romové na různém stupni sociálního vyloučení.

Rožnov pod Radhoštěm – Romové bydlí rozptýleně v různých částech města.

Valašské Meziříčí – Romové bydlí převážně v lokalitě ul. Zašová, Jičínská a Schlattauerova.

Odpověď krajské koordinátorky - ve Zlínském kraji je 13 obcí s rozšířenou působností: Zlín, Otrokovice, Vizovice, Luhačovice, Valašské Klobouky, Bystřice pod Hostýnem, Kroměříž, Holešov, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Vsetín, Rožnov pod Radhoštěm a Valašské Meziříčí. Větší koncentrace Romů je ve městech Zlín, Vsetín, Kroměříž, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Valašské Meziříčí, Uherský Brod, Uherský Ostroh a Rožnov pod Radhoštěm. Podle Gabalovy analýzy žije ve Zlínském kraji 1 000 sociálně vyloučených osob v lokalitách napříč celým krajem. V této analýze se ovšem zkoumalo pouze 5 obcí (Kroměříž, Staré Město, Valašské Meziříčí, Vsetín a Bezměrov) ve kterých bylo dle analýzy 11 sociálně vyloučených lokalit. Dle dostupných informací je těchto lokalit ve Zlínském kraji podstatně víc. Analýza je z roku 2006 a již není aktuální. Některé romské lokality se zrušily a jiné, nové přibýly. Např. zrušil se činžovní dům na ul. Smetanova ve Vsetíně a vybudovala se vyloučená romská lokalita za městem. V Holešově se zbouraly domy v ulici Školní, která byla obývaná převážně romskými občany a postavila se vyloučená lokalita za městem. V Bystřici pod Hostýnem se z hotelu Podhoran stala ubytovna a v Kunovicích se z velké části vyprázdnila lokalita Nový Dvůr. Řada pracovníků obcí s rozšířenou působností nezná definici sociálně vyloučené lokality, a proto se jejich odpovědi nesou v duchu jejich formulací výše uvedených.

2. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI KRAJE A OBCÍ

- **Zhodnocení působení kraje a obcí s rozšířenou působností ve vztahu k Romům v návaznosti na plnění úkolů vyplývajících pro ně z ustanovení odst. 7 a 8 § 6 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin¹.**

1) povědomí kraje a obcí o Koncepci romské integrace na období 2010 – 2013 (dále jen „Koncepce“) a zhodnocení míry naplňování doporučení, která pro ně vyplývají z Realizačního plánu Koncepce romské integrace na období 2010 – 2013, identifikace základních bariér, které jim brání, aby se jimi řídily;

Odpovědi pracovníků obcí s rozšířenou působností:

Zlín – povědomí ano, v ORP Zlín je romská problematika marginální, případné problémy jsou řešeny napříč spektrem a jsou stejné jako u většinové společnosti.

¹ Závazek krajů a obcí zabývat se romskou integrací vyplývá ze č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, konkrétně z ustanovení § 6 odst. 7. a 8, kde je uvedeno:

7) *Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

8) *Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

Otrokovice – povědomí ano, jedná se o strategický dokument, který obsahuje opatření směřující k vyrovnání šancí a vstupních znevýhodnění Romů, které jim brání plnohodnotně participovat na kulturním, společenském, ekonomickém a politickém životě většinové společnosti. Romové ve městě jsou plně integrováni do života ve městě.

Vizovice – známe, víme, kde ji najít.

Valašské Klobouky – bez odpovědi.

Kroměříž – v obci nejsou překážky, které by bránily začlenění romské menšiny do společnosti, nejsou diskriminovány rasou, barvou pleti, národností, jazykem, příslušností k národu či etnické skupině.

Holešov – pracovnice (romská poradkyně 0,2 úvazek) má povědomí o zpracované Koncepti romské integrace na období 2010 – 2013.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme o této koncepci povědomí.

Uherské Hradiště – s Konceptí romské integrace jsme seznámeni. Usilujeme o úplnou integraci Romů do života našeho města a celé spádové oblasti, s přihlédnutím k prioritám vymezeným v Koncepti romské integrace pro Zlínský kraj 2009 – 2013. Jako nejlepší nástroj považujeme terénní sociální práci v romských rodinách.

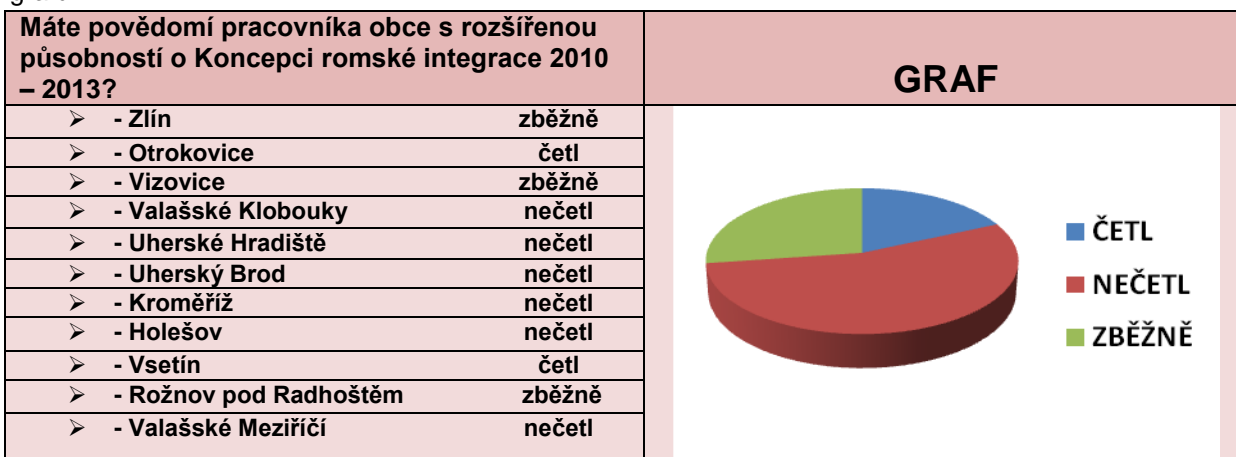
Uherský Brod – namátkově zjištěno, že pracovníci okolních obcí nemají povědomí o koncepci zejména protože, se v jejich obcích Romové nevyskytují, pracovníci městských úřadů jsou informováni

Vsetín – s Konceptí jsme obeznámeni.

Rožnov pod Radhoštěm – Koncepce by měla navrhnout opatření ke zlepšení situace Romů v klíčových oblastech jejich života. Je uložena také na webových stránkách Zlínského kraje.

Valašské Meziříčí – Koncepce romské integrace na léta 2009 – 2013 byla schválena Zastupitelstvem Zlínského kraje 16. 12. 2009.

Odpověď krajské koordinátorky - má povědomí o Koncepti romské integrace na období 2010 – 2013, jelikož je členkou Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny a na její tvorbě se podílela. Toto však nelze říci o pracovnících obcí, kteří se romskou integrací mají zabývat. Podnikla jsem metodické dohlídky na městských úřadech, kde jsem s jednotlivými pracovníky hovořila a zdůrazňovala, že vládní Koncepce a krajská Koncepce jsou dva důležité dokumenty, se kterými by se měli pracovníci důkladně seznámit a vytvořit si dle nich strategický dokument na integraci Romů ve svém regionu. Bohužel z metodických dohlídek krajské koordinátorky, které se konaly na přelomu roku 2011/2012, vyplynulo, že pracovníci obcí s rozšířenou působností tento dokument nečetli, někteří jej četli jen zběžně a dva pracovníci údajně dokument četli. O tom, že pracovníci strategické materiály na integraci Romů neznají, přesvědčují i odpovědi na otázku v následujícím grafu.

informace z metodických dohlídek v roce 2011/2012

2) existence specifických strategií romské integrace na úrovni kraje a obcí, včlenění tématu romské integrace do ostatních strategických dokumentů kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k potřebám Romů;

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme, jedná se o marginální záležitost.

Otrokovice – jelikož je romská menšina ve městě plně integrovaná, neexistují v současné době specifické strategické dokumenty na romskou integraci.

Vizovice – vzhledem k tomu, že se nikdo k romské národnosti nehlásí a také k nízkému odhadnutému počtu osob romské národnosti i jejich integraci do společnosti není potřeba přijímat žádnou specifickou strategii.

Valašské Klobouky – máme vypracovanou Koncepti péče o romské občany v ORP Valašské Klobouky na léta 2012 – 2015, která vychází z Konceptce Zlínského kraje. Dokument obsahuje opatření, týkající se zaměstnanosti, vzdělávání, bydlení, zdravotní péče, bezpečnosti, kriminality a terénní práce.

Kroměříž – město má zpracován projekt Rozvoj plánování sociálních služeb ORP Kroměříž.

Holešov – město má zpracovaný Komunitní plán sociálních služeb, kde jsou také služby pro tuto skupinu obyvatel. Samostatný materiál na romskou integraci nemáme.

Bystřice pod Hostýnem – město vytváří Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb pro ORP prozatím bez existence specifických strategií romské integrace.

Uherské Hradiště – specifické strategie za účelem romské integrace na území ORP nejsou.

Uherský Brod – v našem městě není zpracovaná strategie na romskou integraci

Vsetín – v současné době je zpracována dlouhodobá Konceptce integrace sociálně vyloučených osob, včetně Romů s časovým horizontem do roku 2020. Konceptce romské integrace na období 2010 – 2013 bude sloužit jako jeden z podkladů.

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme samostatně vytvořenou. Dosud v rámci komunitního plánování tato otázka u nás řešena není. V současnosti je komunitní plánování zaměřeno na zdravotně postižené a seniory.

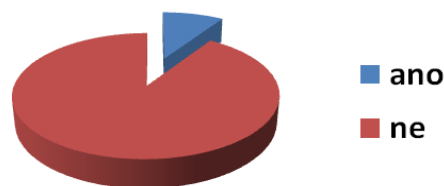
Valašské Meziříčí – integrace příslušníků romských komunit se stala součástí právního řádu ČR a dotýká se činnosti samospráv, tj. zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, a to v § 6, odst. 8. Jiný dokument na integraci nemáme.

Odpověď krajské koordinátorky - na kraji existuje strategický materiál, který vytvořila krajská koordinátorka za pomoci pracovníků obcí s rozšířenou působností a terénních pracovníků a tím je Konceptce romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 – 2013. Tento dokument obdržely všechny obce s rozšířenou působností a také neziskový sektor v kraji. Obce s rozšířenou působností v 99% žádný materiál, týkající se integrace Romů nemají. Dokument vztahující se k této problematice má pouze město Valašské Klobouky, jelikož si chtěli žádat o dotaci na terénní práci a materiál byl podmínkou pro získání dotace. Obce mají jen Komunitní plány měst, ve kterých jsou Romové zahrnuti jako skupina osob ohrožená sociálním vyloučením. Jedině město Vsetín má Romy v Komunitním plánu města zahrnuté jako samostatnou skupinu - etnické menšiny.

Pokud obce chtějí řešit integraci Romů, tak by měly mít strategický dokument vytvořený, aby věděly, jakým způsobem budou jednotlivé oblasti řešit. Tato potřeba je pracovníkům obcí každoročně sdělována na poradách, které pořádá krajská koordinátorka. Dle pracovníků obcí tento dotaz přesahuje agendu konkrétního pracovníka, ale spadá také do kompetence příslušného představitele města, který by měl mít zájem o vytvoření strategického dokumentu. Dle metodických dohlídek mám potvrzeno, že obce koncepční materiály na integraci nemají.

Existence strategického materiálu měst k integraci Romů	GRAF
➤ - Zlín	ne
➤ - Otrokovice	ne
➤ - Vizovice	ne
➤ - Valašské Klobouky	ano
➤ - Uherské Hradiště	ne
➤ - Uherský Brod	ne
➤ - Kroměříž	ne
➤ - Holešov	ne
➤ - Vsetín	ne
➤ - Rožnov pod Radhoštěm	ne
➤ - Valašské Meziříčí	ne

Informace z metodických dohlídek v roce 2011/2012

3) počet pracovníků obecních úřadů, kteří zajišťují integraci příslušníků romských komunit ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností v kraji (dále jen „romských poradců“); výše jejich úvazku (viz tabulka č. 2);

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – případné problémy a potřeby občanů romského etnika řešili všichni pracovníci odborů sociálních věcí dle svěřených agend, tak jako u většinové populace.

Otrokovice – v roce 2012 se jednalo o kumulovanou funkci u jednoho sociálního pracovníka. Sociální pracovník vykonával státní správu v oblasti přenesené působnosti podle zákona č. 273/2001 Sb. Bez udání velikosti úvazku.

Vizovice – v obci romský poradce není zřízen.

Valašské Klobouky – vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Valašské Klobouky – 0,2 úvazku.

Kroměříž – jedna sociální pracovnice na 0,2 úvazku.

Holešov – romská poradkyně na 0,2 úvazku.

Bystřice pod Hostýnem – sociální pracovnice, výše úvazku na romskou problematiku 0,1.

Uherské Hradiště – bez odpovědi

Uherský Brod – 3 sociální pracovnice, 1 sociální kurátor pro dospělé, 2 sociální kurátorky pro mládež a 1 pracovník komunitního plánování + sociální kurátor v jedné osobě, celkem 7 pracovníků sociálního odboru Městského úřadu Uherský Brod bez uvedení úvazku.

Vsetín – romský poradce na úvazek 0, 25.

Rožnov pod Radhoštěm – romský poradce, který nemá uveden pracovní úvazek na tuto problematiku. Vykonává také sociálního kurátora pro dospělé.

Valašské Meziříčí – samostatný pracovník na obci není, romskou poradkyni vykonává s dalšími kompetencemi referentka odboru sociálních věcí, bez uvedení úvazku.

Odpověď krajské koordinátorky - jak vyplývá z odpovědí pracovníků zmíněných obcí, funkce romského poradce je zřízena pouze v Holešově na 0,2 úvazku, ve Vsetíně na 0,25 úvazku, nově v roce 2012 v Kroměříži na 0,2 úvazku a Valašských Kloboukách na 0,2 úvazku. V ostatních uvedených obcích je tato problematika přidána do agendy vedoucím oddělení na sociálních odborech, sociálním kurátorům či pracovníkům protidrogové prevence. Při metodických dohlídkách na obcích a zhlédnutí pracovních náplní, jsem úvazek romského poradce neviděla ani u jednoho pracovníka.

4) počet pracovníků, kteří vykonávají sociální práci s obyvateli sociálně vyloučených romských lokalit v rámci přenesené působnosti na obcích II. a III. typu;

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – sociální práci se dle potřeb občanů věnují pracovníci oddělení sociální práce a sociálně-právní ochrany dětí.

Otrokovice – romská menšina je integrovaná, viz bod 3.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – 1 terénní pracovník 1 kurátor pro mládež, 1 pracovník náhradní péče, 2 pracovnice OSPODu.

Kroměříž – 3 pracovníci, kteří se věnují potřebám všech občanů, kteří potřebují pomoc.

Holešov – 7 sociálních pracovníků odboru, kteří v rámci své pracovní náplně pracují i s romskou komunitou.

Bystřice pod Hostýnem – 6 sociálních pracovníků, kteří v rámci své pracovní náplně pracují i s romskou menšinou.

Uherské Hradiště – integraci příslušníků romských komunit ve správním obvodě obce s rozšířenou působností je zajišťována v rozsahu 0,2 úvazku.

Uherský Brod – na obcích II. a III. typu nejsou vyčleněni žádní pracovníci pro výkon práce se sociálně vyloučenými, sociální práci vykonávají pracovníci výše uvedeni.

Vsetín – vedoucí TSP = 0,5 úvazku, TSP – 1 úvazek, 2 TP – 2x1 úvazek.

Rožnov pod Radhoštěm – neevidujeme sociálně vyloučené lokality.

Valašské Meziříčí – informace nezjištěna.

Odpověď krajské koordinátorky – pracovníci na obcích II. a III. typu ve Zlínském kraji jsou vyčleněni jen v některých obcích a to převážně na 0,2 úvazku, jak sami pracovníci uvádějí. Jedná se převážně o kontaktní pracovníky, na které se koordinátor může obracet. Tím, že pracovníci nemají řádně v pracovní náplni uvedeno, jak mají integraci řešit a co všechno proto mají dělat, tak se tato agenda dostala na samý konec jejich agend.

5) základní rámec činností romských poradců; zhodnocení návaznosti jejich působení na činnost krajských koordinátorů pro romské záležitosti a kvality vzájemné spolupráce; identifikace základních překážek, které brání romským poradcům plnit efektivně jejich poslání.

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – agenda ve Zlíně zcela marginální. Romský poradce neexistuje, problematiku řeší dle agend všichni zainteresovaní pracovníci odboru sociálních věcí, popř. jiných útvarů v rámci magistrátu.

Otrokovice – vzhledem k tomu, že v Otrokovicích není romská menšina soustředěna na jedno místo, pracují sociální pracovníci dle obvodů i s Romy, vždy však po koordinaci s vedoucím oddělení sociální pomoci, který plní zároveň funkci koordinátora pro menšiny.

Vizovice – jeden pracovník, bez vyspecifikovaného úvazku. V rámci náplně práce komunita neexistuje, ostatní pracovníci v rámci svých náplní práce bez rozlišení národnosti.

Valašské Klobouky – koordinační činnost v rámci správního obvodu ORP, kontrolní činnost naplňování opatření, vytváření analytických a koncepčních materiálů, spolupráce se státními i nestátními organizacemi a samosprávami.

Kroměříž – základní činností romského poradce je pomoc osobám v jejich každodenních starostech, které se týkají zadluženosti, vyřizování dávek, poradenství.

Holešov – poradenská činnosti na úřadě i v terénu, spolupráce s TP, se školami, lékaři, PPP, řešení individuálních problémů. Základní překážkou je nespolečnost některých romských rodin na řešení jejich problémů. Často slíbí a nesplní, na dojednané schůzky nepřijdou, i když často termín navrhnou oni sami.

Bystřice pod Hostýnem – spolupráce s terénními pracovníky SAS, školami, lékaři, SVP, řešení individuálních problémů. Základní překážkou je nedůslednost některých rodičů při výchově dětí, ne vždy se nám jeví absence dětí důvodná. Spolupráci s rodinami však hodnotíme kladně.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nemáme romského poradce, návaznost na činnost krajského koordinátora není, s koordinátorkou jsme v kontaktu, práci vykonávám krátkou dobu, tak nemohu jinak hodnotit spolupráci

Vsetín – romský poradce hledá cesty ke sblížení, vzájemnému pochopení a respektování romského etnika a většinové společnosti. V tomto úsilí se orientuje především na děti a mládež. Spolupracuje s romskými a nevládními organizacemi, jejichž činnosti se dotýká zájmů a cílů romských komunit. Napomáhá řešení konfliktů v romských komunitách, participuje na smířčím vyjednávání.

Rožnov pod Radhoštěm – zajišťuje komunikaci a další vztahy romských komunit na území města s orgány státní správy, samosprávy a jinými organizacemi, včetně návrhů opatření směřujících ke včlenění romských komunit do sociálních vazeb města, poradenská a konzultační činnost, řešení problémů romských komunit, oblasti občanského soužití, zaměstnanosti, vzdělání, sociální aj.

Valašské Meziříčí – zajišťuje komunikaci a další vztahy romských komunit ve městě s orgány státní správy, samosprávy aj. orgány, provádí potřebnou poradenskou a konzultační činnost k romské problematice. Neexistují překážky, které by bránily kvalitnímu plnění svěřené činnosti.

Odpověď krajské koordinátorky - základní rámec činností romských poradců není krajské koordinátorce znám, jelikož se jedná o funkci kumulovanou s jinými činnostmi. Na otázku, jak probíhá integrace romské menšiny v jejich regionu, pracovníci obcí sdělovali, že každý občan města má možnost přijít na úřad, všem je vyhověno a nedělají mezi klienty žádné rozdíly. Tzn., že na krajskou koordinátorku a krajské dokumenty téměř nikdo nenavazuje.

Tabulka č. 1 Institucionální zabezpečení romské integrace v kraji v roce 2012

Přehled lokalit Agentury v kraji v roce 2012	Přehled obcí s rozšířenou působností s romskými poradci v roce 2012	Počet romských poradců v kraji a souhrnná výše jejich pracovního úvazku za rok 2012
0	Vsetín, Holešov, Valašské Klobouky, Kroměříž	4 romští poradci se souhrnnou výší pracovního úvazku 0,85

- **Působení Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“) a zhodnocení jejího vlivu na situaci vyloučených Romů v kraji.**

Odpověď krajské koordinátorky - ve Zlínském kraji působila Agentura pro sociální začleňování jen ve městě Holešov, kde došlo za působení Agentury k vystěhování Romů mimo město do lokality Bořenovská. Agentura ukončila svoji činnost v Holešově v únoru 2011. O ukončení této spolupráce rozhodl Monitorovací výbor Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny.

1) lokality v kraji, v nichž Agentura působí (viz tabulka č. 2) a počet lokálních partnerství v kraji;

Odpověď krajské koordinátorky - Agentura pro sociální začleňování v kraji nepůsobí.

2) přehled měst se schválenou lokální strategií sociálního začleňování, zhodnocení míry jejich naplňování v praxi;

Odpověď krajské koordinátorky - žádné schválené strategie pro sociální začleňování města nemají, a tudíž je nenaplňují.

3) zhodnocení spolupráce krajského koordinátora pro romské záležitosti a Agentury, způsoby zapojení koordinátora do její činnosti v kraji.

Odpověď krajské koordinátorky - s Agenturou za jejího působení v kraji koordinátorka nespolupracovala, jelikož strategie kraje na integraci Romů nezahrnovala vystěhovávání romské menšiny z Holešova za město do lokality Bořenovská.

• Participace Romů při tvorbě a naplňování politiky romské integrace, aktivity romské občanské společnosti v kraji:

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – terénní pracovnice ARG, Společnosti dobré vůle Zlín je členkou pracovní skupiny pro rodinu s dětmi v Komunitním plánování Magistrátu města Zlína.

Otrokovice – nemáme.

Vizovice – všichni občané, o kterých by se dalo předpokládat, že by mohli patřit k romské komunitě, jsou integrováni do společnosti, žádné integrační aktivity se neuskutečňují.

Valašské Klobouky – ne.

Kroměříž – terénní pracovnice ARG, Společnosti dobré vůle Zlín je členkou pracovní skupiny při Komunitním plánování města.

Holešov – terénní pracovník ARG, Společnosti dobré vůle Zlín byl členem pracovní skupiny při Komunitním plánování města.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – nemáme.

Uherský Brod – je vyvíjeno úsilí o zapojení Romů při tvorbě politiky romské integrace.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – snažíme se menšinu zapojovat do společnosti. Zvolená strategie zatím není příliš účinná. Nedaří se nám plně integrovat v oblasti pracovní a společenské.

Valašské Meziříčí – bez informací.

Odpověď krajské koordinátorky – participace Romů při tvorbě a naplňování politiky romské integrace je pouze ve městě Kroměříži, Zlíně a Holešově. Ostatní města, jak vyplývá z jejich odpovědí, zástupce Romů v pracovních skupinách nemají. V Komisi Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené byli vždy Romové zastoupeni. Z počtu 12 členů byla komise zastoupena 4 romskými občany.

1) romská občanská sdružení v kraji a zaměření jejich činnosti (např. kulturní aktivity, politická činnost, medializace, poskytování sociálních služeb, atd.);

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – spolupracujeme se Sdružením dětí a mládeže Romů ČR v kulturní oblasti.

Otrokovice - ve městě žádné sdružení není.

Vizovice – nemáme.

Valašské Klobouky – v rámci ORP neexistují.

Kroměříž – romská sdružení ve městě nejsou.

Holešov – jedna romská organizace je zaregistrovaná, zatím však žádné aktivity nevyvíjí. Vůbec neví, jak organizace fungují a jakým způsobem je možné získat dotace na svoji činnost.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – ve městě žádná romská organizace není.

Uherský Brod – v našem městě romské občanské sdružení není.

Vsetín – ve městě máme 4 romské organizace, z toho dvě vznikly v roce 2012.

Rožnov pod Radhoštěm – bez odpovědi.

Valašské Meziříčí – ve městě máme 1 romskou organizaci Demokratickou alianci Romů ČR.

Odpověď krajské koordinátorky - ve Zlínském kraji je jedno romské sdružení, které má registraci poskytovatelů sociálních služeb na terénní programy a domovnictví. Jedná se o o. s. ARGO, Společnost dobré vůle Zlín, které dělá terénní práci v romské menšině pro 5 měst ve Zlínském kraji. Další romská organizace se věnuje volnočasovým aktivitám a domovnictví v romských lokalitách ve Vsetíně. Jedná se o. s. Aver dživipen Vsetín. Dále existuje o. s. DAR ve Valašském Meziříčí, které se věnuje údajně vzdělávání romských dětí. Ve Zlíně máme o. s. Sdružení Romů, mládeže a dětí ČR. Jiné organizace, pokud jsou registrované na MV ČR, jsou nefunkční.

2) zapojení zástupců Romů do činnosti veřejné správy

a) zhodnocení zaměstnanosti Romů ve veřejné správě;

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ve městě pracovali 4 romští občané, z toho 2 na VPP.

Otrokovice – v rámci ORP nejsou Romové zaměstnáni ve veřejné správě.

Vizovice – ve veřejné správě nikdo z Romů nepracuje.

Valašské Klobouky – Romové nejsou zaměstnáni v rámci veřejné správy.

Kroměříž – Romové nejsou zapojeni do činnosti veřejné správy.

Holešov – ve městě není nikdo z řad romské komunity zaměstnán ve veřejné správě.

Bystřice pod Hostýnem – Romové ve veřejné správě nepracují.

Uherské Hradiště – Romové nejsou ve městě ve veřejné správě zastoupeni.

Uherský Brod – MěÚ UB má jednoho romského policistu, který je zaměstnán u Městské policie Uherský Brod.

Vsetín – 1 asistent prevence kriminality MP Vsetín, 1 technický správce v lokalitě Poschlá a Jiráskova 409.

Rožnov pod Radhoštěm – 1 Rom jako živnostník.

Valašské Meziříčí – ve městě nejsou zaměstnáni žádní zástupci z řad Romů.

Odpověď krajské koordinátorky – Zlínský kraj zřídil funkci krajské koordinátorky, kterou vykonává Romka. Na Městském úřadě ve Vsetíně pracoval v roce 2012 jeden Rom na pozici terénního pracovníka a jeden Rom pracoval jako asistent u MP Vsetín. V Uherském Brodu pracuje Rom u Městské policie.

b) participace Romů ve výborech pro národnostní menšiny na úrovni kraje a obcí, zapojení zástupců romské občanské společnosti do jiných platforem zabývajících se romskými záležitostmi.

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – výbor pro národnostní menšiny nebyl ve městě zřízen, neboť počet občanů hlásících se k romské národnosti nedosahoval dle posledního sčítání lidu 10%.

Otrokovice – nemáme.

Vizovice – vzhledem k počtu Romů nejsou zřizovány žádné výbory.

Valašské Klobouky – nemáme.

Kroměříž – Romové nejsou zastoupeni ve výborech.

Holešov – v pracovní skupině pro ohrožené sociálním vyloučením byli zastoupeni 3 zástupci Romů. Dva přestali do skupiny docházet a 1 se jednání zúčastňoval nepravidelně.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – město nemá zřízený Výbor pro národnostní menšiny.

Uherský Brod – bez participace Romů

Vsetín – výbor není zřízen. Jeho činnost nahrazuje pracovní skupina Etnické menšiny KPSS. Ostatní komise města jsou bez zastoupení Romů. V případě potřeby je vyzván terénní pracovník nebo romský poradce k vyjádření se k probíraným tématům.

Rožnov pod Radhoštěm – není zřízen výbor.

Valašské Meziříčí – výbor není zřízen.

Odpověď krajské koordinátorky - na úrovni Zlínského kraje je vytvořena od roku 2003 Komise Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené, ve které byli 4 zástupci Romů. Výbor pro národnostní menšiny ve Zlínském kraji zřízen není, jelikož jako kraj nesplňujeme počty pro jeho zřízení. Ve Zlínském kraji je 13 obcí s rozšířenou působností, ani v jedné není zřízen Výbor pro národnostní menšiny, jelikož obce nedosáhly počtu 10%, které jsou pro zřízení uvedeny.

3. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

- **Hodnocení míry segregace Romů v oblasti vzdělávání v kraji na všech úrovních vzdělávací soustavy, hlavní příčiny vzniku tohoto problému, identifikace dalších bariér omezujících vzdělanostní šance Romů.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – málo početná romská komunita, která se hlásí k romské národnosti, míru segregace Romů v oblasti vzdělávání nemůžeme hodnotit.

Otrokovice – romské děti jsou integrované v celé úrovni vzdělávací soustavy v Otrokovicích.

Vizovice – ve městě k žádné segregaci nedochází a ani nedocházelo. Děti chodily do běžných škol, žádný problém zapříčiněný národností není a nebyl znám. Neexistuje vyloučená lokalita, který kumulovala problémy.

Valašské Klobouky – vzdělanost Romů omezuje nepříznivá finanční situace rodin, časté případy nedokončeného vzdělání po ukončení základního vzdělání.

Kroměříž – Romové nejsou segregováni v oblasti vzdělávání, mají rovné podmínky s ostatními. Romové plní povinnou školní docházku na ZŠ i na speciálních školách. Problémem je absence romských dětí, která je příliš vysoká a učivo těžko dohání.

Holešov – romské děti nejsou segregovány, mají stejné možnosti a příležitosti jako ostatní děti. S příchodem na II. stupeň děti ztrácejí o výuku zájem, narůstá absence, která je skrytým záškoláctvím. Svým chováním a neustálým poukazováním na rasismus ze strany majority se postupně vyčleňují sami z kolektivu a přicházejí o kamarády. Jejich jediným cílem je odlišný vzdělávací program, pro který ovšem není důvod – ZŠ praktická. Segregace je z důvodu špatné znalosti českého jazyka a způsobu života romského etnika, který je mnohdy nepřijatelný pro většinu obyvatel.

Bystřice pod Hostýnem – romské děti na školách nejsou segregovány, mají stejné příležitosti a možnosti jako ostatní děti. Navštěvují ZŠ T. G. Masaryka a ZŠ Bratrství Čechů a Slováků ve městě a také ZŠ praktickou a speciální. Není problém s jejich začleněním do třídního kolektivu. Školy však řeší situace, kdy děti z majority poukazují na porušování pravidel ze strany romských dětí (při nemoci jsou vidět venku, nenesí pomůcky, neplní školní povinnosti atd.). S příchodem na II. stupeň ztrácejí postupně o výuku zájem, narůstá absence, která je skryté záškoláctví. Svým chováním a neustálým poukazováním na rasismus ze strany majority se postupně vyčleňují sami z kolektivu, přicházejí o kamarády. Jejich jediným cílem je odlišný vzdělávací program, pro který ovšem není důvod – ZŠ praktická. Segregace je z důvodu špatné znalosti českého jazyka a způsobu života romského etnika, který je mnohdy nepřijatelný pro většinu obyvatel.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – v rámci sociální práce prováděné v romských rodinách je sledována školní docházka, poskytování poradenství ohledně výběru středních škol žákům 9. tříd, doporučovány jsou přípravné třídy a pomoci při žádání o dotační programy. K hlavním překážkám u dětí zařazených do hlavního vzdělávacího proudu patří nedostatečné zvládnutí českého jazyka a vzájemné komunikace, nedostatečné sociální návyky, nízká úroveň znalostí a zkušeností potřebných pro školní výuku, příliš povolný postoj rodičů s malým důrazem na vzdělání, nevhodné sociální prostředí. Sociální práce s rodinami se zaměřuje na odstranění těchto překážek, zejména prostřednictvím terénního pracovníka z ARGA, Společnosti dobré vůle Zlín, který působí v našem městě v romských rodinách.

Vsetín – romské rodiny žijící v běžných sídelních lokacích společně a rovnocenně s ostatními obyvateli města řeší stejné problémy jako ostatní a jejich děti mají srovnatelné zájmy i potřeby. Jsou rovnocennými žáky s ostatními v běžných třídách. Rodiče těchto dětí považují vzdělání svých dětí za významné pro jejich život. Tyto děti jsou běžně přijímány ke střednímu vzdělávání. Rodiny soustředěné do sídelního útvaru s převážně romskými obyvateli uplatňují a upřednostňují život ve skupině, kde převažuje tradiční způsob života a vzdělání jejich dětí nemá žádný nebo jen minimální význam. Při integraci a připravenosti romským dětem pomáhá Diakonie a Charita ve Vsetíně. Organizace úzce spolupracovaly s terénními pracovníky vsetínské radnice. Můžeme sledovat pozvolna se zlepšující situaci ve vzdělávání žáků z romského prostředí.

Rožnov pod Radhoštěm – zkušenosti s romským etnikem nejsou veliké. Segregace romských dětí ve městě neexistuje.

Valašské Meziříčí – segregace Romů v oblasti vzdělanosti nezjištěna. Školy na všech úrovních jsou otevřeny všem etnickým skupinám bez výjimky.

Odpověď z odboru školství, mládeže a sportu KÚZK - ve Zlínském kraji je umožněno vzdělávání Romů ve všech druzích a typech škol podle jejich vzdělávacích potřeb. Existují však školy, které nechtějí žáky se stanoviskem PPP, že mohou romské děti nastoupit i do klasické ZŠ přijmout, jelikož by musely k RVP pro žáky se SVP vyučovat na škole ještě podle RVP pro základní vzdělávání. Rodiče těchto dětí si mohou na tento postup stěžovat. Jsou však také situace opačné, kdy školy nabízí dětem celou řadu výhod. Situace by se dala řešit např. osvětou rodičů, uváděním pozitivních příkladů, cílenou prací s řediteli a pedagogy ve školách.

Odpověď krajské koordinátorky – ani v našem kraji se výrazně nic nezměnilo, o čem svědčí i to, že Rada Evropy tvrdě kritizuje Česko za údajnou diskriminaci Romů. Citace: „Například romské děti prý v Česku často musejí chodit do speciálních škol, i když by zvládly docházku do normálních tříd“. Podle zprávy komisaře Rady Evropy pro lidská práva Nilse Muižniekse, kterou má Český rozhlas k dispozici, jsou Romové leckdy terčem rasistických útoků a Češi je vylučují na okraj společnosti. „Česko by mělo podniknout okamžité kroky ke zlepšení situace Romů“ vyzývá komisař Muižnieks. „Poslat dítě do praktické školy je pro stát dvaapůlkrát dražší, než kdyby chodilo do normální třídy, upozorňuje.“²

Ve Zlínském kraji nejvíce romských dětí navštěvuje Základní školu praktickou a Základní školu speciální v Kroměříži, Základní školu a Mateřskou školu ve Vsetíně, Základní školu praktickou a Základní školu speciální v Uherském Brodu a také v Holešově. Na klasických základních školách v těchto městech se romské děti vyskytují velmi málo. Děti se denně setkávají na těchto školách s posměchem, rasismem a nesnášenlivostí. To je hlavní důvod, proč se romské děti raději hlásí na bývalé zvláštní školy a jejich rodiče s tím souhlasí. Situaci by mohl zlepšit asistent pedagoga na základních školách, který by těmto dětem pomáhal zvládat obtíže spojené s vykonáváním povinné školní docházky na ZŠ. Ovšem financování asistenta pedagoga je v současné době složité a většina škol toto odmítá.

- **Postoj škol a školských poradenských pracovišť ke vzdělávání sociálně znevýhodněných romských dětí v běžných školách, zhodnocení míry jejich otevřenosti k zavedení modelu inkluzivního vzdělávání na školách.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Lín – postoj škol a poradenských pracovišť je otevřený a vstřícný, ne vždy jsou nabídky využívány. Ve školních vzdělávacích programech je řešeno vzdělávání dětí sociálně znevýhodněných a dětí se speciálními vzdělávacími potřebami obecně.

Otrokovice – děti jsou integrované v celé úrovni vzdělávací soustavy. Školy spolupracují s OSPODem a oddělením sociální pomoci. Nejsou evidovány závažnější problémy.

Vizovice – žádný problém nebyl, děti chodily do běžných základních škol.

Valašské Klobouky – romské děti jsou zařazovány do běžných škol.

Kroměříž – v oblasti vzdělávání nejsou činěny rozdíly, inkluzivní škola přijímá všechny děti bez ohledu na jejich sociální situaci, vyznání, rodinnou konstelaci, rasu, příslušnost k menšině a vzdělávání je individuální podle jejich potřeb. Existence různorodosti je obohacením a přínosem.

Holešov – inkluzivní vzdělávání je v pořádku pro ty děti, jejichž rodiče o to stojí a dělají vše pro podporu svých dětí. Jinak je to zbytečně vynaložená práce a peníze – uvádí ředitel místní ZŠ.

Bystřice pod Hostýnem – inkluzivní vzdělávání je v pořádku pro děti, jejichž rodiče o to stojí a dělají vše pro podporu svých dětí. Jinak je to zbytečně vynaložená práce a peníze, uvádí ředitel místních základních škol.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – spolupráce sociální pracovnice, kurátorky pro mládež a Pedagogicko-psychologické poradny

Vsetín – míra segregace Romů ve vzdělávání na Základní škole a Mateřské škole na Turkmenské ve Vsetíně odpovídá četnosti výskytu mentálního postižení mezi žáky, kteří přicházejí z romského prostředí.

Rožnov pod Radhoštěm – zařízení spolupracují s MěÚ na úrovni OSPODu, orgány péče o mládež a rodinu, zdravotnickými zařízeními, popř. dalšími institucemi. Inkluzivní vzdělávání chápeme jako

² <http://www.rozhlas.cz/zpravy/evropskezalezitosti/ zprava/rada-evropy-tvrde-kritizuje-cesko-za-udajnou-diskriminaci-romu--1178355>

přístup, který předpokládá zařazení všech dětí do běžné školy, která je na tento postup patřičně připravena.

Valašské Meziříčí – romské děti jsou běžně integrovány v běžných školách, školami jsou využívány všechny dostupné programy podpory inkluze (dotace na asistenty pedagoga aj.).

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu ZK - školy i školská poradenská zařízení se podílejí na inkluzivním vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí a žáků.

Odpověď krajské koordinátorky – na většině škol, které navštěvují romské děti, se inkluzivně nevzdělává. Inkluzivní vzdělávání by se mělo zabývat každým dítětem zvlášť. Dítě by mělo dostat ve škole maximální podporu při svém rozvoji, a to hlavně na základních školách. Také je velmi důležité klima ve školách. Škola by měla být otevřená a respektovat každé dítě. K tomu by měly školy mít vytvořeny metodiky práce učitele s obsahem učiva a snažit se o spolupráci s rodiči. Školám by mělo jít o to, aby se romské i neromské děti vzdělávaly společně, učily se spolu komunikovat a také by se měly učit vzájemné komunikaci a soužití. To se bohužel neděje. Romské děti se ve škole setkávají s posměšky, nadávkami a odstrkováním. Velmi málo škol má zavedeno doučování dětí, které kulhají v některém předmětu. Všechno se dotýká financí a nastavení systému financování ze strany MŠMT.

- ***Existence platform na úrovni kraje i obcí zabývajících se tématem segregace Romů v oblasti vzdělávání, navrhováním a implementací opatření ke zvýšení vzdělanostních šancí Romů (např. působení takto tematicky zaměřených pracovních skupin, včlenění tématu do činností komisí či výborů kraje či obcí, atd.), zhodnocení praktického dopadu jejich činností na situaci Romů, role krajského koordinátora pro romské záležitosti v rámci těchto iniciativ.***

Odpověď pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme žádné zkušenosti.

Otrokovice – zatím nemáme. Poradce pro menšiny řeší některé individuální případy formou poradenství, event. případových konferencí. Další problémy jsou přenášeny na pracovní skupiny rodiny s dětmi v rámci KPSS, nebo komisi SPO.

Vizovice – vzhledem k počtu romských dětí není potřeba navrhnout speciální opatření a zříznout pracovní skupiny.

Valašské Klobouky – řeší se v rámci odboru sociálních věcí.

Kroměříž – ve městě nejsou vytvořeny platformy zabývající se segregací Romů, vzdělávání je založeno na přesvědčení, že všichni žáci mají právo na vzdělávání ve skupinách se svými vrstevníky a mohou mít anebo mají prospěch se vzděláváním ve školách v místě bydliště. Učitelé, rodiče i další zainteresovaní spolupracují a mají k dispozici dostatečné a odpovídající zdroje, které zohledňují potřebu začlenění žáka.

Holešov – romská poradkyně spolupracuje společně s OSPODem. Velmi dobrá spolupráce je s terénním pracovníkem o. s. ARGO, Společnost dobré vůle Zlín, TAS Vsetín a Charitou Holešov. V Holešově je zřízena komise Sociálně právní ochrany dětí, Komise školská a drogové problematiky. V minulých letech se na školské komisí několikrát hovořilo o romské problematice, nikdy se nic nevyřešilo, dotyční si jen postěžovali.

Bystřice pod Hostýnem – s rodinami pracují všichni pracovníci sociálního odboru, v některých rodinách je stanoven soudní dohled. Dle potřeby jsme zde zapojili TAS, které od letošního roku sídlí přímo na našem úřadě.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – terénní pracovník ARGA, Společnosti dobré vůle Zlín spolupracuje s pracovníky sociálního odboru města a také s místními školami

Vsetín – bez informací.

Rožnov pod Radhoštěm – platforma ve městě neexistuje.

Valašské Meziříčí – spolupráce s Charitou v této oblasti i v rámci Komunitního plánování města.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – odbor neopomíjí ve svých koncepcích a záměrech romskou problematiku.

Odpověď krajské koordinátorky – jak vyplývá z odpovědí pracovníků měst, nejsou na obcích zřízeny žádné platformy, které by se zabývaly integrací romské menšiny, natož platformy, které by se zabývaly segregací Romů. Po celou dobu svého působení na pozici koordinátorky zdůrazňují pracovníkům měst, že nejde rozhodovat o Romech bez Romů. Pouze na úrovni kraje je vytvořena od roku 2003 Komise Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené, ve které byli 4 zástupci Romů.

Tato Komise RZK se zabývala různými tématy pro integraci Romů. V komisi byla členkou také zástupkyně odboru školství, mládeže a sportu Zlínského kraje.

- **Zohlednění tématu inkluzivního vzdělávání v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje či v jiných krajských strategiích.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – řešeno ve školních vzdělávacích programech obecně

Otrokovice – není.

Vizovice – není.

Valašské Klobouky – není nám známo.

Kroměříž – nemáme.

Holešov – pedagogové ZŠ Družby v Holešově jsou proškoleni semináři pro inkluzi. Škola je napojena na CPIV Olomouc, všem žákům se věnuje pedagog rovnocenně s ohledem na jejich individuální vzdělávací potřeby, učitelé respektují minoritní skupiny i jejich odlišný socio-kulturní původ.

Bystřice pod Hostýnem – pedagogové škol jsou proškoleni semináři pro inkluzi, všem žákům se věnuje pedagog rovnocenně s ohledem na jejich individuální vzdělávací potřeby, učitelé respektují minoritní skupiny i jejich odlišný socio-kulturní původ.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – ve městě není zřízeno Centrum podpory inkluzivního vzdělávání

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – v současné době s ohledem na výši finančních prostředků poskytovaných na vzdělávání mohou zajistit toto zejména základní školy praktické.

Valašské Meziříčí – jev nezjištěn.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – uvedenou problematiku řeší Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Zlínského kraje 2012. Věnuje se tomu na str. 19 – 20 rovnost přístupu ke vzdělávání. Na str. 27 primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních. Str. 27 a str. 33 vzdělávání žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a žáků mimořádně nadaných. Na str. 69 vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Krajský plán PP RCH ve Zlínském kraji na léta 2012 – 2014. Vize prevence v období 2012 – 2014 na str. 18.

- **Existence specifických pobídek či podpor kraje a obcí pro ty školy, které chtějí inkluzivně vzdělávat (např. ve formě dotační podpory, poradenství), do jaké míry využívá kraj k tomuto účelu finanční prostředky z ESF.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme žádné zkušenosti.

Otrokovice – zatím nejsou. Poradce pro menšiny řeší některé individuální případy formou poradenství, event. případovými konferencemi. Další problémy jsou přenášeny na pracovní skupiny rodiny s dětmi v rámci KPSS, resp. komisi SPO.

Vizovice – vzhledem k počtu Romů a tomu, že romští spoluobčané nemají již děti školou povinné, obec nevypisuje.

Valašské Klobouky – v rámci odboru sociálních věcí.

Kroměříž – nemáme.

Holešov – dotace na romského asistenta jsou nedostatečné, škola na něho doplácí. Proto ho škola také zrušila.

Bystřice pod Hostýnem – dotace získávají školy ze státního a obecního rozpočtu, mimo jiné i z prostředků EU/projekty/.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – ve městě není Centrum podpory inkluzivního vzdělávání.

Vsetín – o takovýchto podporách nám není nic známo.

Rožnov pod Radhoštěm – nejsou.

Valašské Meziříčí – město finančně podporuje školy, které integrují sociálně a zdravotně znevýhodněné žáky.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – projekty ZK jsou zaměřené na všechny děti, pochopitelně i na školách, které mají i romské děti. Neexistuje škola, která by byla 100% romská. Nemůžeme vytvářet projekty na školách jen pro romské děti a vynechat ostatní děti. To není cílem.

Odpověď krajské koordinátorky – pobídky ze strany obcí mi nejsou známy. Zlínský kraj každoročně od roku 2004 vypisuje Podprogram na integraci romské menšiny ve Zlínském kraji, který je podpořen částkou 500 000 Kč z rozpočtu kraje. Z tohoto podprogramu mohou být hrazeny vzdělávací a výchovné aktivity pro romskou menšinu (semináře, školení, přednášky, besedy, vzdělávání dětí, mládeže i dospělých). Žádat mohou:

- občanské sdružení založené podle zákona č. 83/1990 Sb.,
- obecně prospěšná společnost založená podle zákona č. 248/1995 Sb.,
- církevní právnická osoba založená podle zákona č. 3/2002 Sb.,
- příspěvková organizace města, obce, kraje,
- fyzická osoba.

• **Působení Centra na podporu inkluzivního vzdělávání (dále jen „CPIV“) v obci, jeho vliv na situaci znevýhodněných romských dětí, žáků a studentů.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – o působení Centra na podporu inkluzivního vzdělávání ve Zlíně nevíme.

Otrokovice – ve městě nepůsobí.

Vizovice – děti chodily do běžné ZŠ.

Valašské Klobouky – nepůsobí.

Kroměříž – SPIV ve městě nepůsobí.

Holešov – ZŠ Družby je napojena na SPIV Olomouc, ovšem žákům se věnuje pedagog rovnocenně s ohledem na jejich individuální vzdělávací potřeby, učitelé respektují minoritní skupiny i jejich odlišný socio-kulturní původ.

Bystřice pod Hostýnem – v našem městě nám není známo.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – ve městě nepůsobí CPIV.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – v současné době ve městě CPIV nepůsobí.

Valašské Meziříčí – nezjištěno.

Odpovědi odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – v letech 2009 – 2012 bylo zapojeno do projektu 22 škol.

Odpověď krajské koordinátorky – jen velmi malá část z celkového počtu škol navázala spolupráci s CPIV. Tato aktivita je mi známa jen ze ZŠ Družby v Holešově.

A. Oblast včasné péče a předškolní výchovy

• **Zhodnocení dostupnosti programů včasné péče a mateřských školek pro obyvatele sociálně vyloučených romských lokalit a identifikace základních bariér v přístupu k předškolnímu vzdělávání:**

1. **Kapacita zařízení, místní dostupnost zařízení včasné péče a předškolního vzdělávání:**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v MŠ, které zřizuje město, neexistuje žádné kritérium pro rozhodování o přijetí, které by zvýhodňovalo nebo diskriminovalo příslušníky určitého etnika.

Otrokovice – předškolní vzdělávání ve městě plně dostupné.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – dostupnost dobrá, omezená kapacita míst.

Kroměříž – dostupnost i kapacita MŠ ve městě dobrá, máme 10 MŠ. V případě zájmu a volných kapacit je dítě přijato bez ohledu na etnickou příslušnost. Poptávka romských rodičů po MŠ je malá, pokud zařízení navštěvují, jejich docházka je nepravidelná a nízká.

Holešov – ve městě máme dostatek možností k umístění dětí do MŠ s ohledem na jejich věk a individuální možnosti. MŠ se svými odloučenými pracovišti jsou rovnoměrně rozloženy na území města a jsou dobře dostupné.

Bystřice pod Hostýnem – ve městě je dostatek možností k umístění dětí do MŠ s ohledem na jejich věk a individuální možnosti, celkem máme ve městě 5 MŠ. Jsou rovnoměrně rozmístěny po městě a jsou velmi dobře dostupné.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – rodiče nemají zájem o předškolní vzdělávání svých dětí. V rámci sociální práce se ve spolupráci s MŠ provádí zjišťování předpokladů pro školní docházku, s PPP zajištění pedagogické diagnostiky školní zralosti, zjišťování problémů dětí v adaptaci a s výchovnými problémy, spolupráce s pedagogickými pracovníky vzdělávajícími tyto děti.

Vsetín – kapacita MŠ ve městě je dostačující, územní i dopravní dostupnost dobrá. V případě zájmu jsou romské děti přijímány bez problémů do běžných tříd MŠ.

Rožnov pod Radhoštěm – kapacita i dostupnost MŠ je uspokojivá a dostupná pro všechny děti.

Valašské Meziříčí – kapacita mateřských školek ve městě je celkem pro 911 dětí.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – dostupnost předškolního vzdělávání je stejná pro všechny děti, kritéria přijímání dětí do MŠ se nevztahují k jejich národnosti.

Odpověď krajské koordinátorky – dle mých zkušeností vyjádření měst k této kapitole není zcela pravdou. Osobně jsem několikrát zjišťovala obsazenost mateřských škol ve Zlíně, když romští rodiče měli zájem umístit své dítě do MŠ. S umístěním jsme neuspěli ani u jedné mateřské školky ve městě. Motivace romských rodičů umístit své děti do MŠ je nízká, ale měli bychom vědět proč. Nezaměstnanost v romské menšině žijící ve Zlínském kraji je cca 90%, v některých lokalitách 100%. Umístit děti do MŠ pro rodiny znamená výdaje navíc, které si nemohou dovolit. Bez zaměstnání jsou již několik let, manželka musí doma vařit i pro ostatní členy domácnosti a nepotřebuje tudíž děti nikam vodit. V MŠ se hradí stravné, rodiče by tak museli platit za stravné za několik dětí najednou a na to v rodinách nejsou finanční prostředky. Ani děti školou povinné nechodí ve školách na obědy, a pokud ano, pak velmi zřídka. Opět se jedná o výdaj, který rodina nehodlá hradit, jelikož je pro ni zbytečný. Dítě se naobědvá po příchodu ze školy domů. Jejich nezaměstnanost a dlouhodobá závislost na dávkách je pro tyto rodiny demotivující i v tomto směru.

2. Obsazení mateřských školek z hlediska etnicity (výskyt segregovaných „romských“ školek v kraji), postoj jejich zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému (je zde vyvíjena činnost k řešení problému?):

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme segregované romské mateřské školy.

Otrokovice – nemáme segregované mateřské školy.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – nemáme.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – v loňském roce se v MŠ nevzdělávaly žádné romské děti. Nebyl ani žádný zájem ze strany romských rodičů. S ohledem na možnosti kapacity jednotlivých MŠ se domnívám, že je možné přijmout děti bez problémů, i když z pohledu rodičovské veřejnosti se zdá, že počet míst není dostačující. Je to proto, že rodiče by rádi do MŠ umístili i děti podstatně mladší a to z důvodu zaměstnanosti matek.

Bystřice pod Hostýnem – v roce 2012 se v MŠ nevzdělávaly žádné romské děti a nebyl ani zájem ze strany romských rodičů zaznamenán. S ohledem na možnosti kapacity jednotlivých zařízení předškolního vzdělávání ve městě je možné přijímat děti téměř bez problémů.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – kapacita v Uherském Brodě je dostatečná, pokud je to možné, předškolní děti navštěvují MŠ.

Vsetín – máme ve městě romskou MŠ, která je zřízena při Základní škole a Mateřské škole ve Vsetíně. Již minimálně 15 let je ze strany města vyvíjena snaha o „řízení“ rozptýlení romských dětí v předškolním vzdělávání do městem zřizovaných MŠ. Uskutecnila se řada jednání za účasti vedení města, odboru školství a kultury, romské školy, PPP, Diakonie ČCE, Charity a odboru sociálního. Byla nastíněna řada variant řešení této problematiky, avšak všechny iniciativy doposud vykazovaly vysokou míru očekávané neúspěšnosti.

Rožnov pod Radhoštěm – kapacita i dostupnost MŠ je uspokojivá. V případě zájmu rodičů a splnění podmínek pro přijetí dítěte do školky není problém s přijetím.

Valašské Meziříčí – ve městě neexistuje segregovaná MŠ. Děti všech etnik jsou umísťovány do MŠ dle stejných kritérií pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání.

Odpovědi odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – segregované romské mateřské školy ve Zlínském kraji nejsou.

Odpověď krajské koordinátorky – romskou MŠ ve Zlínském kraji máme jen ve Vsetíně na ZŠ a MŠ Turkmenská. V jiných městech romské MŠ nemáme, jelikož zájem romských rodičů není tak vysoký z důvodů, který jsou popsány výše. Pro rodinný rozpočet je to zatěžující aktivita, kterou by vyvinuli umístěním svých dětí (nezřídka i 3 děti najednou) do MŠ.

3. Postoj a poptávka romských rodičů po včasné péči a předškolním vzdělávání:

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nelze hodnotit, zájem romských rodičů dlouhodobě velký není.

Otrokovice – stejné jako u většinové společnosti.

Vizovice – viz výše.

Valašské Klobouky – zájem o předškolní vzdělávání stoupá před nástupem do ZŠ. Obecná kritéria – finanční prostředky.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – poptávka minimální.

Bystřice pod Hostýnem – ve většině případů děti jsou děti v předškolním věku doma s maminkami, necítí potřebu docházky dětí do MŠ. Vede je k tomu i finanční situace a také problémy s ranním vstáváním.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – samotní rodiče se příliš nezajímají o předškolní vzdělávání, po intervencích terénního pracovníka se jejich zájem zvyšuje.

Vsetín – z dosavadních zkušeností získaných při zprovoznování řady podpůrných aktivit pro začlenění romských dětí do běžného systému vzdělávání je možno konstatovat, že snaha po umístění dětí z romských rodin do předškolního vzdělávání je spíše výjimečná. Opakovaně se u odboru školství a kultury města opakují snahy skupiny romských matek zjednodušeně vyjádřené větou „Dejte nám peníze a my si své děti budeme hlídat sami, ani nemusí do žádných MŠ chodit.“ Matky při jednání naprosto necítí potřebu ani užitek z toho, že se dítě naučí správné češtině, kterou nezbytně bude celý svůj život potřebovat pro realizaci svých práv a povinností ve společnosti, vzdělání nepřikládají žádný význam.

Rožnov pod Radhoštěm – s ohledem na nízký počet dětí, žijících ve společné domácnosti s rodiči na území města, nelze postoj rodičů jednoznačně charakterizovat jako odmítavý.

Valašské Meziříčí – poptávka u jednotlivých skupin obyvatelstva není zjišťována. Je praktikován rovný přístup ke všem zájemcům.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – poptávka romských rodičů po předškolním vzdělávání dětí se mírně zvyšuje.

Odpověď krajské koordinátorky – romské matky i otcové patří mezi dlouhodobě nezaměstnané a tudíž necítí potřebu a nutnost, aby jejich děti navštěvovaly MŠ. Pokud by rodiče měli zaměstnání, tak by své děti posílali do ZŠ i MŠ, aby o ně bylo postaráno v jejich pracovní nepřítomnosti. Bohužel nezaměstnanost u Romů je v některých lokalitách a městech i 100%. Všechny oblasti romské integrace spolu úzce souvisí. Pokud bydlím a mám práci, posílám děti do školy.

Míra propojení vzdělávacích aktivit, poradenských služeb a sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku a jejich rodiče (tj. je uplatňován v této oblasti multidisciplinární přístup?).

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – pokud některou školu romské děti nebo romští žáci navštěvují, ředitelky MŠ a ZŠ multidisciplinární přístup uplatňují, spolupracují s Úřadem práce. Je uplatňována spolupráce s rodiči a jejich prostřednictvím s dětskou lékařkou, s odborem sociálních věcí, s krajskou PPP. Finanční situace rodiny je řešena individuálně, operativně se zákonnými zástupci a odborem sociálních věcí.

Otrokovice – je uplatňováno propojení aktivit školství, sociálních pracovníků města a sociálních pracovníků NNO.

Vizovice – v případě potřeby je věnována péče všem občanům stejně bez rozlišení etnika.

Valašské Klobouky – na úrovni vzdělávacích aktivit a poradenství toto propojení standardně existuje.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – školné je v našich zařízeních stanoveno na základě dohody na 390 Kč měsíčně, což je v porovnání s okolními městy velmi dobrá cena. Co se týká propojení vzdělávacích aktivit s poradenskými, jsou na velmi dobré úrovni. Spolupracují s PPP, SPC i jinými poradenskými centry. Nemáme v MŠ evidovány takovéto děti. Spolupráce probíhá pouze na úrovni úřadu práce – potvrzení dávek v hmotné nouzi, na základě kterého je možno prominout úplatu za předškolní vzdělávání. Možnosti jsou nastaveny pro všechny stejně.

Bystřice pod Hostýnem – školné v našich zařízeních ve většině případů není rodičům dětí stanoveno. Jsou od těchto poplatků osvobozeni, neboť jsou vedeni na úřadech práce a pobírají dávky v hmotné nouzi. Stravné však jsou povinni hradit jako ostatní. Co se týká propojení vzdělávacích aktivit, a poradenských aktivit jsou na úrovni předškolního vzdělávání. Možnosti jsou nastaveny pro všechny stejně.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – pracovnice sociálně aktivizační služby spolupracují s pracovníci OSPODu, mezi romskými dětmi je zájem o Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež.

Vsetín – v MŠ u individuálně integrovaných dětí, v ZŠ a MŠ Turkmenská je součástí MŠ a nultý ročník. Úroveň propojení a komunikace mezi poradenskými a sociálními službami pro sociálně znevýhodněné děti a jejich rodiče je ve Vsetíně na vysoké profesionální úrovni. Tyto aktivity vhodně doplňují školy a NNO.

Rožnov pod Radhoštěm – spolupráce s MŠ, ZŠ, mateřským centrem Kolovrátek, se sociálním odborem, odborem školství lze charakterizovat jako dostačující.

Valašské Meziříčí – spolupráce Charity a jejího Klubu Zeferino se základními školami.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku je k dispozici standardní nabídka vzdělávacích a poradenských aktivit.

Odpověď krajské koordinátorky – ve Zlínském kraji pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku a jejich rodiče je velmi málo propojených aktivit. Malým dílem se na tomto podílí tyto organizace:

- Charita Valašské Meziříčí, projekt „**Most mezi dítětem a školou**“, kdy cílem projektu bylo umožnit dětem z méně podnětného prostředí rozvíjet a prohlubovat vědomosti a dovednosti pravidelným doučováním a smysluplně využívat volný čas prostřednictvím volnočasových aktivit. Tento projekt byl podpořen z MŠMT i RVZRM.
- Diakonie ČCE – středisko Vsetín, projekt „**Zábavné učení v Rubikonu**“, který byl podpořen z prostředků rozpočtu ZK.
- o. s. Rodičovské sdružení Na cestě, Vsetín, projekt „**Poznááme svět kolem nás**“ – doučování dětí, volnočasové aktivity pro romské děti. Projekt byl finančně podpořen z rozpočtu ZK.
- o. s. Rovné šance Valašské Meziříčí, projekt „**Rovné šance**“ – doučování a volnočasové aktivity pro romské děti. Projekt byl finančně podpořen z rozpočtu ZK.
- o. s. Rovné šance dětem Uherské Hradiště, projekt „**Moderní terapie pro všechny – učme se a hrajme si spolu**“ – metoda biofeedbacku pro lepší školní výsledky romských dětí. Projekt byl podpořen z rozpočtu ZK i MŠMT.

- ***Dostupnost přípravných ročníků v kraji, identifikace základních bariér v přístupu k nim (posouzení jejich kapacity; zájem romských rodičů o jejich využívání, kvalita výuky).***

Tabulka č. 2 Přehled vzdělávacích zařízení zřizujících přípravné ročníky v roce 2012

Název zařízení	Sídlo zařízení	Počet přípravných ročníků	Počet dětí, které se v nich vzdělávají
ZŠ a MŠ Turkmenská Vsetín	Turkmenská 1612, Vsetín	1	15

B. Základní vzdělávání

- **Zhodnocení průběhu zápisů romských dětí do základních škol (dále jen „ZŠ“), uplatňování specifických praktik škol a školských poradenských zařízení.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme žádné hodnocení průběhu zápisu romských dětí. Odbor školství MMZ pracuje s obecnými informacemi a dále údaji o počtu zapsaných dětí, přijatých a nepřijatých.

Otrokovice – nezaznamenali jsme žádné specifické praktiky v této oblasti ve vztahu k romským dětem.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – běžné praktiky, jako u všech ostatních dětí. Ve 3 případech doporučen odklad povinné školní docházky.

Kroměříž – při zápisech nejsou uplatňovány specifické praktiky pro romské děti.

Holešov – romské děti jsou odesílány k vyšetření do PPP na školní zralost a to jednak na žádost rodičů, kteří požadují odklad nebo rovnou nástup do ZŠ praktické a částečně také na doporučení školy. Romové nejsou ve škole segregováni, mají stejné a rovné příležitosti jako jiné děti ve škole.

Bystřice pod Hostýnem – rodiče, kteří žádají u svých dětí odklad nebo přímo nástup do ZŠ praktické a speciální jsou odesílány k vyšetření do PPP na školní zralost. Romové nejsou ve školách segregováni, mají úplně stejné a rovné příležitosti jako jiné děti ve škole.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – každoročně probíhají zápisy romských dětí do prvních tříd, rozmístění do škol je většinou rovnoměrné, nejvíce dětí navštěvuje ZŠ na Výsluní. Někteří rodiče upřednostnili zájem o katolickou školu.

Vsetín – pokud se jedná o romské děti, které žijí v romské lokalitě, je podle informací PPP jejich intelekt posuzován velmi pečlivě a pouze dětem se skutečným mentálním postižením je vystaven dokument opravňující ředitele ZŠ Turkmenská k přijetí dítěte do stavu školy. Vyzorovali jsme, že při zápisu je snaha o udržení života ve skupině. Proto se hromadně obracejí rodiče se zápisem do jedné ZŠ, což vede souběžně k odlivu žáků u zápisu dětí z většinové společnosti a působí to velké potíže při financování i pedagogickému zjištění takové nedostatečné naplnění třídy převážně romskými žáky v běžné ZŠ.

Rožnov pod Radhoštěm – zápis romských dětí do školy, probíhá standardně bez rozdílu.

Valašské Meziříčí – do ZŠ jsou zapisovány děti bez rozdílu etnik, dle zájmu rodičů. Při hodnocení dětí u zápisu je užíváno pedagogických a psychologických technik v souladu s rovnými přístupy ke vzdělávání.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – zápis romských dětí do ZŠ probíhá stejným způsobem jako pro ostatní děti. Údaje z hlediska národnosti se na ZŠ nesledují.

Odpověď krajské koordinátorky – pracovníci zabývající se romskou integrací by měli navštěvovat rodiny, jejichž děti jsou ve věku nástupu do I. tříd. Měli by rodiče informovat, proč je důležité, aby své děti doprovodili k zápisu na základní školy. Jaké možnosti mají děti po ukončení povinné školní docházky na základní škole a jaké možnosti mají děti, které ukončí docházku na speciální či praktické škole. Je důležité, aby na základních školách působili asistenti pedagoga, kteří mj. romské rodiče k zápisu doprovodí. Ve třídách se totiž setkávají s negativním postojem neromských rodičů. Tuto aktivitu prováděly pracovnice Diakonie ČCE Vsetín bez doprovodu k zápisu.

- **Existence ZŠ s vysokým podílem romských žáků v kraji, postoj zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému (je vyvíjena aktivita vedoucí k desegregaci?).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ZŠ zřizovanou SMZ, s vysokým počtem romských žáků ve Zlíně nemáme.

Otrokovice – ve městě nejsou ZŠ s vysokým podílem romských dětí.

Vizovice – nemáme.

Valašské Klobouky – nemáme.

Kroměříž – děti jsou integrovány do ZŠ ve městě, větší zastoupení romských je v ZŠ speciální v Kroměříži.

Holešov – ve městě jsou romské děti integrovány do běžných tříd. Zřizovatel neřeší v tomto případě žádné výjimky. Odchod žáků do praktických ZŠ – spolupráce PPP a odchod žáků koriguje, aby nebyl neoprávněný. Oni sami chtějí odejít, ale není k tomu důvod. Pokud by plnili povinnosti spojené

se školou, určitě by dosahovali lepších výsledků a jejich následné uplatnění na trhu práce by bylo jednodušší.

Bystřice pod Hostýnem – děti jsou převážně na ZŠ praktické.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nejvíce romských dětí navštěvuje ZŠ na Výsluní.

Vsetín – ve Vsetíně se jedná o jedinou ZŠ s vysokým podílem romských žáků, a to ZŠ a MŠ Turkmenská. Tato škola s orientací na romskou klientelu v rámci ZK je ojedinělá. Prokazatelnou skutečností však zůstává, že tato škola přijímá v souladu s platnou legislativou výhradně žáky s mentálním postižením, kteří absolvovali vyšetření v PPP. Nový problém by mohl časem teoreticky nastat v přílivu romských žáků do ZŠ Trávníky, která je spádovou školou pro sídliště na Poschle. Proto se město Vsetín, jako zřizovatel ZŠ snaží aktualizací obecní vyhlášky o školských obvodech spádových škol reagovat na vývoj počtu narozených dětí.

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme žádné romské základní školy.

Valašské Meziříčí – není v ORP žádná segregovaná základní škola.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – v kraji je jedna škola s vysokým podílem romských žáků a to ZŠ Valašské Meziříčí, Masarykova ul. Zřizovatel se snaží o desegregaci změnou školských obvodů spádové školy. Počty romských dětí nesledujeme, nemůžeme proto určit takovéto školy.

Odpověď krajské koordinátorky – nejvyšší podíl romských žáků je na bývalých zvláštních školách ve Vsetíně, Kroměříži, Valašském Meziříčí a Holešově. Ve Vsetíně se NNO snaží přesvědčit rodiče romských dětí, aby dovedli své děti k zápisu na základní školy. V jiných městech se touto aktivitou nezabývají.

- **Zájem škol o využívání vyrovnávacích opatření dle ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky č. 147/2012 Sb. (zájem o využití asistentů pedagoga, propojení výuky s poradenskými službami, rozvoj alternativních programů ke zvýšení vzdělanostních šancí romských žáků – příklady dobré praxe v této oblasti); identifikace základních bariér, které školám v tomto ohledu brání.**

Tabulka č. 3 Počet asistentů pedagoga a jejich financování v kraji v roce 2012

Počet asistentů pedagoga MŠ	Počet asistentů pedagoga ZŠ	Počet asistentů pedagoga SŠ	Výše dotace ze strany MŠMT na rok 2012 ³	Výše podpory programu ze strany kraje
0	15	0	1 727 318	0

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ve Zlíně nevíme o žádném romském asistentovi.

Otrokovice – není využíváno.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – není využíváno.

Kroměříž – na žádost školy a doporučení příslušné školské instituce jsou na školách využíváni asistenti pedagoga a osobní asistenti žáka.

Holešov – školy nemají asistenta pedagoga. Vlastními silami zajišťují individuální doučování u všech žáků a v 1. třídách pro tyto žáky zavedli každodenní doučování třídní učitelkou. Výuku posilují pomocí asistentky pedagoga, kterou hradí škola z prostředků EU.

Bystřice pod Hostýnem – školy využívají místa asistenta pedagoga. Na ZŠ Bratrství Čechů a Slováků působí školní psycholožka, speciální pedagog, výchovná poradkyně a metodička prevence sociálně-patologických jevů.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – existuje zájem o asistenty pedagoga pro děti a žáky se sociálním znevýhodněním.

Vsetín – ZŠ ve Vsetíně přistupují ke všem žákům rovnocenně, takže pokud zaznamenají jakoukoliv nedostatečnost ve vzdělávání, odkazují na PPP a dále postupují v souladu s jejími závěry. Asistenta pedagoga využívala ve Vsetíně jen ZŠ a MŠ Turkmenská.

³ Jedná se o dotační podporu krajů v rámci rozvojového programu MŠMT „Podpora financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním“.

Rožnov pod Radhoštěm – na ZŠ praktické působí dobrovolníci z řad studentů a dobrovolníci o. s. ADOREA Vsetín.

Valašské Meziříčí – školy využívají vyrovnávacích opatření (dotace na asistenty pedagoga, rozvojové program atd.). Příkladem dobré praxe je ZŠ Masarykova.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – v kraji využívají služeb romského asistenta pouze dvě běžné ZŠ. Koncentrace romských žáků v ostatních školách tuto službu nevyžaduje. V roce 2012 se do RP MŠMT zapojilo 6 škol (ZŠ Valašské Meziříčí, ZŠ a MŠ Uherské Hradiště, OU a ZŠp Holešov, ZŠp a ZŠs Kroměříž, ZŠ Staré Město, ZŠ a MŠ Vsetín). Financováno bylo 13 fyzických osob, tj. 8,46 přepočtených úvazků asistentů pedagoga.

- ***Provázanost základního vzdělávání s mimoškolními aktivitami a se sociálními službami (např. dostupnost a provázanost programů doučování, dalších vzdělávacích, volnočasových a rozvojových aktivit, příklady dobré praxe v této oblasti).***

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ve městě je minimum romských žáků, v případě zájmu mají možnost se zúčastnit všech mimoškolních volnočasových aktivit, jako děti z většinové společnosti. Zájem ovšem není veliký, občas se některé dítě zúčastňuje nízkoprahových aktivit a spíše se jedná o romské děti z pěstounské péče neromských rodičů. Víme, že některé z těchto dětí se věnují i skautingu a navštěvují ZUŠ.

Otrokovice – je využívána spolupráce Terénní služby rodinám s dětmi, nízkoprahového centra pro děti a mládež a aktivit sociálně právní ochrany dětí.

Vizovice – bez informací.

Valašské Klobouky – děti mají možnost zapojení se do mimoškolních aktivit, této možnosti některé děti využívají. Dvě romské děti dochází do nízkoprahového zařízení ve městě. Využívají zde hudební zkušebny, PC a kulečnický. Z odlehlejších oblastí je obtížná dostupnost a také ceny jízdného (řešíme s ÚP možnost poskytnutí finanční podpory rodinám a snažíme se o motivaci dalších romských rodin). Ve městě funguje logopedie v Rodinném centru Kaštánek vč. PPP poradenství. Romské rodiny se nepodařilo zapojit. Rodinné centrum Malenka funguje také v Brumově-Bylnici.

Kroměříž – všem dětem bez rozdílu jsou dle poptávky nabízeny programy doučování i zájmová mimoškolní činnosti.

Holešov – ve škole mají možnost děti bezplatně navštěvovat 12 kroužků, této možnosti však nevyužívají. Poradenství specializovaných institucí využívají, poradenství ve škole samotné funguje bez problémů. Romové mohou využívat veškeré služby, které škola zabezpečuje a poskytuje.

Bystřice pod Hostýnem – ve škole mají možnost bezplatně navštěvovat široké spektrum mimoškolních aktivit, týkající se českého jazyka, cizích jazyků, matematiky, informační technologie, projektové výuky aj. Školy pořádají různé exkurze, olympiády, beseda aj. aktivity. Této možnosti děti využívají v hojném počtu.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod - pracovnice sociálně aktivizační služby spolupracují s pracovníky OSPOD, mezi romskými dětmi je zájem o nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, které zajišťuje mimoškolní aktivity i pomoc s doučováním.

Vsetín – doučování v době povinné školní docházky provádí Diakonie ČCE. Volnočasové aktivity mohou děti navštěvovat na ZŠ ve školní družině, na ZŠ a MŠ na Turkmenské, v Diakonii ČCE a v Charitě Vsetín. V řadě případů jsou využívány peníze z různých dotačních titulů na podporu této činnosti, např. Diakonie ČCe, Charita Vsetín nebo Centrum ARCHA, o. s. Rodičovské sdružení Na cestě. Centrum ARCHA poskytuje služby sociální prevence, klienty z řad romské mládeže nemá.

Rožnov pod Radhoštěm – děti mají možnost využívat různé zájmové kroužky při SVC Rožnov pod Radhoštěm.

Valašské Meziříčí – v rámci Charity je provozován klub Zeferino pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. Klub působí v prostorách ZŠ a se školou úzce spolupracuje. I pro děti s odloženou školní docházkou.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – nabídka volnočasových mimoškolních aktivit je pro všechny žáky stejná, doučování a další rozvojové aktivity jsou nabízeny všem žákům, kteří mají vzdělávací problémy, bez ohledu na národnost.

Odpověď krajské koordinátorky – romské děti mimoškolních aktivit moc nevyužívají a to zejména proto, že ty aktivity, které by je bavily, se musí platit a rodiče jim na to peníze z rodinného rozpočtu nedají. Poměrně hodně dětí navštěvuje volnočasové aktivity na ZŠ a MŠ Turkmenská, kde mohou chodit do různých kroužků a např. fotit, vyrábět keramiku či zpívat a tančit. Je to také proto, že aktivity jsou prováděny v prostorách školy a děti nemusí nikam dojíždět. V jiných lokalitách volnočasové aktivity nenavštěvují, protože to mají daleko a rodiče se o děti bojí.

- **Dostupnost programů na podporu návratu Romů bez potřebné kvalifikace do systému vzdělávání v kraji, příklady dobré praxe.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – existence rekvalifikace na úřadu práce.

Otrokovice – jsou využívány rekvalifikační programy úřadu práce.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – pouze rekvalifikace v rámci úřadu práce, pokud je nám známo, nebyl zapojen žádný romský občan.

Kroměříž – dostupnost programu na úřadech práce „Klíč k zaměstnání, Najdi si práci ve ZK, Příprava na práci ve ZK“.

Holešov – nemáme.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – takové programy jsou dostupné pro všechny občany na úřadech práce. Zájemci na MěÚ získávají informace o existenci těchto programů.

Vsetín – nemáme žádné informace. Obecně však proklamuje odbor školství, mládeže a sportu ZK snahu vytvářet podmínky, aby se žáci např. nepřesouvali ze školy na školu kvůli neúspěšnému studiu, nestudovali druhou, třetí školu a nesetrvávali tak ve středním vzdělávání.

Rožnov pod Radhoštěm – v případě zájmu platí vše, jako pro ostatní populaci.

Valašské Meziříčí – nejištěno.

Odpovědi odboru školství, mládeže a sportu KÚZK - systém vzdělávání je zcela prostupný pro všechny zájemce. Žádné speciální programy pro Romy neexistují.

Odpověď krajské koordinátorky – programy tohoto typu ve Zlínském kraji naprosto chybí.

- **Dostupnost kurzů na získání základního vzdělávání pro dospělé v kraji.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme žádné zkušenosti, nevíme o tom, že by někdo z dospělých projevil zájem.

Otrokovice - momentálně žádné podobné kurzy nám nejsou známy.

Vizovice – bez informací.

Valašské Klobouky – nemáme.

Kroměříž – ve městě nejsou kurzy na získání základního vzdělání pro dospělé. Bylo by možné kurz zajistit na základě požadavku.

Holešov – nemáme.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nejsou zaznamenány žádné požadavky na uvedený kurz.

Vsetín – žádná ZŠ nemá oprávnění na provozování kurzu pro základní vzdělávání, protože min. po dobu 10 let nebyl takový požadavek. Při vstupu do středního vzdělávání poskytovaly tyto kurzy střední školy neúspěšným žákům ZŠ. V každém případě je nutno mít na paměti, že kdyby se tato potřeba stala reálnou, bude individuálně řešena.

Rožnov pod Radhoštěm – v případě zájmu platí jako pro ostatní populaci.

Valašské Meziříčí – nejištěno.

Odpověď odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – kurzy k získání základního vzdělání jsou zřizovány na základě požadavků zájemců o tyto kurzy a po dohodě se školou v daném regionu. V roce 2012 nebyl podán žádný požadavek na kurz k doplnění základního vzdělání.

Odpověď krajské koordinátorky – od roku 1999 jsem se s tímto požadavkem ze strany Romů nesešla.

C. Sekundární vzdělávání

- **Zhodnocení účasti romských studentů ve středoškolském vzdělávání v kraji, identifikace překážek v přechodu ze ZŠ na SŠ.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – střední školství je záležitostí Zlínského kraje, nikoliv Magistrátu města Zlína. Víme o 6 studentech, kteří v roce 2012 navštěvovali nějaký typ SŠ. Jednalo se výhradně o děti v náhradní rodinné péči „bílých“ rodičů nebo o děti ze smíšených partnerských vztahů. O SŠ je mezi Romy minimální zájem.

Otrokovice - ve městě se jedná spíše o jedince. Mezi překážky patří absence pozitivních vzorů v rodině, nedostatečná motivace ze strany rodičů a tlak rodičů k tomu, aby děti nepokračovaly ve studiu s tím, že ani rodiče toto nikdy nepotřebovali.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – cca 95% studentů přechází ze ZŠ na učební obory, 80% z toho počtu studium dokončí. Mezi překážky patří nepříznivá finanční situace rodin, u studentů je nedostatečná motivace ke studiu a nedostatek vzorů ve svém blízkém okolí.

Kroměříž – nelze určit.

Holešov – nelze se vyjádřit.

Bystřice pod Hostýnem – nemohu se vyjádřit, nemáme žádného romského studenta.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – romští žáci 9. tříd si vybírají zejména učňovské obory, na učilištích, pokud si vyberou náročnější obor, často přecházejí na snadnější obor.

Vsetín – ze statistických údajů škol nelze vyčíst údaj o žácích a studentech romské národnosti, protože Romové dávají přednost většinou české národnosti. Mezi překážkami lze sledovat míru domácí přípravy, kterou SŠ vyžadují. Pro studenty je nová a nepříjemná. V případě dívek často již rodičovské povinnosti, vzdělání není pro romskou pospolitosť prioritou. Po splnění zákonné povinnosti nemají potřebu, dál dítě ve studiu podporovat. Není to pro ně společensky prestižní. Pro Romy se jedná o nepřátelské a cizí prostředí, tvořené majoritou ve vzdělávací skupině, nutnost samostatné přepravy do a ze školy. Město žádné motivační a stimulační programy nepřipravovalo ani nerealizovalo.

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme informace o romských studentech SŠ.

Valašské Meziříčí – neznám.

Odpovědi odboru školství, mládeže a sportu KÚZK – v případě zájmu žáka je na většinu škol v kraji přechod ze ZŠ bez problémů. Problémy se vyskytují při samotném studiu. Dotace z podpory romských žáků SŠ byly v celkové částce 253 800 Kč. Z této podpory bylo vráceno za období leden – červen 2012 celkem 41 380 Kč. Data z druhé poloviny roku ještě nejsou k dispozici.

Odpověď krajské koordinátorky - romské děti, které navštěvují klasické ZŠ a hlásí se převážně na SOU nebo SŠ, vzdělávání dokončí. Děti z praktických či speciálních škol, které se přihlásí na další vzdělávání, v procesu nevydrží dlouho, jelikož byly zvyklé převážně na romské spolužáky a ve třídách s většinovým zastoupením neromských žáků se necítí dobře. Špatně snášejí posměch spolužáků, odstrkování a také to, že nemají do školy požadované školní pomůcky, které potřebují k výuce. Rodiče převážně dlouhá léta zařazení v režimu sociálních dávek nemají v rodinném rozpočtu výdaje na školní potřeby. Rodiny mají větší počet dětí a do školy tak nezdědka dochází najednou i tři a více dětí. Rozpočet jim nedovoluje pokrývat školní výdaje, obzvláště v případech, když nepovažují vzdělání za přínos. Z odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností jasně vyplývá, že se při plnění romské integrace vzdělávání romských dětí moc nevěnují, ani situaci nemonitorují.

- **Dostupnost programů na podporu přestupu romských žáků ze ZŠ do SŠ v kraji (např. motivační a stimulační programy, programy přípravy na přijímací zkoušky, příklady dobré praxe.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme zkušenosti, minimum romských studentů.

Otrokovice – nemáme.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – příprava na přijímací zkoušky v rámci školy.

Kroměříž – přípravu na přijímací zkoušky realizuje každá základní škola dle vlastního plánu.

Holešov – nemůžeme se vyjádřit, nemáme žádného romského studenta.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme žádného romského studenta.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – bez účasti města.

Vsetín – za několik posledních let lze sledovat mírný nárůst počtu romských žáků z Poshlé, kteří bez větších problémů navštěvují běžné třídy základních škol. Ostatní romské děti žijící na sídlištích chodí do základních škol spolu s většinovým obyvatelstvem a žádnou mimořádnou péčí nevyžadují.

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme žádného romského studenta.

Valašské Meziříčí – nezjištěno.

Odpověď odboru školství, tělovýchovy a sportu KÚZK – speciální přípravné programy neexistují.

V případě zájmu o studium nabídne individuálně škola doučení, ve většině případů jsou romské děti přijaty.

Odpověď krajské koordinátorky – programy přípravy na přijímací zkoušky v kraji chybí. V roce 2011/2012 probíhala příprava dvou romských dětí na přijímací zkoušky u o. s. ARGO, Společnost dobré vůle Zlín. Obě se na SŠ dostaly.

- **Výše finanční podpory romských žáků středních škol v kraji, počet přidělených stipendií v roce 2012, zhodnocení efektivity programu.**

Tabulka č. 4 Podpora romských žáků středních škol v kraji za rok 2012

Kraj	1. kolo			Celková dotace
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	
Zlínský	x	10	18	109 500

Kraj	2. kolo			Celková dotace
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	
Zlínský	x	13	30	144 300

D. Terciární vzdělávání

- **Zhodnocení účasti romských středoškoláků ve vyšším odborném a vysokoškolském vzdělávání, identifikace nejzávažnějších bariér, které brání romským středoškolákům pokračovat ve studiu na VŠ.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nevíme o žádném romském studentovi VŠ. Žádný zájem. Agenda ovšem nespadá do kompetence města.

Otrokovice – nízká, problémem je finanční dostupnost a malá podpora a motivace v rámci rodiny.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – v současné době absolvuje úplné střední vzdělání s maturitou jedna studentka, která má zájem pokračovat na VOŠ či VŠ.

Kroměříž – obec nemá informace o vysokoškolském vzdělávání romských studentů.

Holešov – nemáme žádného studenta SŠ ani VŠ.
Bystřice pod Hostýnem – nemáme žádného romského studenta.
Uherské Hradiště – bez odpovědi.
Uherský Brod – nemáme žádného romského studenta.
Vsetín – základní překážkou pro vyšší a vysokoškolské vzdělávání je absence dosažení maturity.
Rožnov pod Radhoštěm – nelze objektivně zhodnotit.
Valašské Meziříčí – jev nezjištěn.

Odpověď krajské koordinátorky – máme romské středoškoláky, i když jich není hodně. Středoškoláci jsou ve Valašských Kloboukách, Otrokovicích a ve Zlíně. Vysokoškolské studium není mezi Romy rozšířené. Pokud má Rom vysokoškolský titul, tak si ho dodělával v dospělosti. V současné době jsem ráda, za každého Roma s výučním listem či maturitou.

- **Dostupnost programů na podporu přestupu a setrvání romských středoškoláků na VOŠ a VŠ, identifikace příkladů dobré praxe v této oblasti.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme zkušenosti, minimum romských studentů.

Otrokovice – programy dostupné, program Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol využívá 1 studentka SŠ.

Vizovice – bez odpovědi.

Valašské Klobouky – nedostupné.

Kroměříž – obec nemá informace.

Holešov – nemáme žádného studenta.

Bystřice pod Hostýnem – nemohu se vyjádřit.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – ve výkazech VOŠ a VŠ se romští studenti nevykazují. Motivaci žáků a studentů ke studiu je podpora rodiny, která pokládá jako jednu z priorit právě vzdělání. Momentálně ve městě není žádná studentka ani student.

Vsetín – není v kompetenci města.

Rožnov pod Radhoštěm – nelze objektivně zhodnotit.

Valašské Meziříčí – jev nezjištěn.

Odpověď krajské koordinátorky – v kraji nemáme žádné programy na podporu přestupu a setrvání romských středoškoláků na VOŠ a VŠ. Rovněž nemohu uvést žádný příklad dobré praxe z této oblasti.

4. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI

- **Zhodnocení pozice Romů na trhu práce ve srovnání s celkovou situací na trhu práce v kraji; celková míra nezaměstnanosti v kraji a kvalifikovaný odhad specifické míry nezaměstnanosti Romů v roce 2012, identifikace základních bariér, které brání Romům participovat na trhu práce.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nelze stanovit, stejně jako odhad míry nezaměstnanosti, protože úřady práce nevedou statistiku národnostních menšin. Základní bariérou všech uchazečů, nejen z národnostních menšin je dosažené vzdělání, případně nedostatečná praxe v některém oboru a ztráta pracovních návyků při dlouhodobé evidenci. Je ovšem pravdou, že velká část zaměstnavatelů se obává Romy zaměstnávat a dává tak přednost většinové populaci.

Otrokovice - celková míra nezaměstnanosti ve ZK k 31. 1. 2013 byla 53%. Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci Kontaktního pracoviště úřadu práce Otrokovice k 31. 1. 2013 byla 1 707. Míru nezaměstnanosti úřad práce neposkytl. Pozice Romů na trhu práce obdobná jako v celé ČR. Mezi překážky patří nedostatečná kvalifikace, absence aktivní politiky zaměstnanosti ÚP pro tuto cílovou skupinu a převaha represivních opatření v rámci sociální reformy od r. 2012, nízká motivace, závislost na dávkách, ekonomická krize.

Vizovice – 2 až 3 Romové vedeni na úřadu práce z 10 Romů, další se odstěhovali k příbuzným mimo město. Nejsou o nich žádné informace.

Valašské Klobouky – celková nezaměstnanost v rámci ORP cca 13,5%. Nezaměstnanost Romů v roce 2012 cca 90%. Důvodem je nedostatek pracovních míst, nedostatečné vzdělání, nízká motivace se zaměstnat, dlouhodobá nezaměstnanost.

Kroměříž – celková míra nezaměstnanosti ve městě činí 11,6%, nelze určit míru romské populace.

Holešov – míru nezaměstnanosti nelze u Romů stanovit, protože se nevede statistika národnostních menšin. Základní bariérou všech uchazečů je dosažené vzdělání, nedostatečná praxe v oboru, ztráta pracovních návyků při dlouhodobé evidenci na úřadu práce. Celková míra nezaměstnanosti na Holešovsku byla k 31. 12. 2012 cca 10,14%.

Bystřice pod Hostýnem – zhodnocení Romů nelze stanovit, stejně jako odhad míry nezaměstnanosti, protože není vedena statistika národnostních menšin.

Uherské Hradiště – Úřad práce ČR, Kontaktní pracoviště Uherské Hradiště – neodlišujeme Romy od jiných uchazečů o zaměstnání. Celková míra nezaměstnanosti v okrese UH k 31. 12. 2012 byla 10,26%. Hlavními bariérami bránící Romům participovat na trhu práce jsou podle našeho názoru nedostatečná úroveň vzdělání a nízká kvalifikace Romů, u části z nich také nízká pracovní morálka. Do jisté míry mohou hrát roli i předsudky ze strany zaměstnavatelů, kteří Romy apriori vylučují z výběrových řízení. Nahrává tomu situace na trhu práce – velký převis nabídky nad poptávkou, zaměstnavatel se často raději vybere méně rizikového uchazeče o zaměstnání.

Uherský Brod – informace z úřadu práce nelze získat a uchazeči o zaměstnání se neevidují podle národnosti. Nezaměstnanost v romské komunitě lze částečně odhadovat podle množství vyplacených dávek hmotné nouze.

Vsetín – celková míra nezaměstnanosti k 31. 12. 2012 v okrese Vsetín byla 11,95%. Specifická míra nezaměstnanosti Romů se nesleduje. Mezi základní bariéry bránící Romům participovat na trhu práce patří – nízká vzdělanost, nízké sociální kompetence, špatný zdravotní stav, negativní dopady na psychiku, solidární fungující síť na bázi přibuzenství a stále větší zadlužování.

Rožnov pod Radhoštěm – celkové hodnocení nezaměstnanosti ve spádové oblasti města nelze objektivně určit, neboť úřady práce nerozlišují romské a neromské občany. Průměr nezaměstnanosti v loňském roce byl 10,7%.

Valašské Meziříčí – celková míra nezaměstnanosti ve městě činila 12,2%. Specifická míra nezaměstnanosti Romů se nesleduje. Mezi bariéry bránící v participování na trhu práce patří nízká vzdělanost, nízké sociální kompetence, ztráta pracovních návyků.

Odpověď Úřadu práce České republiky - krajské pobočky ve Zlíně – bez odpovědi.

Odpověď krajské koordinátorky - ve Zlínském kraji je 80% - 90% nezaměstnanost u romské menšiny. Tato nezaměstnanost má více příčin. Většina z Romů má nízkou nebo dokonce žádnou kvalifikaci. Častý je špatný zdravotní stav a z něho vyplývající změněná pracovní schopnost, převažuje částečně invalidní důchod. Legální zaměstnání někteří občané odmítají, jelikož by jim plat zabavili exekutoři kvůli zadluženosti. Někteří nechtějí pracovat za plat nižší, než jsou sociální dávky. Pokud existoval ve Zlínském kraji průmysl (Svit, Pozemní stavby, Průmyslové stavby, Rudý říjen aj.), který uměl využívat práci nekvalifikovaných osob, pracovali tito občané u jednoho zaměstnavatele několik let. Po zániku či restrukturalizaci těchto firem, přišli o práci mezi prvními jako nekvalifikovaní a již dvacet let jsou bez práce, nemají motivaci k práci a ztratili pracovní návyky. Mladší generace Romů za období tržní ekonomiky ještě ani nevstoupila na trh práce.

Nezaměstnanosti u sociálně vyloučených přispívá také skrytý rasismus a předsudky ze strany některých zaměstnavatelů. Mezi bariéry bránící Romům participovat na trhu práce patří zejména:

- špatný zdravotní stav
- zejména nedostatečná kvalifikace
- změněná pracovní schopnost
- nízká úroveň vzdělání
- ztráta pracovních návyků z důvodu dlouholeté evidence na úřadech práce
- nedostatečné sociální kompetence i předlužení
- ekonomická krize
- skrytý rasismus a předsudky ze strany některých zaměstnavatelů.

Z odpovědí pracovníků měst s rozšířenou působností vyplývá, že většina z nich neví, kolik Romů je v jejich regionu bez zaměstnání. Všichni pracovníci však dobře vědí, co jim brání v tom, aby uspěli na trhu práce.

- **Zapojení Romů do aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) a nejčastěji využívané nástroje APZ ve vztahu k této cílové skupině, jejich praktický dopad na pozici Romů na trhu práce.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nejčastější nástroj APZ jsou veřejně prospěšné práce. O tento nástroj je zájem u všech uchazečů. Zde převyšuje nabídka poptávku. Město a technické služby města, které zajišťují tyto služby, však nezaměstnávají všechny zájemce. Při výběru uchazečů, jsou stanovena určitá kritéria jako např. dlouhodobě nezaměstnaní, osoby starší 55 + let, zdravotně postižení, kterým je potřeba věnovat zvýšenou péči z jiného důvodu bránícího jejich vstupu na volný trh práce.

Otrokovice – úřad práce nemá žádné nástroje specificky využívané pro tuto cílovou skupinu osob. Zapojení Romů do aktivní politiky zaměstnanosti ve městě je stejné, jako u většinové populace. Nejčastější nástroj APZ jsou veřejně prospěšné práce. O tento nástroj je velký zájem všech uchazečů, zde převyšuje nabídka poptávku.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobouky – v roce 2012 nebyla realizována žádná rekvalifikace u Romů.

Kroměříž – nevede se statistika romské populace.

Holešov – nejčastějším nástrojem byly veřejně prospěšné práce, které byly touto skupinou nejvíce využívány.

Bystřice pod Hostýnem - město nerealizovalo veřejně prospěšné práce

Uherské Hradiště – žádný nástroj zaměřený pouze na Romy nebyl realizován. Nejvíce využívané byly VPP, bilanční diagnostika, job-kluby, rekvalifikace a společensky účelná místa. O malé výjimce lze hovořit u rekvalifikačních kurzů, kde se k romskému etniku víceméně hlásili 4 uchazeči, z toho jedna žena úspěšně absolvovala kurz sociální pracovník, dále tři muži, z nichž jeden rekvalifikaci nedokončil, další dva úspěšně absolvovali a jeden z nich se ihned zaměstnal.

Uherský Brod – někteří klienti zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání prochází rekvalifikací, ale časté je, že kurzy nedokončí.

Vsetín – využívané nástroje APZ ve vztahu k Romům byly společensky účelná místa, rekvalifikace, veřejně prospěšné práce.

Rožnov pod Radhoštěm – hlavní důvodem nezaměstnanosti je ztráta motivace, mnoho nezaměstnaných Romů se po neúspěšných pokusech vzdalo snahy najít si práci.

Valašské Meziříčí – veřejně prospěšné práce, jedná se o nástroj, který přispívá k vytvoření či udržení základních pracovních návyků.

Odpověď krajské koordinátorky – Romové se nejvíce zapojovali do aktivní politiky zaměstnanosti formou veřejně prospěšných prací. Tato forma některým uchazečům o zaměstnání pomohla při vytváření ztracených pracovních návyků. Bohužel tato možnost dlouho netrvala a tak Romové opět zůstávají doma a čekají na dávky.

Informace k nezaměstnanosti z Krajské pobočky ÚP ve Zlíně - nárůst nezaměstnanosti, ke kterému v prosinci 2012 dochází pravidelně z důvodu sezónnosti na trhu práce lze předpokládat. Nárůst nezaměstnanosti, ke kterému došlo v prosinci 2012, však překvapil. Míra nezaměstnanosti ve Zlínském kraji se zvýšila z 9,5 na konci listopadu na 10,4 na konci prosince 2012. To představuje zvýšení míry nezaměstnanosti o 0,9 procentního bodu. Podíl nezaměstnaných se tak z listopadové hodnoty 7,1 dostal na úroveň 7,8. Míra nezaměstnanosti v České republice je ke stejnému datu nižší, a to 9,4. Stejně tak podíl nezaměstnaných v ČR dosahuje hodnoty 7,4.

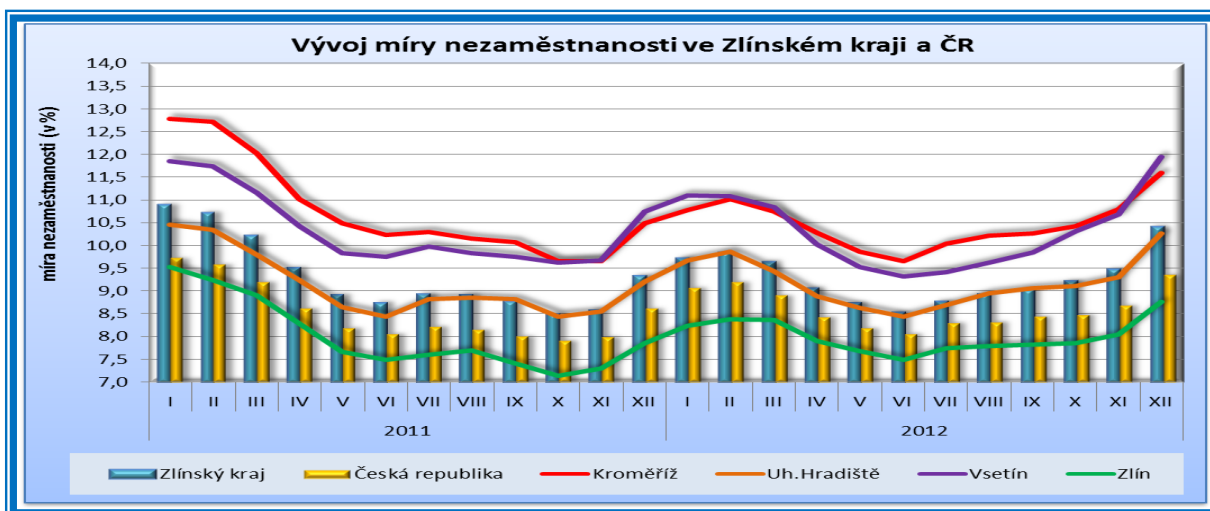
Ke konci prosince 2012 bylo na kontaktních pracovištích Úřadu práce ČR ve Zlínském kraji evidováno celkem 32 100 uchazečů o zaměstnání. Ve srovnání se stejným datem roku 2011 je to o 2 682 uchazečů o zaměstnání více (prosinec 2011 celkem 29 418 uchazečů a míra nezaměstnanosti 9,4).

V průběhu měsíce prosince 2012 se na pracovištích úřadu práce ve Zlínském kraji nově zaevidovalo 3 925 uchazečů o zaměstnání a vyřazeno bylo pouze 1 127. Počet vyřazených uchazečů o zaměstnání je tak nejnižší od roku 2000, kdy sledujeme vývoj nezaměstnanosti v kraji. Ve srovnání s ostatními měsíci roku je o 50 % nižší, než je průměrný počet vyřazených v měsíci. Přestože počet nově evidovaných v prosinci není v roce 2012 nejvyšší (více nových uchazečů se evidovalo v lednu), zajímavostí je zastoupení mužů mezi nově evidovanými. Muži tvořili 72,4 % z nově evidovaných uchazečů o zaměstnání.

Nezaměstnanost vzrostla ve všech 4 okresech Zlínského kraje. Nejvíce to však bylo v okrese Vsetín - o 11,75 %. Tím se také vsetínský okres dostal na nejvyšší hodnotu míry nezaměstnanosti v kraji a to 11,9. Okres Zlín je nadále okresem s nejnižší mírou nezaměstnanosti ve Zlínském kraji

s hodnotou 8,8 a je tak jediným okresem s mírou nezaměstnanosti pod úrovní republikového průměru. Míra nezaměstnanosti v okrese Uherské Hradiště 10,3, v okrese Kroměříž 11,6.

Informace o situaci na trhu práce ve Zlínském kraji k 31. 12. 2012

Zdroj: Úřad práce ČR, Krajská pobočka ve Zlíně

NEJČETNĚJŠÍ EVIDOVANÁ VOLNÁ PRACOVNÍ MÍSTA VE ZLÍNSKÉM KRAJI		
Profese	CZ-ISCO	Počet VPM
Obchodní zástupci	3322	95
Seřizovači a obsluha obráběcích strojů (kromě dřevoobráběcích)	7223	79
Svářeči, řezači plamenem a páječi	7212	53
Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	8332	51
Pracovníci v zákaznických kontaktních centrech	4222	34

Zdroj: Úřad práce ČR, Krajská pobočka ve Zlíně

- **Realizace jiných programů na podporu zaměstnanosti Romů a jejich poskytovatelé (např. poradenské programy NNO, podporovaná pracovní místa), osvědčené programy a příklady dobré praxe.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ÚP ČR neznevýhodňuje žádnou národnostní menšinu, ale věnuje se přednostně osobám, které jsou ohroženy sociálním vyloučením. Uchazeči mohou být zařazeni do poradenských činností – Řešení pro Vaše finance, Hledej práci efektivně, Bilanční diagnostika, Poznej svůj potenciál, kde se specializovaní pracovníci jako psycholog, psychoterapeut či pedagog věnují klientům individuálně a snaží se jim maximálně pomoci.

Otrokovice – nejsou nám známy.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobouky – veřejně prospěšné práce a to pouze v jednom případě.

Kroměříž – nejsou realizovány žádné programy se zaměřením na určitou skupinu osob.

Holešov – ÚP se věnuje přednostně osobám, které jsou ohroženy sociálním vyloučením. Uchazeči mohou být zařazeni do poradenských činností.

Bystřice pod Hostýnem – uchazeči mohou být zařazeni do poradenských činností.

Uherské Hradiště – žádné specifické programy pro zaměstnávání Romů nebyly v roce 2012 realizovány.

Uherský Brod – nejsou nabízeny žádné programy pro Romy.

Vsetín – v roce 2012 pobočka úřadu práce nerealizovala žádné programy směřované na podporu zaměstnávání Romů.

Rožnov pod Radhoštěm – nic takového nebylo ve městě realizováno.

Valašské Meziříčí – v roce 2012 byli někteří uchazeči z romské populace zařazováni do grantových projektů, které byly realizovány jinými subjekty např. DAR ČR Valašské Meziříčí.

Odpověď krajské koordinátorky – jak vyplývá z odpovědí pracovníků měst s rozšířenou působností, žádná pobočka úřadu práce ve Zlínském kraji nevytvářela programy na podporu zaměstnanosti Romů. Pracovníci zmiňují využití možností poradenských aktivit úřadů práce. Zřejmě nevědí, co brání Romům v tom, aby tyto aktivity ÚP využívali. Mají hned několik překážek – většina z nich je částečně negramotná, nerozumí výkladu lektora a textu, necítí se v kolektivu dobře a nevidí z absolvování poradenských aktivit žádný prospěch k získání zaměstnání.

- **Využití veřejné služby (dále jen „VS“) ve vztahu k Romům v kraji - zkušenosti poskytovatelů, zhodnocení dostupnosti VS pro romské příjemce pomoci v hmotné nouzi, identifikace základních problémů při využívání tohoto nástroje v praxi, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – při výběru uchazečů na veřejnou službu byl kladen důraz na výběr klientů ÚP, kteří splňovali kritéria pro zařazení do systému veřejné služby bez ohledu na národnost. Dominantním problémem je absence jakékoliv motivace pro výkon veřejné služby.

Otrokovice – není nám známo, že by ÚP diferencoval mezi Romy a ostatními uchazeči ve vztahu k veřejné službě.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobouky – veřejná služba byla v rámci ORP dostupná pro všechny, zařazení v ní byli cca 3 Romové, v 1 případě nastal přechod na VPP. Nebyly realizovány žádné postihy z důvodu neplnění veřejné služby.

Kroměříž – v současné době výkon veřejné služby není realizován.

Holešov – v roce 2012 veřejná služba byla realizovaná v organizacích, které si požádaly. Byli tam přednostně zařazováni uchazeči s pobytem v Holešově. Celkem tam bylo zařazeno 131 uchazečů o zaměstnání (není rozděleno na romské a neromské uchazeče). VS byla vyhodnocena kladně.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – o účasti Romů ve veřejné službě nemáme žádné údaje. Je však možné konstatovat, že se v rámci okresu jednalo o jednotlivce. Město v rámci VS zaměstnalo pouze jednoho Roma.

Uherský Brod – do konce roku 2011 byl značný zájem o veřejnou službu. Od roku 2012 se veřejná služba pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi nezhodnocovala, proto i ni nebyl zájem.

Vsetín – VS byla nabízena všem uchazečům, kteří splňovali kritéria zařazení. Jednalo se např. o místa nekvalifikovaná např. úklid a údržba veřejných prostranství odpovídající základnímu vzdělání. Romové si spojitost evidence na ÚP s pobíráním sociálních dávek uvědomovali, k odmítnutí VS Romem nikdy nenastalo. Samotný výkon VS probíhal různě, event. nepřítomnosti a výpadky se řešily vždy individuálně.

Rožnov pod Radhoštěm – veřejná služba byla zrušena v prosinci 2012. Do doby jejího zrušení ji vykonával 1 Rom.

Valašské Meziříčí – Romům, jako i jiným uchazečům, byla nabízena místa nekvalifikovaná jako např. úklid a údržba veřejných prostranství, odpovídajícímu základnímu vzdělání. Odmítnutí VS z řad Romů nedošlo.

Odpověď krajské koordinátorky – veřejná služba byla aktivně-motivačním opatřením k získání pracovních návyků u osob dlouhodobě vedených v evidenci úřadů práce. VS také podporovala sociální začleňování osob sociálně vyloučených a zároveň také umožňovala spolupráci nezaměstnaných na chodu obce či města, ve kterém bydleli. V rámci Sociální reformy byla veřejná služba převedena k 1. 1. 2012 na úřady práce. Zatímco do konce roku 2011 si mohly osoby v hmotné nouzi odpracovat 30 a více hodin měsíčně pro navýšení příspěvku na živobytí, od roku 2012 se veřejná služba omezila především na dlouhodobě nezaměstnané a navýšení příspěvku se odbouralo. Veřejná služba byla vázána na evidenci v úřadech práce. Kdo odmítl veřejnou službu, byl vyřazen z evidence ÚP. To trvalo do listopadu 2012, kdy Ústavní soud zrušil povinnost osob, jež jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání po dobu delší než dva měsíce, vykonávat bez nároku na odměnu tzv. veřejnou službu.

Celý systém veřejné služby byl prý nastaven velice represivně pro ty, kteří ji odmítli. V případě uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti bylo odmítnutí veřejné služby doprovázeno sankčním vyřazením po dobu 6 měsíců a ztrátou nároku na podporu. V případě dlouhodobě nezaměstnaných, kteří již nárok na podporu nemají, bylo odmítnutí veřejné služby doprovázeno

sankčním vyřazením z evidence úřadu práce a úplnou ztrátou dávek v hmotné nouzi. Zde údajně mohlo jít o znaky, které naplňují podstatu zakázaných nucených prací, jelikož možné sankce, v případě odmítnutí, nutily uchazeče veřejnou službu přijmout. V Úmluvě o nucených pracích je tak definována jako taková práce nebo služba, jež osoba vykonává proti své vůli⁴

Přes všechny tyto argumenty byla veřejná služba ve své první podobě zejména Romům ku prospěchu, jelikož si jejím prostřednictvím mohli navýšit příspěvek na živobytí. To mělo smysl a význam. Taková forma veřejné služby měla být zachovaná a měla by fungovat i letos.

- **Využití sociální ekonomiky jako nástroje řešení nezaměstnanosti Romů, dostupnost těchto aktivit v kraji, příklady dobré praxe.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nemáme žádné informace o takovém podniku, který by Romy zaměstnával.

Otrokovice – momentálně nemáme.

Vizovice – nemáme.

Valašské Klobouky – nerealizuje se.

Kroměříž – Romové nejsou vedeni na úřadě práce zvlášť.

Holešov – nemáme.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nemáme.

Vsetín – nemáme žádné informace o sociálním podnikání.

Rožnov pod Radhoštěm – pravidla jsou pro všechny nastavena stejně.

Valašské Meziříčí – nemáme žádné informace.

Odpověď krajské koordinátorky – z odpovědí pracovníků měst s rozšířenou působností vyplývá, že o sociální ekonomice nemají žádné informace. Pokud nemají informace, tak neměli nikdy snahu něco takového ve svém regionu zřídit. To není dobře, jelikož za podpory představitelů měst se taková sociální firma mohla dobře ve městě uchytit a podnikat. Sociální podnik totiž vstupuje do místních iniciativ a partnerství, přispívá k místnímu rozvoji znevýhodněných oblastí. Sociální podnik také nese ekonomická rizika. Je nezávislý na veřejných či soukromých institucích. Podporovanými cílovými skupinami jsou osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením. Ve Zlínském kraji sociální ekonomika zaměřená na romskou menšinu nefunguje. Několikrát jsem o sociální firmě uvažovala, jednala, např. pro muže zřídit malé technické služby a pro ženy úklidovou firmu. Bohužel pro podnikání, které by mělo začít v dnešní době, musí být podpora od představitelů měst a obcí a samozřejmě kraje. A ta zatím chybí.

- **Výskyt diskriminace na trhu práce a způsoby jejího řešení v kraji; zájem romských obětí o řešení problému, aktivita a postoj odpovědných veřejných institucí k jejímu řešení, popř. dostupnost jiného alternativního antidiskriminačního programu, příklady dobré a špatné praxe.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – na odboru sociálních věcí tuto zkušenost máme, jednak ze slov klientů romské etnika, jednak z vlastní zkušenosti, kdy jsme se snažili pomoci s hledáním zaměstnání. Situace na trhu práce je složitá a zaměstnavatelé dávají přednost většinovému etniku z obav ze špatných pracovních návyků, výkonu či poctivosti aj.

Otrokovice – míra diskriminace je stejná jako v celé ČR. Romové samotní diskriminaci na trhu práce zmiňují okrajově, odmítají být konkrétní a poukázat na firmu, člověka či instituci. Diskriminace je většinou skrytá, nepřiznaná a těžko postihnutelná.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobouky – nebylo nic takového řešeno.

Kroměříž – nebyly řešeny problémy tohoto druhu.

Holešov – žádné stížnosti na výskyt diskriminace nebyly v roce 2012.

Bystřice pod Hostýnem – bez stížností na diskriminaci.

Uherské Hradiště – s projevy diskriminace jsme se nesetkali.

Uherský Brod – v roce 2012 jako i v předešlých letech byl zaznamenán nezájem o zaměstnance ze strany romských občanů, zvýšil se však zájem zaměstnavatelů o práci na dohodu o provedení práce. Antidiskriminační program nemáme.

⁴ http://stosocialnireforme.cz/?page_id=23

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – nejsou známy žádné případy diskriminace na trhu práce.

Valašské Meziříčí – žádný podnět z řad Romů nebyl podán.

Odpověď krajské koordinátorky – velmi často se setkávám se stížnostmi ze strany Romů na diskriminaci zaměstnavatelů. Převážně po telefonu je pracovní místo volné a při osobním kontaktu je již místo obsazené, jen o tom zaměstnavatel nebyl asistentkou informován. Přitom k sociálnímu začleňování proniknutí na pracovní trh patří. V některých romských lokalitách dosahuje nezaměstnanost u Romů až 100%. Běžně je 80 – 90%. Velmi dlouho patří Romové mezi špatně zaměstnatelné osoby a dlouhá léta jsou na dávkách a v evidenci úřadů práce. Toto vše má velmi špatný dopad na tuto cílovou skupinu občanů i na obec, ve které žijí. Tito lidé již dávno rezignovali na hledání zaměstnání, ztratili pracovní návyky, spoléhají na automaty a případné výhry, převážná většina Romů kouří a to již od útlého věku, nemají vzdělání, nemají praxi ani zkušenosti. Toto vše jim zmenšuje prostor v pracovním trhu. Pokud si Rom najde práci, tak se jedná převážně o brigádu sezónní nebo o příležitostnou práci. Vše je vykonáváno tzv. na černo, bez pracovního právního vztahu. Romové si tak na situaci zvykli a přizpůsobili se tomu, že se stali závislí na sociálních dávkách. U této menšiny existuje vysoká zadluženost a to díky tomu, že neuspěli na pracovním trhu.

- **Alternativní zdroje obživy romských domácností.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nejrůznější typy dávek, práce na černo, zadlužování se, drobná majetková trestná činnost. Ovšem většina zlínských Romů pracuje, zřejmě legálně v Anglii.

Otrokovice – převoz aut ze zahraničí, drobné obchody, často je alespoň jeden člen rodiny v zahraničí, odkud posílá peníze k obživě širší rodině a také zajišťuje příbuzným příležitostné brigády v zahraničí.

Vizovice – ve městě se Romové živí prací nebo pobírají sociální dávky.

Valašské Klobouky – živnostenská činnost, stánkový prodej, sezónní práce, práce bez uzavírání smluv.

Kroměříž – výkopové práce, sběr kovového odpadu, výkup sezónního ovoce.

Holešov – brigády, sběr jablek, sběr kovového šrotu, drobná kriminalita a využívání příspěvku na péči.

Bystřice pod Hostýnem – bez informací.

Uherské Hradiště – bez informací.

Uherský Brod – práce na černo, sběr kovů a následný prodej.

Vsetín – práce na černo bez řádně uzavřené smlouvy a odvádění daní a pojistného, kdy zákon porušují nejen zaměstnanci, ale také zaměstnavatelé. Nelegálně pracující často zároveň pobírají sociální dávky či invalidní důchod. Dále se jedná o výkopové práce, pomocné stavební práce, demoliční práce, úklidové práce a to vše na černo. Řada Romů vylepšuje svůj rozpočet dalšími neformálními ekonomickými aktivitami. Jedná se o rozličně výdělečné aktivity, využívající ale poptávky po určitém zboží či surovinách a také kriminální aktivity.

Rožnov pod Radhoštěm – sociální dávky, příležitostné brigády, práce na černo, drobné krádeže, lichva.

Valašské Meziříčí – nemáme žádné informace.

Odpověď krajské koordinátorky – mezi alternativní zdroje obživy u Romů se jedná nejčastěji o práci na černo, sezónní a příležitostné práce, sběr kovového šrotu a zadlužování se. Nemohu ani docela souhlasit s pracovníky měst s rozšířenou působností, že by se převážně všichni Romové zabývali drobnou kriminalitou. Určitě se to nevyskytuje v takové míře, jak by to mohlo z vyjádření pracovníků působit. K tomu se přiklání i styčná důstojnice KŘ PČR ve Zlíně.

5. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI BYDLENÍ

- **Popis bytové situace Romů v kraji.**

1. **dostupnost bydlení pro tuto cílovou skupinu, jeho kvalita a cena;**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – město přiděluje byty dle bodového hodnocení z pořadníku žadatelů o městský byt. Výše nájemného činila u standardních bytů 79,53 Kč/m² a u bytů se sníženou kvalitou pak 71,08 Kč/m². Nevymezuje se, jestli je žadatel Rom či nerom. Je rozhodující počet bodů. V případě, že nejsou žadatelé o městský byt, mají možnost se hlásit na zadlužené vyty do nájmu s postoupením pohledávky. Mladé romské rodiny využívají nabídky startovacích bytů, kdy cena je stejná, ale přidělení bytu takřka okamžité a to na dobu nejdéle 6 let. V případě shánění podnájmu, mají romské rodiny velký problém, majitelé se bojí neplacení poplatků za bydlení, devastace bytu, problémů v občanském soužití aj.

Otrokovice – dostupnost stejná jako u většinové populace.

Vizovice – Romové bydlí převážně ve vlastních domech či bytech. Jedna rodina je v náhradním ubytování.

Valašské Klobouky – polovina romských občanů bydlí ve vlastním domě, jedná se o malé prostory pro velký počet lidí. Potřebná úroveň údržby u těchto domů je nízká z důvodu nedostatečných finančních prostředků obyvatel. Zvyšují se náklady na energie. Druhá polovina bydlí v nájemních bytech.

Kroměříž – Romové bydlí v bytech v osobním vlastnictví, nájemních bytech, ubytovnách a domech zvláštního určení. Město přiděluje byty dle závazných pravidel, bez ohledu na etnickou příslušnost žadatelů.

Holešov - velká část místních Romů žije v různých částech města v obecních bytech. Většina bydlí v městských bytech, žádný z Romů nemá vlastní byt či dům. Na ulici Bořenovská bylo v roce 2010 vybudováno 17 jednopodlažních bytů tvořících uzavřenou zástavbu bydlení. Celkem v této lokalitě bydlí 10 romských rodin.

Bystřice pod Hostýnem – romské rodiny, které se do města přistěhovaly v srpnu loňského roku, jsou hlášeny v jiných územních obvodech, bydlí na ubytovně Podhoran. Zde mají jeden pokoj, ostatní příslušenství – kuchyň, sociální zařízení je pro všechny rodiny společné na chodbách. Prostředí je zcela nevhodné a výchovné pro děti.

Uherské Hradiště – dostupnost bydlení pro tuto cílovou skupinu je stejná jako pro všechny další žadatele. Volné městské byty jsou ve standardu a výše nájemného u bytů pro příjmově vymezené osoby je 36 Kč/m². U dalších městských bytů je to 43 Kč/m² a 50 Kč/m². U nově zrekonstruovaných bytů výše nájemného činí 70 Kč/m².

Uherský Brod – dostupné jsou garsoniéry v ubytovacím zařízení na ul. Větrná, dále holobyty a pronájmy. Minimum Romů bydlí ve vlastním bytě či domě.

Vsetín – přidělování bytů se řídí platnými pravidly, ve kterých nejsou cílové skupiny rozlišeny. Lze se jen domnívat, že ani v případě podnájmu u soukromníků nedochází při úhradách nájmu k zohlednění, zda podnájemník je Rom či nikoliv.

Rožnov pod Radhoštěm – Romové většinou bydlí v městských bytech, někteří vlastní byty, které jsou v jejich vlastnictví. Jedna romská rodina má vlastní zrekonstruovaný domek. Cena městských nájemních bytů činí 19,60 Kč/m² u nemovitostí, kde byla na rekonstrukci nebo výstavbu použita státní dotace. U ostatních bytů činí nájemné 55 Kč/m². Čekací doba na přidělení bytu se pohybuje v rozmezí 3 – 4 roky. Žadatel je ohodnocen body.

Valašské Meziříčí – Romové bydlí převážně v obecních bytech I. kategorie o velikosti 1+1 nebo 1+0. O nájemní byt žádají na základě žádosti o nájemní byt a jsou zařazeni do pořadníku na byt. Lhůty pro přidělení bytu se pohybují v rozmezí od 1 do 3 let při splnění obecních podmínek daných směrnicí města. Romové mají dluhy na nájmech a službách s tím spojených. Nejvíce lidí bydlí v ul. Zašovská, Jičínská a Schlautauerova. Průměrná cena za m² se pohybuje kolem 58 Kč.

Odpověď krajské koordinátorky – v kraji jsou města či obce, kde Romové žijí ve velmi špatných podmínkách. Bydlení je nevyhovující jak po stavební stránce, ta i po stránce kvality. Byty či domky jsou mokré a vyskytují se v nich plísně. V kraji máme také vyloučené lokality např. ve Vsetíně, kde bylo v roce 2006 vystěhováno cca 300 lidí nebo v Holešově v lokalitě Bořenovská, kde bydlí 10 romských rodin. V obou případech se jedná o bydlení plastového typu, které je pro zimu naprosto nevyhovující. Mrazy způsobují v bytech velmi nízké teploty, nejdou otevřít dveře, které praskají v oblasti pantů. Zevnitř bývají nezděná dveře pokryty námrazou. Kvůli nedostatku místa spávají děti na zemi ve 4°C. Toto bydlení rychle promrzá a rodiny zapínají přídavné elektrické topení, čím se jim

zvyšují náklady na elektřinu, což je v současné době nejdražší topení. Ve Zlíně se považuje za bodové zvýhodnění poskytnutí daru ve výši 1 000 Kč, což přinese žadateli plusové body v posuzování pořadí. Kdo dar neposkytne, toto zvýhodnění neobdrží. Prostorově jsou Romové vyloučeni ve Vsetíně a Holešově. Sociálně vyloučené Romy máme téměř v každém městě. Tyto lokality a lidé v nich žijící mají špatnou pověst a většina obyvatel měst se jim vyhýbá. V bytech bydlí nepřiměřený počet osob a téměř naprostá většina dluží na nájmech a službách s tím spojených. Zajistit si nové, lepší a větší bydlení je pro romskou rodinu velmi obtížné. Kvůli barvě pleti a počtu dětí jim nikdo bydlení nepronajme. Situace se trochu začne lepší, když do hry vstoupí nezisková organizace, která vysvětlí majiteli bytu či domku, že bude na rodinu dohlížet, že rodině doporučí zasílání nájemného prostřednictvím úřadů práce přímo na účet majitele, že nebude docházet k dluhům a k narušování soužití se sousedy. Takovou aktivitu moc organizací nenabízí. Získání obecního bydlení je zcela jistě delší záležitostí, než uvádějí pracovníci měst s rozšířenou působností. Běžnou praxí je čekací doba 10 i více let. Nabídka startovacích bytů ve vlastnictví města funguje rychleji, ale vyřadí rodiny z pořadníku na přidělení bytu. Nesmí totiž již žádat o obecní byt a startovací musí během 6 let opustit. Rodiny si pak nedokáží zajistit další bydlení.

2. identifikace základních překážek, které brání Romům v přístupu ke standardnímu bydlení;

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nejsou nám známy. Větších bytů město nemá mnoho k dispozici, proto na ně početnější rodiny nedosáhnou. Vzhledem ke složitější ekonomické situaci, může být problémem větších bytů i cena za bydlení. Občané napříč spektrem upřednostňují byty menší.

Otrokovice – nedostatek finančních prostředků, nijak se neliší od většinové společnosti.

Vizovice – v obci žádné překážky neexistují.

Valašské Klobouky – v nájemních bytech je výše nájmu asi v 60% vysoká a výše příspěvku na bydlení a doplatku na bydlení nedosahuje skutečné výše nájmu. Smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou. Nájemcům není umožněno pronajímateli přihlášení k trvalému pobytu. V mnoha případech pronajímatelé požadují složení kauce za nájem ve výši 2 až 3 měsíčních nájmu. Tyto finanční prostředky občané nemají k dispozici. Je obecně nedostatek obecních bytů, většinou se jedná o byty malometrážní, které nevyhovují potřebám rodin s více dětmi. Ve většině případů převládají obavy pronajímatelů z neplacení nájemného a úhrady za energie.

Kroměříž – příčinou ztráty bydlení se stává neplacení nájemného a služeb spojených s bydlením. Při ztrátě bydlení využívají ubytoven, pokud je to možné, hledají ubytování nejdříve u příbuzných.

Holešov – nedostatek finančních prostředků. Město má již omezenou kapacitu nájemních bytů, většina již byla rozprodána stávajícím nájemníkům za odhadní ceny. Realitní kanceláře odmítají Romům pronajmát byty, vždy mají nějaké zdůvodnění, proč to nejde.

Bystřice pod Hostynem – nedostatek finančních prostředků.

Uherské Hradiště – nájemníci dluží městu např. za svoz technického odpadu, za pokuty MP atd. není záruka pravidelného placení nájemného a služeb s tím spojených z důvodu nízkých příjmů, často způsobených nezaměstnaností. Tyto překážky jsou stejné i pro ostatní obyvatele.

Uherský Brod – neplacení pravidelných záloh na energie a nájem, zadluženost, exekuce, nezaměstnanost, chudoba rodin, předsudky pronajímatelů, špatná předchozí zkušenost pronajímatelů, požadavek několikaměsíční kauce, u pronájmu městských bytů podmínka splacení dluhů vůči městu.

Vsetín – dluhy a v některých případech způsob života a užívání bytů.

Rožnov pod Radhoštěm – jako u většiny občanů se dá hovořit o vyšší ceně soukromých bytů ve vztahu k celkovým příjmům rodin, nejistota zaměstnání a splacení příp. hypotéky při pořízení vlastního bydlení. Celková finanční situace a nedostatek volných městských bytů.

Valašské Meziříčí – nezaměstnanost, nedostatek financí, neefektivní hospodaření s finančními prostředky, zadluženost, nevzdělanost.

Odpověď krajské koordinátorky – jak vyplývá z odpovědí pracovníků měst mezi základní překážky, které brání Romům v přístupu ke standardnímu bydlení, patří: barva pleti, dlouhodobá nezaměstnanost a nemožnost získat hypotéku či úvěr na bydlení, závislost na sociálních dávkách, vysoká zadluženost, početné rodiny, předsudky ze strany většinového obyvatelstva a nedůvěra k Romům.

3. nejčastější příčiny ztráty bydlení (např. neoprávněné užívání bytu, dluhy na nájemném):

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – porušování dobrých mravů v domech, neplacení nájemného, nenahlášení dalších osob v bytě aj.

Otrokovice – v roce 2012 nedošlo ve městě k žádné ztrátě bydlení. Problémem jsou dluhy za nájemné a energie. Zatím se to podařilo řešit formou splátkových kalendářů. Nicméně zadlužení rodin roste stejně jako u většinové společnosti.

Vizovice – nedá se hovořit o nejčastějších, o bydlení zatím přišla jedna osoba to díky zadlužení. Další dvě rodiny jsou předlužené, hrozí exekuce na dům. Pomáháme s řešením dluhů.

Valašské Klobouky – uhrazování nákladů na bydlení či energie, zadluženost, exekuce.

Kroměříž – neplacení nájemného a služeb s tím spojených.

Holešov – dlouhodobé neplacení nájemného a neplacení splátkového kalendáře. Romové začnou řešit dluhovou problematiku až když už je situace vyhocená a pak je již většinou neřešitelná.

Bystřice pod Hostýnem – dlouhodobé neplacení nájmu a nedodržování splátkového kalendáře.

Uherské Hradiště – dluhy na nájemném a službách s tím spojených.

Uherský Brod – neplacení nájemného a energií, narůstající dluhy a jejich neschopnost splácet.

Vsetín – neplacení nájemného a služeb. Odchody do zahraničí.

Rožnov pod Radhoštěm – neplatičství a nedodržování nájemních podmínek.

Valašské Meziříčí – špatné hospodaření, nezaměstnanost, zadluženost.

Odpověď krajské koordinátorky – sociální a prostorové vyloučení Romů se projevuje především v oblasti bydlení. Nese znaky špatné kvality, plísni, špatné statiky a nezřídka na okraji měst či obcí. Každá obec by měla mít připravenou koncepci toho, jak bude na svém území zajišťovat bydlení pro nízkopříjmové občany. Přidělování bytů by mělo probíhat transparentně a nediskriminačně. Obce by měly mít také krizové ubytování, které dočasně zajistí bydlení rodinám, které se ocitly na ulici. Důležité je také budování ubytoven pro rodiny s dětmi, které nemají předražený nájem a služby. Obce by měly mít prostupné bydlení. To v současné době chybí.

4. strategie romských rodin při řešení obtížné bytové situace, zejména po ztrátě bydlení (specificky zhodnotit vliv problému na migraci romských domácností v rámci kraje):

Odpovědi pracovníků obcí s rozšířenou působností:

Zlín – sestěhovávání se k rodině a bydlení na ubytovně.

Otrokovice – dá se očekávat, že by problém řešili podnájemem nebo nastěhování k příbuzným. Také by projevíli snahu získat městský byt, pokud by právě z něho nebyli vystěhováni. Možná by vycestovali do zahraničí.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobouky – sestěhování se k příbuzným, migrace do zahraničí a následný problém s bydlením při návratu zpět, podání žádosti o přidělení obecního bytu, snažili by se hledat bydlení vlastními silami.

Kroměříž – využívají ubytoven, pokud je to možné, hledají ubytování u příbuzných.

Holešov – romské rodiny nemají zájem o bydlení v azylových domech, nechtějí se podrobovat stanovenému řádu v nich. Různě přebývají u příbuzných a stěhují se po městě. Toto však omezuje jejich příbuzné, kteří jim to přímo neřeknou, ale dochází ke konfliktům, protože se jedná o malometrážní byty. V současné době zaznamenáváme snahu hledat bydlení na ubytovně v Bystřici pod Hostýnem.

Bystřice pod Hostýnem – nemají zájem o azylové bydlení.

Uherské Hradiště – nelíší se od jiných.

Uherský Ostroh – nacházejí pomoc u rodin, není časté, že by se stali bezdomovci a pak se obrací o pomoc na sociální odbor.

Vsetín – oddalování předání bytů, poté sestěhování se k příbuzným a také odchod do zahraničí.

Rožnov pod Radhoštěm – bydlení u příbuzných a známých, někteří využívají náhradního bydlení u soukromých osob v rodinných domcích, bytech či ubytovnách.

Valašské Meziříčí – rodiny se ocitají na ubytovnách nebo matky s dětmi v azylových domech a otcové na ubytovnách. Dochází také k migraci do Anglie.

Opověď krajské koordinátorky – při ztrátě bydlení využívají romské rodiny především svých příbuzných. Ti ovšem také bydlí v malometrážních bytech a tak po nějaké době dochází k hádkám a odchodu buď na ubytovny, nebo do zahraničí. Pokud se podaří, tak v lepším případě do podnájmu k soukromým vlastníkům bytů. Zřídka se stane, že matka využije azylového bydlení pro matky s dětmi. Převážně se jedná o matky samoživitelky. Pokud je celá rodina bez bydlení, snaží se zůstat pospolu.

5. výskyt specifických praktik pronajímatelů a dalších subjektů na trhu s byty při jednání s romskými zájemci o bydlení či nájemci (např. řízené se stěhování romských rodin ze strany místní samosprávy; zřizování spádových „romských“ ubytoven; výskyt diskriminace na trhu s byty; příp. jiné jednání, které je v rozporu s dobrými mravy).

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nekalé praktiky jsme nezaznamenali, v některých případech se k sobě sestěhovávají sami příslušníci romských rodin (především ze Vsetína). Jinak platí, že při shánění podnájmu mají romské rodiny velký problém, majitelé se bojí neplacení poplatků za bydlení, devastace bytu, problémů v občanském soužití.

Otrokovice – problémem jsou vysoké kauce při stěhování do podnájmu. Pověstinou se jedná o 3 měsíční nájem, což je pro mnoho rodin finančně nezvládnutelné. Nejedná se však jen o Romy. V rámci obce nejsou romské rodiny ze strany samosprávy sestěhovávány, ani nejsou zřizovány ubytovny. Byty jsou přidělovány dle nastavených pravidel.

Vizovice – není známo, že by se podobné praktiky v obci vyskytovaly.

Valašské Klobouky – k sestěhování do jedné lokality nedochází, ale pokud pronajímatel zjistí, že se jedná o romské občany, ve většině případů nemá zájem o sepsání smlouvy.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – pronajímatelé bytů se obávají pronajmout byt Romům, mají obavy z neplacení nájemného, velké koncentrace Romů v bytech, devastace bytu a problémů se sousedy.

Bystřice pod Hostýnem – z neplacení nájemného, koncentrace Romů v bytech, devastace bytu, problémy se sousedy.

Uherské Hradiště – žádné praktiky se ve městě nedějí.

Uherský Brod – pronajímatelé většinou nemají zájem ubytovat romské rodiny, často požadují několikaměsíční kauce, které klienti nemohou zaplatit.

Vsetín – bylo zaznamenáno několik případů ze strany pracovníků realitních kanceláří, že podnájem Romům neposkytují, tato informace byla zdůvodněná tím, že majitel bytu si Roma jako podnájemníka nepřeje. Občas se také stává, že na domluvenou schůzku k prohlídce bytu nikdo z realitní kanceláře nepřijde. Pokud je ihned kontaktován telefonicky, je mu sděleno, že byt již není volný. Na druhou stranu někteří majitelé jsou ochotni byt pronajmout komukoliv bez ohledu na národnost. Rozhoduje schopnost zaplatit kauci.

Rožnov pod Radhoštěm – neexistuje, je to stejné jako neromské populace.

Valašské Meziříčí – města se týká v posledních 5 letech sestěhování romských rodin zejména do lokalit ulic Zašovská, Schlattauerova a Jičínská. Předražené ubytovny a v menší míře předražené nájemní bydlení u soukromníků.

Opověď krajské koordinátorky – specifické praktiky se vyskytují u soukromých pronajímatelů bytů či domků. Ti Romům odmítají pronajmout bydlení. Také požadují nejméně 3 měsíční nájem, na které tato skupina obyvatelů nemá finanční prostředky. Nekalé praktiky také používají majitelé ubytoven, kde požadují většinou nájemné za osobu ve výši 3 000 až 3 500 Kč. Rodina je přitom ubytovaná do jedné místnosti, za kterou měsíčně platí i 15 000,- Kč. Na to jim přispívá úřad práce formou dávky na bydlení. Nekalou praktikou měst je sestěhování romských občanů do jednoho činžovního domu či ulice.

6. Existence komplexního systémového řešení bytové otázky a revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit v kraji a obcích (např. programy v rámci IPRM, jiné strategie rozvoje obcí / regionů v oblasti bydlení, míra využití dotační podpory z evropských strukturálních fondů, ze Státního fondu rozvoje bydlení či z jiných dotačních programů).

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – klasická vyloučená romská lokalita ve Zlíně neexistuje. Bytové otázky jsou řešeny u všech občanů města stejným způsobem.

Otrokovice – ve městě nejsou sociálně vyloučené lokality. Pravidla pro přidělování bytů označených jako sociální řeší pravidla, schválená Radou města. Přístup k nim je nediskriminační.

Vizovice – v obci vyloučené lokality neexistují.

Valašské Klobouky – existuje možnost sociálního bydlení, které ovšem zcela neodpovídá potřebám početnějších rodin. Obec počítá s rekonstrukcemi a opravami stávajícího bytového fondu. Dotace obec využívá. Počet objektů majetku obce, který je potřeba modernizovat je řada, schází finanční prostředky.

Kroměříž – co se týká bytového fondu města, je revitalizován průběžně a týká se všech bytů.

Holešov – navrhovala bych, aby ÚP odesílal přímo pronajímatelům bytů úhradu za bydlení, jelikož mnozí občané z řad romského etnika mají problém hospodařit se svěřenými prostředky.

Bystřice pod Hostýnem – ÚP by měl posílat pronajímatelům bytů úhradu za bydlení.

Uherské Hradiště – romskou lokalitu ve správním obvodu ORP nemáme.

Uherský Brod – bytové problémy romských občanů se neřeší komplexně.

Vsetín - IPRM Vsetína

Rožnov pod Radhoštěm – IPRM

Valašské Meziříčí – neexistuje, je to stejné jako u neromské populace.

Odpověď krajské koordinátorky – komplexní systémové řešení bytové otázky a revitalizace vyloučených romských lokalit v kraji a obcích neexistují. Obce nejčastěji využívají dotačního programu MMR na revitalizaci sídlišť. Pracovníci obcí zjevně neznají pojem sociálně vyloučená romská lokalita, jinak by nemohli takto odpovídat. Samozřejmě, že i ve Zlíně máme takovou lokalitu a to na Obecinách, kde bydlí Romové v jedné ulici či domě. **Definice:** „Jako sociálně vyloučenou romskou lokalitu označujeme prostor obývaný skupinou, jejíž členové se sami považují za Romy nebo je za Romy označuje jejich okolí a jsou sociálně vyloučeni, tzn., že mají výrazně znesnadněn či zcela zamezen přístup ke zdrojům, pozicím a příležitostem, které umožňují zapojení do sociálních, ekonomických a politických aktivit majoritní společnosti. Na jedné straně se může jednat o jednotlivý dům, ve kterém žije několik jednotlivců či rodin, nebo o celou městskou čtvrť čítající několik stovek nebo dokonce tisíc obyvatel na straně druhé. Tento prostor je jak místem, do něhož jsou „vyloučení“ odkázáni, tak i místem, které se na jejich vyloučení podílí. Hranice této lokality mohou být jak symbolické (lokalita je vnímána jako tzv. „špatná adresa“, hovoří se o ní jako o „domu hrůzy“, „cikánské ulici“, „ghettu“, „Bronxu“ apod.), tak fyzické (je-li lokalita oddělená od ostatní obytné zástavby průmyslovou zónou, frekventovanou silnicí, vodním tokem, skládkou apod.). V obou případech si však existenci těchto hranic uvědomují jak ti, kteří danou lokalitu obývají, tak ti, kteří žijí mimo ni.“⁵ Podle této definice má také Zlínský kraj své sociálně vyloučené lokality.

7. Dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti, jejich poskytovatelé, využití dalších nástrojů či programů ke zvýšení udržitelnosti bydlení (míra využívání institutu zvláštního příjemce ze strany pronajímatelů, existence prostupného bydlení, doprovodné integrační sociální programy zaměřené na rozvoj kompetencí potřebných pro hledání a udržení si bydlení, program domovník, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti).

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – byty nejsou přidělovány dle příjmové situace občanů. Výjimkou jsou byty v domech s pečovatelskou službou, kde je výrazně nižší nájemné a navíc jsou malometrážní. Při splnění kritérií na ně časem dosáhne každý občan města. Bydlí v nich i romští senioři. Stejně tak je to se startovacími malometrážními byty pro mladé rodiny, které sice nejsou cenově zvýhodněné, ale zato jsou velmi rychle přidělovány. Také v nich bydlí Romové. Sociální pracovníci s vybranými rodinami pracují, pomáhají jim s hospodařením, úhradou poplatků za bydlení, splátkami dluhů aj.

Otrokovice – ve městě nejsou sociálně vyloučené lokality. Pravidla pro přidělování bytů jsou schválena Radou města, které má část bytů vyčleněných pro nízkopříjmové skupiny občanů. Romské rodiny však žijí v běžné zástavbě jako ostatní občané města. Pronajímatelé nechtějí být ustanoveni zvláštními příjemci. Toto není příliš využíváno. V rámci dávek pomoci v hmotné nouzi bylo využíváno zaslání doplateků na bydlení přímo na účet poskytovatele bydlení. Od roku 2012 je výplata těchto dávek převedena kompetenčně na ÚP, jehož postoj k této věci je bohužel rozporuplný. Sociální práce směřující k udržení stávajícího bydlení probíhá formou individuální sociální práce s každým klientem či rodinou.

Vizovice – žádné speciální programy v obci nejsou realizovány.

⁵ <http://socialnirevue.cz/item/mapa-socialne-vyloucenych-romskych-komunit>

Valašské Klobouky – terénní pracovník, který dohlíží na hrazení nájmu, pomoc při řešení dluhů, exekucí, dávky SSP jsou zasilány přímo na účet pronajímatele, resp. dodavatelů energií. Většina Romů s tímto souhlasí a vítá.

Kroměříž – funkce domovníka vykonává romský občan, je využíváno poradenství v terénu, řešeny jednotlivé situace s dávkami na ÚP.

Holešov – v lokalitě Bořenovská mají Romové možnost bydlet za dostupné nájemné. Institut zvláštního příjemce se zde nevyužívá. Funkci domovníka pod ARGEM, Společností dobré vůle vykonávala Romka a tato aktivita se osvědčila.

Bystřice pod Hostýnem – město nemá v současné době žádné volné městské byty, pobyt v azylových domech romské rodiny odmítají.

Uherské Hradiště – město zrekonstruovalo v areálu bývalých kasáren budovy s využitím dotace ze SFRB, vybudovalo asi 45 bytů pro příjmově vymezené osoby – výše nájemného 36,- Kč/m². V rámci organizační struktury města UH nakládání s byty patří pod odbor správy majetku města, který v jednotlivých případech spolupracuje s odborem sociálních služeb a zdravotnictví. Spolupráce mezi odbory je dobrá, bohužel se často setkáváme s nezájmem klientů, začít konstruktivně řešit svoji situaci.

Uherský Brod – počet vhodných forem bydlení je nízký, je snaha uspokojit poptávku Romů po vhodném bydlení, ale dostupnost bydlení obecně pro Romy je dost problematická. Funkci domovníka v lokalitě Větrná vykonávala v roce 2012 Romka, která udržovala pořádek a čistotu nejen v činžovním domě, ale také prostranství kolem bytového domu města.

Vsetín – bez informací

Rožnov pod Radhoštěm – ve městě jsou nastavena pravidla pro všechny stejná.

Valašské Meziříčí – budoucnost udržitelnosti bydlení spatřujeme zejména v úzké koordinaci a spolupráci kvalifikovaných sociálních pracovníků odboru sociálních věcí, kteří se jako bývalí pracovníci dávek hmotné nouze nejlépe orientují a jsou znalí problematiky nízkopříjmové romské domácnosti, jednak s kontaktním výplatním místem úřadu práce, který vyplácí příslušné dávky hmotné nouze a spoluprací se samotnými klienty a jejich vedením k převzetí osobní zodpovědnosti. Popřípadě využitím institutu zvláštního příjemce ve spolupráci s úřadem práce. Dostupnost sociálních forem bydlení a využití dotačních titulů garantových státem záleží na vůli a snaze představitelů města.

Odpověď krajské koordinátorky – dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti v kraji nemáme. Zlínský kraj však vynaložil v roce 2012 ze svého rozpočtu 200 000,- Kč na projekt „Domovníci v romských lokalitách Zlínského kraje“, který realizovalo již 3 rokem ARGO, Společnost dobré vůle Zlín pro města Uherský Brod, Kroměříž a Holešov. Dále byl z podprogramu na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji v roce 2012 podpořen projekt „Čistota pro všechny – domovníci“, který realizovalo o. s. Aver diživipen ve Vsetíně a to ve výši 120 000,- Kč jako dofinancování dotace pro toto sdružení z Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny. Domovníci v romských lokalitách jsou velmi důležití, jelikož fungují jako prostředníci mezi romskou a neromskou společností v dané lokalitě. Pod jejich působením se udržuje nejen čistota, ale dobré sousedské vztahy, vylepšuje se pohled na romskou menšinu a zabráňuje se vměšování extremistických skupin do těchto lokalit. Není mi jasné, proč tuto aktivitu nezminil pracovník města Vsetína, když o projektu má podrobné informace. Představitelé všech měst, ve kterých domovníci fungují, vyjadřují svoji spokojenost a kladou důležitost na tuto aktivitu, která přináší do města klid a lepší pohled většinové společnosti. Jak je vidět z odpovědí měst, možnost využívání institutu zvláštního příjemce ze strany pronajímatele ani existence prostupného bydlení ve Zlínském kraji nemáme, přesto, že na tyto možnosti je upozorněno v krajské Koncepci romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 – 2013.

6. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V SOCIÁLNÍ OBLASTI:

- **Podíl sociálně vyloučených Romů na celkovém počtu příslušníků romské menšiny v kraji (kvalifikovaný odhad).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – jsme nadále přesvědčeni, že Romy v ORP Zlín nelze považovat za sociálně vyloučené. V naprosté většině se jedná o slušné lidi, kteří výrazně nevybočují z běžné populace. Slušně bydlí, starají se dobře o své děti, které navštěvují bez větších problémů ZŠ. Určité excesy jsme zaznamenali jen u jednotlivců.

Otrokovice – ve městě nemáme žádnou vyloučenou lokalitu.

Vizovice – Romové bydlící v obci nepatří do skupiny sociálně vyloučených.

Valašské Klobouky – sociální vyloučení hrozí cca 70% romským občanům.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – nemáme kvalifikovaný odhad o finančních příjmech rodin. Některé romské rodiny dosahují na různé sociální dávky, důchody a příspěvky na péči, že si netroufáme hovořit, kdo je a kdo není sociálně vyloučený.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme kvalifikovaný přehled o finančních příjmech romských rodin.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – cca 30% romských občanů.

Vsetín – velmi obtížné specifikovat kdo je a kdo není sociálně vyloučen. Zejména v kontextu, zda dotyčný o integraci stojí, resp. usiluje.

Rožnov pod Radhoštěm – bez odpovědi.

Valašské Meziříčí – informace nejsou k dispozici.

Odpověď krajské koordinátorky – podíl sociálně vyloučených romských občanů ve Zlínském kraji odhadují cca na 70%. Definici sociálního vyloučení pracovníci obcí s rozšířenou působností nechápou. Jedná se totiž o proces, během něhož je jedinci, skupině či komunitě výrazně znemožněn přístup ke zdrojům, pozicím a příležitostem, které jim umožňují zapojení se do sociálních, ekonomických a politických aktivit většinové společnosti. Taková lokalita má vysokou míru nezaměstnanosti, ztížený přístup k legálním formám obživy, nízkou vzdělanostní úroveň, špatnou občanskou vybavenost, nefunkční infrastrukturu, vyšší výskyt rizikových forem chování a nevhodné bydlení.

- **Přehled sociálně vyloučených romských lokalit v kraji (neuvádět konkrétní ulice a domy) a nejčastější mechanismy jejich vzniku.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – taková vyloučená lokalita ve Zlíně neexistuje. Větší komunita Romů žije ve Zlíně na Obecinách a to hlavně proto, že se její obyvatelé k sobě sestěhovali (mají převážně příbuzenské vztahy).

Otrokovice – nemáme.

Vizovice – nemáme sociálně vyloučené lokality.

Valašské Klobouky – sociálně vyloučené lokality nemáme.

Kroměříž – bez odpovědi.

Holešov – přestěhování romských osob po demolice ulice Školní mimo město do lokality Bořenovská.

Bystřice pod Hostýnem – bez odpovědi.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nejsou zde sociálně vyloučené lokality.

Vsetín – ve Vsetíně jsou Romové soustředěni do několika lokalit. Dvě z nich jsou lokality obývané výlučně Romy a to lokalita Poschlá a Jiráskova 409. Bytový komplex na Poschlé vznikl na základě potřeby zajištění bydlení obyvatel po zbourání pavlačového domu na Smetanově ulici 1336.

Rožnov pod Radhoštěm - ve městě sociálně vyloučené lokality nevidujeme.

Valašské Meziříčí – nemáme žádné sociálně vyloučené lokality. Existují pouze ulice, ve kterých bydlí větší počet romských rodin.

Odpověď krajské koordinátorky – bohužel, pracovníci obcí zjevně nechápou, co se skrývá pod sociálně vyloučenou lokalitou a pletou si to každoročně s prostorovým vyloučením. Sociálně vyloučená lokalita může být přímo uprostřed města, jak je tomu např. v Bystřici pod Hostýnem v hotelu Podhoran. „Zjednodušeně řečeno, sociálně vyloučení jsou ti občané, kteří mají ztížený přístup k institucím a službám (tedy k institucionální pomoci), jsou vyloučeni ze společenských sítí a nemají dostatek vertikálních kontaktů mimo sociálně vyloučenou lokalitu.

Základní charakteristikou propadu na sociální dno je nahromadění důvodů, které vedou k životní krizi (ztráta zaměstnání, dlouhodobá nezaměstnanost, platební neschopnost, problémy s bydlením, problémy dětí ve škole, nemoc atd.). Sociálně vyloučení lidé obvykle nestojí před jedním problémem, ale před jejich komplexem, přičemž mnohý z nich by i jednotlivě ohrožoval normální fungování člověka ve společnosti. S postupným propadem na dno přestává být zřejmé, co je původním důvodem propadu a co jeho následkem.“⁶

⁶ <http://www.socialni-zaclenovani.cz/co-je-socialni-vyloucení>

Tabulka č. 5 Prostorové rozložení romských lokalit v kraji podle krajské koordinátorky

Obec	Počet sociálně vyloučených lokalit
Zlín	1 (lokalita Obeciny)
Otrokovice	0
Vizovice	0
Valašské Klobouky	2 (Brumov Bylnice, Štítná nad Vláří)
Kroměříž	7 (lokalita ul U Zámečku, ul. Braunerova, ul. Kotojedská, ul. Francouzská, ubytovna Oskol, ubytovna Děvín, Hulín, Záhlinice)
Holešov	1 (lokalita Bořenovská)
Bystřice pod Hostýnem	1 (hotel Podhoran)
Uherské Hradiště	4 (Kunovice, Staré Město, Ostrožská n. Ves, Uherský Ostroh)
Uherský Brod	3 (ul. Větrná, ul. Vazová, centrum města)
Vsetín	4 (lokalita Poschlá, Jiráskova 409, Centrum, Trávníky)
Rožnov pod Radhoštěm	4 (ul. Kulturní, ul. 1. Máje, ul. Moravská, lokalita Hradištsko)
Valašské Meziříčí	3 (ul. Zašovská, ul. Schlatauerova, ul. Jičínská)
Celkem	25

- **Postoj kraje, obcí a dalších veřejných institucí k sociálnímu vyloučení Romů a k existenci sociálně vyloučených romských lokalit; existence platform na jejich úrovni, které se řešením tohoto problému zabývají, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do těchto iniciativ.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v ORP Zlín neexistuje, viz výše.

Otrokovice – lokality nemáme. Platformy nejsou, v Komunitním plánování sociálních služeb, konkrétně v pracovní skupině osoby v krizi, nezaměstnaní a osoby ohrožené patologickými jevy, jsou projektové záměry pro tyto cílové skupiny.

Vizovice – viz výše.

Valašské Klobouky – město podporuje terénní práci, město a Brumov-Bylnice zřídily sociální komisi, řešení oblastí bydlení, spolupráce těchto spádových měst se samosprávami ostatních obcí, odbor sociálních věcí.

Kroměříž – k Romům je přístupováno tak, jako k občanům majoritní společnosti, pokud je nutná pomoc a poradenství, je poskytována bez ohledu na příslušnost, v obci nejsou žádné platformy, které by se zabývaly sociálním vyloučením.

Holešov – dlouhodobá spolupráce s NNO, které se věnují Romům a snaží se jim pomáhat např. ARGO, Společnost dobré vůle Zlín, Charita Holešov, Azylový dům pro ženy a matky, romský poradce a dobrovolníci z Jednoty bratrské, kteří pracují v lokalitě Bořenovská.

Bystřice pod Hostýnem – bez odpovědi.

Uherské Hradiště – nevíme o sociálně vyloučených Romech.

Uherský Brod – bez odpovědi.

Vsetín – Komunitní plánování sociálních služeb.

Rožnov pod Radhoštěm – nemohu se vyjádřit.

Valašské Meziříčí – obce a další veřejné instituce ve městě mají rovný přístup ke všem obyvatelům města.

Odpověď odboru sociálních věcí KÚZK - kraj je významným subjektem sociální politiky ve svém regionu. V zákonu o sociálních službách č. 108/2006 Sb., je mu deklarována povinnost zjišťovat potřeby poskytování sociálních služeb osobám na svém území a v rámci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb (dále i SPRSS) mimo jiné zajišťuje dostupnost sociálních služeb na svém území. Mezi uživateli těchto služeb najdeme rovněž členy romské menšiny. V naší kultuře chápeme Romy jako subkulturu české společnosti, jejichž členové se mezi sebou liší svými představami o životě a rozdílnou mírou příležitostí k naplňování těchto představ. Komplexním cílem sociální práce v rámci sociální politiky na území kraje je snaha zvýšit předvídatelnost jednání členů odlišné subkultury, a snížit tak úroveň pocitovaného rizika.

Problematika sociální integrace národnostních menšin a romská problematika je řešena prostřednictvím činnosti oddělení neziskového sektoru Odboru Kancelář hejtmána Krajského úřadu Zlínského kraje (KÚZK).

Střednědobý plán sociálních služeb Zlínského kraje na období 2012-2014 byl zpracováván z pohledu čtyř základních vymezených cílových skupin:

- **senioři**
- **zdravotně postižení**
- **rodiny s dětmi**
- **osoby ohrožené sociálním vyloučením**

Střednědobý plán dále jednotlivé skupiny do podskupin nečlení, tedy např. z pohledu typu zdravotního postižení, či členění dle etnických menšin. Důvodem zvolení tohoto přístupu je skutečnost, že typologie sociálních služeb se na tuto skupinu samostatně neorientuje. Navíc poskytovatelé sociálních služeb obecně uvádějí, že s touto cílovou skupinou pracují v rámci „širší“ cílové skupiny, a to např. osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách, či rodiny s dětmi atd. V rámci SPRSS jsou problémy zjišťované na základě procesu plánování seskupovány dle jednotlivých cílových skupin v následující struktuře:

- identifikované problémy v rámci sociálních služeb určených dané cílové skupině
- hlavní problémy ve vybavenosti
- další problémy související s poskytováním sociálních služeb

Odpověď krajské koordinátorky – postoj Zlínského kraje k sociálnímu vyloučení je popsán v krajské koncepci romské integrace ve Zlínském kraji na léta 2009 – 2013. Zlínský kraj na integraci Romů každoročně vyčleňuje ze svého rozpočtu 500 000 Kč na vyhlášení Podprogramu na integraci romské menšiny ve Zlínském kraji a 400 000 Kč na podporu terénní práce v romské menšině. Postoj obcí k sociálnímu vyloučení Romů a existenci sociálně vyloučených romských lokalit je vágní. Nemají téměř žádný zájem využívat nabízející se dotační programy, které vyhláší jednotlivá ministerstva a které slouží k řešení integrace Romů. Těmito programy se dají vylepšit životní podmínky menšiny. Preferovaná jsou jednorázová a rychlá řešení. Krajská koordinátorka provedla na obcích s rozšířenou působností metodické dohlídky, při kterých kladla důraz na plnění integrace romské menšiny, na nutnost zřízení min. pracovní skupiny na integraci Romů při městských úřadech se zastoupením Romů v těchto orgánech měst, zdůrazňovala menšinový zákon č. 273/2001 Sb., který integraci Romů zmiňuje a důležitost jeho plnění.

- ***Hodnocení dostupnosti sociálních služeb pro vyloučené Romy (zejména služeb sociální prevence) a identifikace bariér, které jim brání služby využívat; role krajského pro romské záležitosti při zajišťování dostupnosti sociálních služeb pro tuto skupinu.***

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v případě zájmu jsou sociální služby stejně dostupné pro všechny občany, o bariérách nám není nic známo.

Otrokovice – dostupnost služeb stejná jako pro ostatní populaci. Služby sociální prevence jsou zdarma, na území zajištěny terénní služby pro drogově závislé a terénní služby pro lidi bez domova.

Vizovice – pokud Romové z nějakého důvodu sociální službu potřebují, je jim poskytnuta jako každému občanovi, není nám známo, že by existovaly bariéry, bránící jim služby využívat.

Valašské Klobouky – ve městě máme Centrum pro rodinu „Kaštánek“ pro rodiny s dětmi do 6 let, které je z okrajových obcí obtížně dostupné, Dále centrum pro rodinu „Malenka“ v Brumově-Bylnici a dostupnosti platí totéž. NZDM „KamPak?“ ve městě má sníženu věkovou hranici z 15 na 11 let až 26 let. Dále je zřízen terénní pracovník pro romské občany a pečovatelská služba, asistenční služba, denní stacionář v Brumově-Bylnici. Problémem k využívání těchto služeb je špatná dopravní obslužnost.

Kroměříž – síť i dostupnost sociálních služeb je v regionu široká s ohledem na potřeby občanů, pokud mají zájem, nejsou bariéry pro jejich využívání.

Holešov – komunita má možnost využít romského poradce na MěÚ holešov, terénní sociální program pro rodiny s dětmi SAS Charity Holešov, TAS Azylový dům pro matky a ženy Vsetín a terénní sociální službu pro romskou menšinu, kterou provádí ARGO, Společnost dobré vůle Zlín.

Bystřice pod Hostýnem – možnost využití sociálního poradenství pracovníků OSPOD, FOD Zlín a TAS v Bystřici pod Hostýnem. Spolupráci s TAS mnohé rodiny uvítaly.

Uherské Hradiště – sociální služby jsou dostupné všem obyvatelům města. Jediným kritériem pro jejich využívání je jejich zaměřené na cílovou skupinu, pro kterou je služba registrována. Všechny sociální služby jsou dostupné určeným cílovým skupinám.

Uherský Brod – sociální služby jsou dostupné pro všechny občany.

Vsetín – ve městě jsou realizovány služby sociální prevence (terénní programy, SAS), které jsou Romům dostupné a jsou jimi využívány.

Rožnov pod Radhoštěm – nemohu se vyjádřit.

Valašské Meziříčí – dostupnost služeb sociální prevence není specifikovaná pouze na jednu skupinu, ale týká se sociálně vyloučených občanů všeobecně. Ve městě jsou služby sociální prevence – AVARDE, DAR, Charita, Zeferino, ATTA, SAS využívány a dostupné pro výše uvedenou skupinu obyvatel bez větších problémů.

Odpověď odboru sociálních věcí KÚZK

Z hlediska poskytovaných sociálních služeb ve Zlínském kraji pouze někteří poskytovatelé přímo uvádí své zaměření na skupinu – etnické menšiny, dle obecných proklamací však v převážné míře služby prevence uvádějí cílovou skupinu velmi široce a obecně jako „osoby ohrožené sociálním vyloučením“ tzn., že dle vyjádření poskytovatelů jsou schopni nabídnout své služby i osobám různých etnik, pokud o ni mají zájem.

Z hlediska jasné deklarace směrem k nabídce poskytování sociálních služeb etnickým menšinám, tuto informaci prezentuje v registru poskytovatelů působících na území Zlínského kraje celkem 11 subjektů, zajišťujících 12 sociálních služeb.

Z hlediska typologie a uzemní dostupnosti dle ORP jsou to následující služby:

ORP	druh služby	počet
Kroměříž	odborné sociální poradenství	1
Rožnov pod Radhoštěm	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
Uherské Hradiště	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Uherský Brod	odborné sociální poradenství	1
Valašské Meziříčí	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
Vsetín	nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	odborné sociální poradenství	1
	terénní programy	1
Zlín	odborné sociální poradenství	1
Celokrajská působnost	terénní programy	1

Prostřednictvím uvedených služeb je romské menšině poskytnuta pomoc a podpora v oblastech, v nichž čelí největším problémům. Jedná se zejména o oblast zaměstnanosti, bydlení, vzdělávání, zdraví, bezpečnosti a v dnešní době rostoucí předluženosti. Pozornost je zaměřena na prevenci před prohlubováním všech těchto problémů.

Střednědobý plán stanoví priority rozvoje sociálních služeb i konkrétní aktivity, které by měly přispět k naplnění priorit. Priority jsou stanoveny společné pro všechny cílové skupiny a dále pro každou cílovou skupinu zvlášť. Romská menšina je zahrnuta především v cílové skupině osob ohrožených sociálním vyloučením a cílové skupině rodin s dětmi.

Odpověď krajské koordinátorky – pro romskou menšinu žijící ve Zlínském kraji je dostupný pouze terénní program, který je pro cílovou skupinu realizován ARGEM, Společností dobré vůle Zlín ve městech Zlín, Kroměříž, Holešov, Uherský Ostroh, Hulín, Záhlinice, Uherský Brod, Kunovice, Staré Město. Ve Vsetíně byli 4 pracovníci, kteří prováděli terénní program a byli hrazení z dotací EU do konce roku 2012. Terénní program vykonávalo také město Valašské Klobouky, které obdrželo dotaci z Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny na jednoho terénního pracovníka. Terénní program je téměř jedinou službou, kterou Romové v kraji využívají. Další programů téměř nevyužívají. Špatná dopravní dostupnost není prvořadou bariérou pro nevyužívání sociálních služeb. Romové mají větší důvěru v terénní program a to proto, že mezi terénními pracovníky jsou zaměstnání Romové samotní, kteří mají důvěru svých klientů a snaží se jim pomoci při každodenních problémech, se kterými se setkávají a které jim ztěžují život. Sociální služby SAS a TAS, nejsou Romové tolik využívány, jelikož tam nejsou zaměstnání pracovníci z řad Romů.

- **Zohlednění potřeb sociálně vyloučených Romů ve střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb na úrovni kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k této cílové skupině; cílená dotační politika kraje a obcí, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do této oblasti.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ve městě je romská otázka marginální. Z pracovních skupin stávajícího komunitního plánu žádný podnět ani potřeba řešení speciálně ve vztahu k Romům nevzešla.

Otrokovice – v rámci KPSS nejsou Romové vedeni jako specifická cílová skupina, jsou zahrnuti ve všech cílových skupinách – senioři, ZP, rodiny s dětmi, děti a mládež ohrožení delikvencí, drogově závislí, osoby bez přístřeší, lidé vracející se z výkonu trestu odnětí svobody, nezaměstnaní, oběti násilí. Cílená dotační politika města není.

Vizovice – potřeby všech obyvatel města jsou brány v potaz v rámci komunitního plánování, vzhledem k důvodům opakovaně uvedených výše, není třeba specificky zohledňovat potřeby.

Valašské Klobouky – komunitní plán sociálních služeb a péče na Brumovsku a Valašskokloboucku, zaveden institut terénní práce, kde je finanční spoluúčast města.

Kroměříž – v pracovní skupině města není zapojen žádný občan, výhradně pro romskou populaci není zaměřeno žádné konkrétní opatření.

Holešov – komunita může využívat romského poradce, terénní sociální programy SAS, TAS a terénní program pro romskou menšinu. Město přednostně zaměstnávalo ve spolupráci s úřadem práce na VPP a VS osoby romského etnika. Vše v návaznosti na KPSS.

Bystřice pod Hostýnem – terénní programy pro rodiny s dětmi TAS.

Uherské Hradiště – komunitní plán města na období 2008 – 2013 ani Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na období 2012 – 2014 neobsahuje informace o sociálně vyloučených Romech. Ani členové pracovní skupiny účastníci se komunitního plánování sociálních služeb a tvorby aktualizace střednědobého plánu nepovažovali za prioritní více zohledňovat potřeby sociálně vyloučených Romů, neboť nejsou ve sledovaném území s danou skupinou zaznamenány výraznější problémy.

Uherský Brod – teprve v budoucnosti v rámci komunitního plánování.

Vsetín – komunitní plánování sociálních služeb – pracovní skupina „Etnické menšiny“.

Rožnov pod Radhoštěm – nemohu se vyjádřit.

Valašské Meziříčí – město má zpracovanou Koncepti prevence kriminality a v komunitních plánech jsou Romové součástí cílové skupiny „lidé v krizi“ nebo „lidé ohrožení sociálním vyloučením“. Samostatná romská menšina uvedena v komunitním plánu města uvedena není.

Odbor sociálních věcí KÚZK - jak již bylo zmíněno, Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Zlínského kraje, se z hlediska typologie cílových skupiny orientuje na 4 základní typy. Při zpracování střednědobého plánu nebyly identifikovány specifické potřeby této konkrétní cílové skupiny, jež by se lišily od potřeby „širší“ cílové skupiny, např. osoby ohrožené sociálním vyloučením. Nicméně můžeme říci, že Romové využívají sociálních služeb, které jsou určeny osobám ohroženým sociálním vyloučením, jejichž cílem je sociální prevence a také cílové skupině rodin s dětmi.

V případě cílové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením byly v rámci SPRSS identifikovány zejména následující problémy:

Nejsou známy počty osob spadajících do této cílové skupiny a zcela chybí exaktní údaje o jejich struktuře a potřebách.

U jednotlivých osob dochází ke kumulaci různých problémů a poskytované sociální služby vzájemně málo spolupracují, chybí koordinace pomoci jednotlivým uživatelům.

V současné síti sociálních služeb v kraji se jeví jako velmi komplikované zajistit službu specifickým skupinám, jako jsou např. osoby bez přístřeší v seniorském věku, osoby bez přístřeší s kumulovanými problémy.

U cílové skupiny pro rodiny s dětmi lze určovat zejména systémové problémy:

Základní činnosti služby typu azylové domy vymezené v § 57 zákona o sociálních službách neodpovídají potřebám cílové skupiny rodičů (matek) s dětmi. S ohledem na její potřeby je v praxi třeba této cílové skupině poskytovat i činnosti zaměřené na posílení rodičovských kompetencí a péči o dítě. Chybí odborné sociální poradenství a respitní péče pro osoby nahrazující výchovu rodičů.

Mezi hlavní úlohy střednědobého plánu k výše uvedeným cílovým skupinám kromě problematiky spojené se systémem financování sociálních služeb patří zejména tyto okruhy:

- Nedostatečné zajištění terénní práce s dětmi a mládeží na území kraje, zejména v ORP Bystřice pod Hostýnem, Valašské Klobouky, Luhačovice, Uherský Brod, Holešov, Kroměříž a Rožnov pod Radhoštěm.

- Zvyšující se potřeba zajištění služeb poskytujících dluhové poradenství, pomoc při zajištění splácení dluhů.
- Nedostatek finančně dostupného bydlení pro rodiny s dětmi opouštějící azylové domy a rodiny ve finanční tísní.
- V souvislosti s řešením problematiky osob ohrožených sociálním vyloučením je třeba řešit zejména problém jejich (ne)zaměstnanosti. Jedním z vhodných nástrojů by mohla být podpora sociálního podnikání.
- Stávající objekty azylových domů nejsou bezbariérové. Není v nich proto možné ubytovat osoby bez přístřeší s omezenou/sníženou pohyblivostí (tělesným postižením), byť by byly v případě existence bezbariérového objektu soběstačné.

Tabulka č. 6 Existence střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb na úrovni krajů a obcí v roce 2012

Příprava/plnění plánu na úrovni kraje (název dokumentů a období, pro něž je určen)	Počet obcí se střednědobými plány rozvoje sociálních služeb	Dotiční podpora sociálních služeb/programů pro vyloučené Romy ze strany kraje
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve Zlínském kraji pro období 2012 -2014	9	projekt Prevence proti sociálnímu vyloučení ve Zlínském kraji

Tabulka č. 7 Přehled sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v kraji, jejichž cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové

Název poskytovatele	Druh služby	Působnost (tj. kde je poskytována)
STROP, o. s.	Odborné sociální poradenství	Zlín
Vzdělávací a komunitní centrum Integra Vsetín, o. p. s.	odborné sociální poradenství	Vsetín
Město Vsetín	terénní programy	Vsetín
Charita Vsetín	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Vsetín
Diakonie ČCE – středisko Vsetín	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Vsetín
Diakonie ČCE – středisko Vsetín	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Vsetín
Charita Valašské Meziříčí	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Valašské Meziříčí
ARGO, Společnost dobré vůle, Zlín	terénní programy	Zlínský kraj

Tabulka č. 8 Přehled sociálních programů a aktivit pro sociálně vyloučené Romy, které nefungují v režimu sociálních služeb

Poskytovatel	Typ aktivity	Působnost
Zlínský kraj	Domovníci v romských lokalitách	Kroměříž, Holešov, Uherský Brod, Vsetín

Odpověď krajské koordinátorky - města s rozšířenou působností ve Zlínském kraji vytváří Komunitní plány sociálních služeb na různá období, ale Romové tam jako cílová skupina uvedeni nejsou. Jedině město Vsetín má Romy zavedeny jako Etnické menšiny. Ani ve Střednědobém plánu sociálních služeb Zlínského kraje nejsou jako cílová skupina uvedeni. Na můj dotaz proč tomu tak je, mi bylo sděleno, že Romové samostatnou skupinou v plánu nebudou, jelikož zapadají do jednotlivých skupin jako např. osoby ohrožené sociálním vyloučením, rodiny s dětmi nebo lidé v krizi. Dle mého názoru by měl mít jak kraj, tak i města s rozšířenou působností ve svých materiálech jednoznačně vymezenou romskou menšinu, jelikož je zapotřebí vést v patrnosti specifika, tradice a zvyky této menšiny, na které je zapotřebí brát zřetel při plánování sociálních služeb jak v kraji, tak i městech a obcích.

7. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZDRAVÍ

• **Popis zdravotní situace Romů; identifikace zásadních faktorů, které ji ovlivňují.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – zdravotní situace Romů se v ORP Zlín nijak výrazně od majority neliší.

Otrokovice – nijak se neliší od zdravotní situace většinové populace.

Vizovice – není známo, lze předpokládat, že obdobná, jako u ostatních obyvatel města.

Valašské Klobouky – v některých případech ze strany dospělých občanů věnována nedostatečná pozornost zdravotní prevenci U rodin s dětmi je přístup ke zdravotní prevenci a povinným prohlídkám ze strany rodičů bez problémů. Obecně lze však říci, že se otázky zdraví romští občané věnují, lékařskou péči při zdravotních problémech vyhledávají, dodržují léčebný režim. Problém je velký počet kuřáků mezi dospělými, ale i mezi mládeží. Dalším problémem je nepodílení se na povinném zdravotním pojištění.

Kroměříž – zdravotní stav romské populace je závislý na bytových, sociálních a hygienických poměrech, zaznamenali jsme výskyt svrabu na Morkovicku, poskytli tam potřebnou pomoc.

Holešov – zdravotní stav Romů není vždy dobrý. Osoby jsou nemocné, jelikož mnohdy nedodržují léčebný režim, nejsou schopny zůstat v klidu na lůžku, nedostatečně se oblékají, mnohdy je zde i faktor degenerativního onemocnění, především u olašských Romů, kde dochází velmi často k sňatkům mezi příbuznými.

Bystřice pod Hostýnem - nemohu se vyjádřit.

Uherské Hradiště – dle subjektivního názoru zdravotní situaci Romů ovlivňuje životní styl (strava, kouření, nezaměstnanost). S ohledem na tyto činitele se domnívám, že situace v této oblasti se shoduje s osobami majoritní společnosti, vedoucí stejný životní styl.

Uherský Brod – nezdravý životní styl, silné kuřáctví, zneužívání návykových látek, špatná kvalita bydlení, nevyužívání preventivní lékařské péče, nedodržování stanoveného postupu léčby a doléčovacích procedur, nedůvěra vůči cizímu prostředí v lékařských zařízeních, strach z vysoké úhrady za zdravotní péči, za léky.

Vsetín – zdravotní stav Romů odpovídá jejich životnímu stylu.

Rožnov pod Radhoštěm – zdravotní péče je poskytována na základě platných právních předpisů v ČR všem obyvatelům bez rozdílu pohlaví, věku, etnické, národnostní či náboženské příslušnosti.

Valašské Meziříčí – Romové mají všeobecně špatný přístup ke svému zdraví. Ve městě není zřízena funkce zdravotního pomocníka, který by dohlížel na pravidelné očkování dětí, na preventivní prohlídky mužů a žen, gynekologické prohlídky, zajímal se o registraci u zubařů a preventivní prohlídky u zubařů. Téměř všichni Romové mají zkažené zuby a se svými dětmi nechodí k zubaři. Navštíví lékařskou pohotovost, až když nemohou do bolesti vydržet.

Odpověď krajské koordinátorky - zdravotní stav romské menšiny, žijící ve vyloučených lokalitách odpovídá jejich životnímu stylu. Převážná část Romů kouří, podstatná většina má dýchací problémy, a potíže se srdcem. Dospělí nedochází k lékaři na preventivní prohlídky, často chybí očkování dětí, nevyužívají možnosti preventivního očkování a raději navštěvují lékařskou pohotovost v případě nutnosti. Nejsou registrovaní u zubaře, a pokud ano, tak tam preventivně nedochází. Nejsou ochotní v mnoha případech dávat za léky vysoké finanční částky. Proto kupují léky jen dětem, dospělí se léčí většinou bez léků. Raději koupí potraviny než léky. Hodně dětí je postižených, kterým se nedostává takové péče ze strany rodičů pro neznalost nemoci. Velká část Romů je v invalidním důchodu. Romové nedodržují léčebný režim a při prvních příznacích úlevy, přestanou brát léky.

Zhodnocení přístupu Romů ke zdravotní péči a identifikace základních bariér, které jej komplikují.

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – výrazné problémy ani bariéry nám nejsou známy.

Otrokovice – přístup dobrý, bez bariér.

Vizovice – není známo, lze předpokládat, že obdobná jako u ostatních obyvatel města.

Valašské Klobuky – nevyskytují se v této oblasti. Výraznější problémy.

Kroměříž – zdravotní péče je zajišťována standardně, tak jako u majoritní společnosti

Holešov – zdravotní stav romských dětí ve srovnání s ostatními je o něco nepříznivější, poměrně častěji cca 2x až 3x navštěvují ordinaci převážně s opakujícími respiračními nemocemi. Reakce jejich rodičů jsou rozdílné. Každá rodina má svůj typický přístup. Méně často je zodpovědná snaha dětí léčit podle doporučení, většinou lékaři naráží na problémy nespolupráce. Rodiče zapomínají vyzvednout léky, děti jsou viděny často venku, často s cigaretou ve skupinkách. Léčení je pak sporné, prodlužuje se často účelově, důvodem je u některých snaha pro velkou absenci o přestup ze ZŠ na praktickou ZŠ. Pouze v případě vážné nemoci dítěte jsou rodiče velmi starostliví a výborně spolupracují.

Bystřice pod Hostýnem - nemohu se vyjádřit.

Uherské Hradiště – Romové jsou dobře informováni o svých právech ve věci posouzení nároku na dávky pro osoby se zdravotním postižením. Za účelem posouzení zdravotního stavu pro tyto dávky spolu s příspěvkem na péči nebo posouzení zdravotního stavu pro stanovení invalidity. Romové lékaře navštěvují a dodržují termíny stanovených schůzek. V tomto ohledu se domnívám, že dokáží dobře uplatnit svá práva.

Uherský Brod – velmi individuální přístup. U některých osob se vyskytují dluhy na zdravotním pojištění.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – na základě dlouhodobé spolupráce s romskými rodinami na OSPOD a obvodními lékaři je možnost konstatovat, že zdravotní péče o děti a v rodinách je stejná jako ve většinové společnosti. Není nám známo, že by byly závažnější problémy nebo nedostatky. Velký rozdíl v přístupu ke zdravotní péči mezi Romy a většinovou společností neregistrujeme.

Valašské Meziříčí – viz bod 1.

Odpověď krajské koordinátorky- Romové mají špatný přístup k ochraně svého zdraví. U lékařů většinou hradí doplatky a poplatky. Převažuje u nich starost o stravu a tudíž recepty ani nevyzvedávají. Největší finanční prostředky se hradí u zubaře, a proto jej nenavštěvují. Pokud je nejhůře, tak se nechají ošetřit na zubní pohotovosti. Co skončily povinné zubní prohlídky se školami, tak ani s dětmi nedochází k zubaři. Mezi Romy se nemluví o prevenci prsů, prostaty či hemeroidů. Jedná se o bariéry kulturní. Např. těhotná romská žena nepůjde na prohlídku, když je gynekologem muž. Hledá lékařku ženu, jinak mají problémy s odkládáním oděvů a vyšetřením.

- **Existence specifických praktik zdravotnických zařízení či zdravotních pojišťoven využívaných vůči Romům (např. manipulace při nábore nových pojištěnců, výskyt diskriminace v přístupu ke zdravotní péči, protiprávní sterilizace romských žen či jiné příklady špatné praxe).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v roce 2012 nebyly zaznamenány.

Otrokovice – není nám znám žádný podobný případ.

Vizovice – není nám známo.

Valašské Klobuky – potřebnost specifických programů nebyla zaznamenána.

Kroměříž – žádná z výše uvedených praktik nebyla zaznamenána.

Holešov – již dříve došlo ve městě k nábore zdravotnických pojišťoven za určitou finanční úplatu či jiné benefity. Tito občané měli někdy problém u lékařů, kteří neměli smlouvu s uvedenou pojišťovnou a pak si Romové museli údajně toto ošetření hradit. Občané byli několikrát upozorněni, aby takové změny konzultovali s romským poradcem nebo terénním pracovníkem.

Bystřice pod Hostýnem – nemohu se vyjádřit.

Uherské Hradiště – nejsou známy žádné konkrétní případy.

Uherský Brod – bez odpovědi.

Vsetín – diskriminační přístup při poskytování zdravotní péče nebyl zaznamenán.

Rožnov pod Radhoštěm – nejsou nám známy žádné případy.

Valašské Meziříčí – nebylo nic takového prokázáno, ani zdokumentováno.

Odpověď krajské koordinátorky – na úřad se nedostaly žádné informace o tom, že by se Romům ve zdravotnickém zařízení nedostalo potřebné péče. Nábory na změnu pojišťovny se konaly, pár Romů toho využilo, jelikož obdrželi finanční hotovost nebo poukázku k nákupu potravin. Zdravotní programy zaměřené na romskou menšinu ve Zlínském kraji neexistují.

- **Dostupnost a efektivita specifických programů ke zlepšení zdravotní situace Romů v kraji a jejich poskytovatelé (např. program zdravotně sociální pomoc a počet pomocníků v kraji; osvětové aktivity; právní servis pro oběti protiprávního jednání ze strany zdravotnických zařízení; existence vzdělávacích programů pro zdravotníky a sociální pracovníky zaměřených na téma zdravotního stavu Romů).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – ve městě neexistovaly, nebylo jich třeba.

Otrokovice – nejsou.

Vizovice – není nám známo, předpokládám, že nejsou vzhledem k počtu Romů.

Valašské Klobouky – potřebnost programů nebyla zaznamenána.

Kroměříž – programy se zaměřením na stav romské populace v regionu nejsou.

Holešov – pokud je mi známo, dochází mnohdy ke zbytečnému volání rychlé záchranné služby, která být využívána pouze v ohrožení života.

Bystřice pod Hostýnem – romští občané mají stejné možnosti jako ostatní.

Uherské Hradiště – informace nám nejsou známy.

Uherský Brod – pokud je v rodině problém se zdravotní péčí nebo v oblasti možného šíření nakažlivých chorob, riziko vzniku epidemie, je problém řešen z podnětu škol, pediatrů prostřednictvím OSPOD, nebo terénního pracovníka. V případě hrozby epidemie kontaktuje krajská epidemioložka krajský úřad.

Vsetín - pozice zdravotně sociálního asistenta již není zajištěna.

Rožnov pod Radhoštěm – Romové mají možnost využít standardní lékařské péče.

Valašské Meziříčí – jev nezjištěn.

Odpověď krajské koordinátorky - v kraji žádné specifické programy ke zlepšení zdravotní situace Romů nemáme. Zdravotní sociální pomocníky jsme měli ve městě Vsetíně a Kroměříži. Tato činnost skončila v roce 2010. Zkušenosti hovoří o tom, že se Romové těmto pracovníkům nesvěřovali se svými zdravotními problémy. Vliv to mělo na očkování dětí. Osvětové aktivity a právní servis pro oběti protiprávního jednání ze strany zdravotnických zařízení neexistuje a vzdělávací program pro zdravotní pracovníky v kraji nemáme.

Tabulka č. 9 Dostupnost programu zdravotně sociální pomoc v roce 2012

Poskytovatel	Počet zdravotně sociálních pomocníků	Působnost (lokality, kde působí)
0	0	0

8. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ROMŮ

8.1 Extremismus

- **Vyhodnocení vztahu mezi většinovou společností a romskou menšinou v kraji (etnické klima, postoj obyvatel k romské integraci, k aktivitám extremistů).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v roce 2012 nebyla na úřadě MP řešena žádná stížnost na jednání občanů romského etnika, jakož nebyly ani zaznamenány žádné incidenty v tomto směru.

Otrokovice – bez odpovědi.

Vizovice – romské rodiny ve městě jsou plně integrovány a vztah mezi nimi a většinovou společností je dobrý.

Valašské Klobouky – otevřené či vyhrocené vztahy nebyly zaznamenány, většina romských občanů žije v obci řadu let.

Kroměříž – v obci nebyly zaznamenány rasové útoky či rasově motivovaná trestná činnost dospělých ani mladistvých.

Holešov – občané z majoritní společnosti poukazují na nezaměstnanost Romů, čerpání sociálních dávek. Romové se často dopouští drobné trestné činnosti, zejména krádeží v obchodech, na parkovištích před markety, fyzických útoků jak mezi sebou, tak vůči majoritě. Statisticky však nelze tyto údaje nijak hodnotit, v policejních evidencích neexistuje taková statistika podle národnosti.

Bystřice pod Hostýnem – bez informací.

Uherské Hradiště – zhodnocení bezpečnostní situace občanů romské národnosti v územní působnosti OO PČR Uherské Hradiště vychází z dlouhodobě stabilizované situace ve městě a jeho okolí. Sociální klima soužití národnostní menšiny Romů s většinovým etnikem měst a jeho okolí nevykazuje znaky narušení veřejného pořádku, či porušení zákonů ČR. Postoj obyvatel většinového etnika k Romům je stabilizovaný, bez narušení morálních norem mezi obyvateli.

Uherský Brod – extremistickou scénu v našem teritoriu lze charakterizovat jako nekonsolidovanou, nevýznamnou.

Vsetín – v roce 2012 nedošlo k negativnímu vývoji v postojích majority vůči minoritě. Např. zřízení pozice Asistenta prevence kriminality při MP Vsetín, přispělo ke zlepšení prezentace romské minority a omezení některých negativních jevů souvisejících s dodržováním veřejného pořádku členy romského etnika.

Rožnov pod Radhoštěm – aktivity extremistického hnutí ve městě nezaznamenáváme.

Valašské Meziříčí – až na výjimky se soužití jeví jako standardní a bezkonfliktní. Žádné zvýšené negativní ohlasy většinové společnosti nebyly v rámci města zaznamenány. Narušené etnické klima a příp. individuální postoje vyvolávají hlavně média.

Odpověď krajské koordinátorky - vztahy mezi romskou menšinou a většinovou společností jsou napjaté jako v celé republice. Většinová společnost nemá ráda integrační snahy směrem k Romům. Naopak také nefandí aktivitám extremistů. Ve Zlínském kraji se až na malé výjimky nekonají žádné extremistické akce. Nicméně nálada mezi Romy a neromy není ideální. Existuje stále ve větší míře rasismus, nesnášenlivost a xenofobie vůči romským obyvatelům v kraji. Z průzkumu agentury STEM v roce 2012 vyplývalo: odmítavý postoj k Romům podle průzkumu momentálně vyjadřuje 71 procent Čechů. Dobrý vztah má s Romy jen pět procent lidí a pětina dotázaných uvedla, že má k Romům stejný vztah jako ke komukoli jinému. Agentura STEM také zjišťovala, zda se Češi Romů bojí. Odpovědi na tuto otázku jsou vyrovnané, 43 procent lidí má strach, 44 procent ne a zbytek lidí nevěděl, jak odpovědět. Podíl lidí s negativním vztahem k Romům se v posledních 18 letech pohybuje nejčastěji právě kolem 70 procent. Největší podíl negativních vyjádření zaznamenala agentura v dubnu 2012 a to 75 procent.

- **Výskyt rasově motivované trestné činnosti a pravicového extremismu na území kraje (např. případy útoků mezi Romy a zástupci většinové společnosti, pochody a další protiromské veřejné akce extremistů).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – taková činnost ani projev nebyl zaznamenán.

Otrokovice – s výskytem rasově motivovaných činů jsme v roce 2012 nesetkali, jakož ani s projevy extremismu. Žádné shromáždění či pochod nám nebyl ohlášen a ani se neuskutečnil žádný nelegální pochod.

Vizovice – nevyskytují se.

Valašské Klobouky – není známo.

Kroměříž – pochody ani další protiromské veřejné akce, útoky mezi Romy a na Romy se v regionu nevyskytly.

Holešov – v roce 2012 nebyl v našem teritoriu žádný pochod pravicových extremistů. Ve městě je pouze pár jedinců, u kterých je zjištěno, že se hlásí k extremistickému hnutí.

Bystřice pod Hostýnem – v našem městě žádný pochod extremistů nebyl.

Uherské Hradiště – v místních lokalitách nepůsobí žádná větší organizovaná extremistická skupina, která by vykazovala aktivní činnosti směrem k obyvatelům romské národnosti. Vzhledem k tomu, nedochází k výskytům trestné činnosti rasově motivovaným chováním pachatelů trestné činnosti a taktéž pravicového extremismu.

Uherský Brod – trestná činnost s extremistickým podtextem se dá charakterizovat jako trestná činnost páchaná jednotlivci, za uvedené období nebyla zaznamenána.

Vsetín – v roce 2012 nebyl na území města zaznamenán incident, který by odpovídal popisu ani se neuskutečnila žádná akce zaměřená extremisticky nebo jinak organizovaná.

Rožnov pod Radhoštěm – nezaznamenali jsme nic podobného.

Valašské Meziříčí – výskyt byl zaznamenán pouze v ojedinělých případech.

Odpověď Krajského ředitelství Policie Zlínského kraje – sympatie k extremismu v jakémkoliv podobě anebo k projevům mající rasistický či jinak nenávistný akcent davaný veřejně najevo při organizovaných nebo jinak svolaných pochodech v roce 2012 nebyly zaznamenány. Služba kriminální policie a vyšetřování v poslední době se velmi často specializuje na monitorování komunikace v internetovém prostředí a sleduje bezprostřední reakce na případné projevy rasově motivované chování. Společnou snahou všech složek policie je, ať již směrem k minoritě nebo majoritě, přispět k maximální eliminaci strachu ze zločinnosti jakkoliv nabourávající pocit osobního bezpečí.

• **Činnost Policie ČR v této oblasti, osvěta a realizace preventivních programů zaměřených na boj proti extremistům, příklady dobré praxe.**

Odpověď KŘ PČR ZK – preventivní činnost PČR směřuje ke třem okruhům:

1. Snaha o maximální eliminaci páčání protiprávního jednání zvýšeným pohybem policistů v konkrétních, předem vytipovaných lokalitách (převážně pořádková, dopravní a cizinecká policie).
2. Zejména ve zjišťování a analýze faktorů a okolností, které vyvolávají nebo ovlivňují páčání kriminality (Služba kriminální policie a vyšetřování).
3. Preventivní programy pro žáky ZŠ.

V závěru lze konstatovat, že trestné činy s extremistickým podtextem vzrostly v roce 2012 oproti předchozímu roku o 60%. Více zde však šlo o propagaci fašismu, než o přímé útoky na obyvatele některé z minorit. V případě rasových útoků jen jeden trestný čin směřoval vůči příslušníkům majority. Přestupky extremistického charakteru naopak o jeden skutek poklesly.

• **Existence platform na lokální úrovni, které se zabývají prevencí vzniku a šíření protiromských nálad a extremismu, zhodnocení vlivu jejich činnosti na etnické klima v obci, role krajského koordinátora v této oblasti; identifikace příkladů úspěšné spolupráce.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – nebylo zaznamenáno.

Otrokovice – nesetkali jsme se s ničím podobným.

Vizovice – není.

Valašské Klobouky – nebyla zaznamenána potřeba.

Kroměříž – speciální programy potírající extremismus nejsou ve městě realizovány.

Holešov – nemáme informace o žádné takové platformě.

Bystřice pod Hostýnem – není taková platforma.

Uherské Hradiště – platforma není.

Uherský Brod – nemáme.

Vsetín – komunitní plánování sociálních služeb, skupina Etnické menšiny. Rozbor aktuálních problémů a součinnost všech zainteresovaných organizací. Vzájemné předávání informací o problémech. Začlenění Asistentů prevence kriminality do pracovní skupiny.

Rožnov pod Radhoštěm – projevy neevdujeme.

Valašské Meziříčí – město má prevenci kriminality a uvěduuje si, že efektivních opatření je možné dosáhnout pouze dlouhodobým úsilím a spolupráci

Odpověď Krajského ředitelství PČR ZK – rasově motivovaná činnost s podporou pravicového extremismu z evidovaných skutků na teritoriu Zlínského kraje uvádíme počty případů rasově motivované trestné činnosti v roce 2012, v korelaci většinové společnosti s romskou menšinou (přičemž lze vyhodnotit i skutky rasově motivované, které nemají vztah pouze k romské menšině). Jedná se především o trestné právní kvalifikaci dle ust. § 355, 356, 403, 404, 405 zákona č. 40/2009, trestní zákoník a § 49/1e zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Na místě je třeba opakovaně zdůraznit, že podle platných právních předpisů nelze v informačních systémech PČR jakkoliv segregovat ani evidovat skutky podle národnosti osob zúčastněných.

a) §§ 355, 404 trestního zákoníku – hanobení národa, rasy a přesvědčení, projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka, za rok 2012 byl prověřován na teritoriu KŘP ZK jeden skutek a to na Vsetínsku. Předmětného jednání se dopustili jak příslušníci většinové, tak i menšinové společnosti.

b) §§ 356, 404 trestního zákoníku – podněcování k národnostní a rasové nenávisti byl prověřován s účastí příslušníka minority na teritoriu KŘP ZK jeden skutek na Vsetínsku.

c) Přestupkové jednání kvalifikované jako přestupek proti občanskému soužití § 49/1e – zjištěny celkem 4 skutky a to 2x na Zlínsku a 2x na Kroměřížsku. Obě věci byly oznámeny dle ust. § 58 odst. 1 př. z., příslušnému správnímu obvodu k projednání.

d) § 352 tr. z. násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci – byl s účastí příslušníka minoritní skupiny prověřován na teritoriu KŘP ZK jeden případ na Kroměřížsku.

Obecná kriminální činnost příslušníků menšin poklesla v roce 2012 o 37%, a skutků, kdy se tito příslušníci staly oběťmi, bylo rovněž méně téměř o 50% méně.

Odpověď krajské koordinátorky – v Komisi Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené byla v roce 2012 zastoupena Cizinecká policie Zlín a hostem byla styčná důstojnice pro národnostní menšiny Krajského ředitelství PČR ve Zlíně, se kterou jsem konzultovala všechny protiromské nálady či hromadná setkání, která se v kraji konala. V případě potřeby jsme se operativně scházely a předávaly si informace. Sympatie k extremismu v jakékoliv formě anebo k projevům mající rasistický či jinak nenávistný akcent dávány veřejně najevo při organizovaných nebo jinak svolaných pochodech v roce 2012 nebyly PČR zaznamenány.

8.2 Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem Romů v prostředí sociálně vyloučených lokalit

Odpověď Krajského ředitelství PČR ZK:

Společnou snahou všech složek policie je, ať již směřem k minoritě nebo většinové společnosti, přispět k maximální eliminaci strachu ze zločinnosti jakkoliv nabourávající pocit osobního bezpečí. Co se týká zákonem chráněného zájmu dotčeného protiprávní činností, lze z analytického hlediska konstatovat, že jde převážně o majetkovou trestnou činnost, popř. jednání směřující proti životu a zdraví osob, ve které figurují příslušníci minoritní skupiny obyvatelstva.

Odpověď krajské koordinátorky – v každé vyloučené lokalitě ať sociálně či prostorově obývané jakoukoliv vyloučenou skupinou osob či menšinou se vyskytuje kriminalita aj. patologické jevy. Ne jinak je tomu i v našem kraji.

- **Charakter kriminality spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí (nejčastější typy trestné činnosti), příčiny a důsledky problému.**

Odpověď Krajského ředitelství PČR ZK:

Skutky, které lze subsumovat pod obecnou kriminální činnost zejména tedy krádeže apod., v nichž vystupují členové menšin jako přímí pachatelé, v roce 2011 bylo takto zjištěno 227 skutků, naopak poškozených zástupců menšin bylo 27. V roce 2012 bylo skutků s přímými pachateli ze strany příslušníků menšin 144 a poškozených 14. Příčiny lze obdobně jako jinde na území ČR spatřovat v nezaměstnanosti a finanční tísní.

Odpověď krajské koordinátorky – v sociálně vyloučeném prostředí se objevuje kriminalita, jejíž příčinou jsou jevy, které souvisí s životem sociálního vyloučení a to např. chudoba, vysoká zadluženost, beznaděj, vysoká nezaměstnanost, dluhy na nájmech, nedostatek sociálních bytů, špatné hygienické podmínky, nízká vzdělanost, špatná kultura bydlení, problémy ve společenském soužití, závislost na sociálních dávkách již několik desítek let a náchylnost k závislostem. Vlivem těchto problémů dochází k řadě negativních jevů jako záškoláctví, drobná trestná činnost, lichva. Obyvatelé takových lokalit mají nízké právní vědomí a malou důvěru v instituce, včetně policie a soudů.

- **Výskyt dalších rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeném prostředí, příčiny a důsledky problému (specifická pozornost tématu užívání drog).**

Odpověď krajské koordinátorky - pokud se týká rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeném prostředí, pak se jedná zejména o krádeže a o přestupky proti občanskému soužití. Romové mají sklony k závislostem a to zejména ke gamblingu, alkoholismu, tabakismu a v menší míře i drogám, převážně toluen a pervitin. Příčiny spatřuji v nízkém sociálním statutu – vysoká nezaměstnanost a z toho pramenící nízké příjmy, které jsou tvořeny pouze sociálními dávkami, způsob bydlení, nízká vzdělanost a dennodenní zkušenosti s nesnášenlivostí ostatních obyvatel. Důsledky problému jsou velmi provázány s příčinami.

- **Existence platform na úrovni kraje a obcí v oblasti prevence kriminality a rizikových forem chování (např. mezioborová spolupráce Policie ČR s dalšími zainteresovanými institucemi, tvorba lokálních strategií prevence kriminality, činnost pracovních skupin, uzavírání koordinačních dohod), role krajského koordinátora v rámci těchto iniciativ; vliv platform na bezpečnostní situaci v obci, v kraji.**

Odpověď krajské koordinátorky - na úrovni kraje je vytvořena Komise Rady Zlínského kraje pro sociálně vyloučené a Komise Rady Zlínského kraje pro protidrogovou prevenci a prevenci kriminality. Obě zmiňované Komise jsou poradním orgánem Rady Zlínského kraje. Předsedkyní obou Komisí je Mgr. Taťána Nersesjan, radní Zlínského kraje. Na úrovni obcí funguje spolupráce s Policií ČR v tzv. Community policing, což je prevence kriminality, spolupráce Policie ČR se zainteresovanými orgány a veřejností při zajišťování bezpečnosti a zejména při předcházení trestné činnosti. Obce rovněž vytvářejí nebo mají vytvořeny komunitní plány pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Tabulka č. 10 Existence koncepcí prevence kriminality na úrovni kraje a obcí

Kraj	Existence krajské koncepce prevence kriminality (název a období, pro něž je určena)	Počet obcí s koncepcí prevence kriminality
Zlínský	Koncepce prevence kriminality ve Zlínském kraji na léta 2012-2016	Není žádná zákonná úprava, která by ukládala povinnost obcím zpracovat takový dokument. Tyto dokumenty zpracovávají pouze obce, které se aktivně zapojují do Programu prevence kriminality vyhlášeného každoročně MVČR. MVČR totiž poskytnutí dotace podmiňuje zpracováním tohoto dokumentu, a to ve formě Plánu prevence kriminality. Koncepci prevence kriminality má pouze město Zlín, ostatní města (Vsetín, Kroměříž, Uherské Hradiště) mají zpracovaný Plán prevence kriminality. Další město typu ORP si aktivně do Programu prevence kriminality nezapojují a tudíž nemají koncepční dokument zpracovaný.

V r. 2012 doložilo k žádostem o podporu MVČR (Program PK 2012) koncepci pouze město Zlín. Ostatní města, která žádala (Bojkovice, Hulín, Kroměříž, Slavičín, Vsetín) předložila „pouze“ Plán prevence kriminality na období zahrnující rok 2012 a následující.

Strategie PK 2012-2015 hovoří: „Městům, která byla zařazena v letech 2008 až 2011 v městské úrovni, bude doporučeno vytvořit si vlastní plán prevence kriminality na období 2012 – 2015, které jim umožní postupovat komplexně, nastavit si priority, rozvrhnout jejich řešení v čase a shromáždit zdroje.“ Analogicky postupují i ostatní žadatelé (obce), proto obce nemají zpracované koncepce, ale plány. Ta však je jistou analogií koncepce.

- **Realizace programů zaměřených na snížení výskytu a recidivy kriminality, rizikových forem chování či na ochranu obětí trestné činnosti; zhodnocení jejich vlivu na bezpečnostní situaci Romů a celkově v obci, příklady dobré praxe.**

V rámci kraje probíhá každoročně realizace Programu prevence kriminality vyhlášeného MVČR. V r. 2012 v něm byly podpořeny 4 obce (6 projektů). Vliv na bezpečnostní situaci Romů lze dovodit zejména u projektů typu ÚSVIT, který je zaměřený na romskou menšinu.

Tabulka č. 11 Dostupnost programu asistence pro jednání s policií a dalšími úřady v kraji v roce 2012

Poskytovatel	Počet asistentů pro jednání s policií a dalšími úřady	Působnost (lokality, kde působí)

Tabulka č. 12 Dostupnost programu romský mentor v kraji v roce 2012

Poskytovatel	Počet romských mentorů	Působnost (lokality, kde působí)
Zlínský kraj	1	Zlínský kraj

- ***Spolupráce krajských koordinátorů pro romské záležitosti s krajským ředitelstvím policie ČR a se styčným důstojníkem pro menšiny, přehled aktivit realizovaných ve vzájemné spolupráci v roce 2012.***

Odpověď krajské koordinátorky - koordinátorka a styčný důstojník pro menšiny se setkávají min. 3 x ročně a v případě potřeby i vícekrát. Udrží kontakt také po emailu a v případě nutnosti se kontaktují po telefonu. Většinou spolu řeší stížnosti romských občanů na postup policie v místě jejich bydliště. Také spolupracovaly při extrémistické akci, která konala v Holešově. Akce byla zaměřena především na Židy.

- ***Role krajského koordinátora při řešení problému užívání drog ze strany romských uživatelů, zhodnocení spolupráce s krajským protidrogovým koordinátorem.***

Odpověď krajské koordinátorky – krajská koordinátorka pro romskou problematiku a krajský protidrogový koordinátor jsou zařazeni v rámci krajského úřadu do Odboru Kancelář hejtmána, oddělení neziskového sektoru a úzce spolu spolupracují.

- ***Zhodnocení dostupnosti programů primární, sekundární a terciární prevence pro uživatele návykových látek z vyloučených romských lokalit.***

Odpověď krajské koordinátorky - v kraji nejsou specifické drogové programy zaměřené na uvedenou cílovou skupinu. Obecně jsou však projekty, které slouží všem potřebným občanům bez rozdílu národnosti či barvy pleti.

8.3 Migrace Romů

- ***Migrace Romů v rámci kraje, její příčiny a důsledky; postoj veřejných institucí k tomuto problému a existence specifických opatření v této oblasti.***

Odpověď pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – problém migrace je marginální. Tradiční romské rodiny se prakticky všechny zdržovaly v roce 2012 ve Spojeném království. Určitou migraci jsme zaznamenali i směrem ze Vsetína do Zlína – příbuzenské vztahy, bydlení v bytech rodin, které odešly do Anglie.

Otrokovice – nedošlo v rámci ORP k žádné větší migraci.

Vizovice – cca 2 osoby se odstěhovaly k příbuzným, 1 osoba se vrátila do místa svého trvalého bydliště, 1 osoba s dítětem se vrátila k rodičům, 1 osoba se 4 dětmi je zde momentálně na návštěvě.

Valašské Klobouky – migrace je minimální. V průběhu roku 2012 se přistěhovala 1 rodina do města, žádná rodina neodjela z města.

Kroměříž – k migraci došlo pouze v rámci regionu a to kvůli ztrátě bydlení.

Holešov – naše rodiny navštěvují jejich příbuzní ze Slovenska, které se na čas usadí v rodinách.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – důvody které vedou k migraci Romů, jsou ztráta bydlení, příchod rodin ze zahraničí, návštěvy ze Slovenska, následování partnera.

Vsetín – výrazná migrace Romů v rámci regionu nebyla.

Rožnov pod Radhoštěm – tuto problematiku ve městě neznáme.

Valašské Meziříčí – podle našich informací migrovaly v posledních třech měsících dvě rodiny a další se do Anglie chystá. Jako příčinu emigrace uvádějí špatnou ekonomickou situaci v republice. Důsledky jejich jednání se projeví teprve v okamžiku jejich případného návratu. Postoj institucí je

limitován např. nedostatečně pružným zákonem při vyplácení sociálních dávek. S nepružností zákona v oblasti vyplácení sociálních dávek souvisí i specifická opatření v této oblasti. Nejsou žádná.

Odpověď krajské koordinátorky - migrace Romů v rámci kraje není nikterak dramatická. Většinou se jedná o pár rodin, které přišly o bydlení a přestěhovaly se k rodině do vedlejšího města. Největší migrace Romů je ve Vsetíně, kde rodiny odjíždí převážně do Anglie z důvodu ztráty bydlení nebo špatné ekonomické situace, která je provází. Problémy se v roce 2012 objevily ve městě Bystřice pod Hostýnem. Nastala tam rozepře, kterou vyvolala nabídka majitele hotelu Podhoran na jeho prodej městu za pětadvacet milionů korun. Zároveň dodal, že pokud město nebude na nabídku reagovat, hodlá objekt prodat agentuře, která měla z hotelu udělat ubytovnu pro sociálně nepřizpůsobivé. Vedení města se nakonec přiklonilo k variantě neustupovat a objekt ani se slevou za třidvacet milionů nekoupilo. Majitel hotelu tedy souhlasil s tím, aby se do objektu nastěhovali občané, kteří nemají kde bydlet. Dle mých informací tam bydlí cca 100 osob, převážně Romů. Ze Zlínského kraje zde bydlí velmi málo obyvatel, nejvíce obyvatel pochází z Olomouckého, Jihomoravského a Moravskoslezského kraje. Zatím ubytování neprovází větší problémy. Zastupitelstvo města a také lidé z Bystřice se nejvíce obávají zvýšené kriminality a dalších problémů, které může nastěhování nájemníků do objektu způsobit. Na ubytovně funguje správce, který se snaží o to, aby soužití většinové společnosti a občanů z ubytovny nebylo ničím narušováno.

- **Migrace Romů do zahraničí a podávání žádostí o politický azyl (existence problému v kraji; státy, kam nejčastěji Romové emigrují a příčiny jejich odchodu).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – převážně ekonomické příčiny, lépe placená práce a hmotné podmínky vedou Romy k migraci.

Otrokovice – nejčastěji migrují do zahraničí, jedná se však o ekonomickou migraci, není nám známo, že by zde žádali o politický azyl. Pověstinou nežijí v zahraničí trvale, na část roku se vrací. Odcházejí za prací, za návštěvou rodiny, která zrovna v zahraničí pobývá.

Vizovice – neexistuje.

Valašské Klobouky – v Anglii pobývají 3 rodiny + 1 jednotlivec včetně 8 dětí. Nemáme žádné informace o tom, že by žádali o politický azyl. Příčiny odchodu jsou většinou ekonomické anebo vyhýbání se trestnímu stíhání.

Kroměříž – město nevnímá odchod Romů do zahraničí jako problém, ale jako svobodnou vůli člověka vybrat si místo pro život. Do Anglie vloni odešla mladá matka se dvěma dětmi po neshodách s druhem. Nemůžeme hovořit o exodu.

Holešov – spíše k nám do města přicházejí Romové ze Slovenska za účelem založení rodiny. Někteří místní Romové z těch samých důvodů odešli na Slovensko. Občas se ale vrací na delší dobu zpět a zkouší žádat znovu o přidělení bytu.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme žádnou rodinu v cizině.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – není nám známo, že by žádali o politický azyl.

Vsetín – v druhé polovině roku 2012 odcestovala téměř 1/3 vsetínských Romů do Anglie. Část z nich se již vrátila, část v zahraničí stále zůstává. K obousměrné migraci dochází neustále.

Rožnov pod Radhoštěm – nevíme.

Valašské Meziříčí – jedná se o ojedinělé odchody, informace o žádostech na azyl nemáme. Romové nejčastěji emigrují do Anglie, příp. do Kanady. Jako příčinu uvádí málo finančních prostředků a nezaměstnanost.

Odpověď krajské koordinátorky - romské rodiny v roce 2012 tolik nemigrovaly do zahraničí. Spíše se vracely zpět do ČR. Jednalo se o Anglii. Nejčastěji odcházely a zase se vracely rodiny do Vsetína, odkud byly vystěhovány bez náhrady bydlení. Ve Vsetíně se jednalo o největší migraci Romů do ciziny v roce 2012.

- **Popis situace těch Romů, kteří se vrátili zpět do ČR, identifikace problémů, kterým po návratu čelí;**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – část Romů se vrátila jen proto, aby si opět vyřídila dávky a bydlení. Pak se opět vrátili do Anglie.

Otrokovice – po návratu do ČR mají často problém s úhradou nákladů na bydlení za dobu pobytu v zahraničí. Často tento dluh splácejí dlouho a s příslušným penále. Některé rodiny však platí bydlení převodem z účtu i ze zahraničí. Po návratu mají problém s hledáním zaměstnání, s evidencí na ÚP a s dokládáním potřebných dokumentů o práci v zahraničí. Získat tyto dokumenty je mnohdy velmi

nesnadné, což vede k tomu, že úřad práce z důvodů nedostatečný podkladů o příjmech následně nevyplácí sociální dávky.

Vizovice – viz výše.

Valašské Klobouky – zpět se nevrátila žádná rodina.

Kroměříž – pokud se Romové vrátí zpět, opět se integrují, pokud potřebují poradenství, je jim poskytnuto.

Holešov – nemáme žádnou rodinu v cizině.

Bystřice pod Hostýnem – nevíme.

Uherské Hradiště – není známo.

Uherský Brod – není známo.

Vsetín - zanedbaná školní docházka, evidence na úřadu práce, dluhy na bydlení, zajištění dávek SSP a podvody s pobíráním finančních prostředků z ČR i Anglie.

Rožnov pod Radhoštěm – není nám známo.

Valašské Meziříčí – vzhledem k ojedinělosti případů se nedá hovořit o identifikaci problémů. Každý případ je individuální, ale vždy se řeší problematika.

Odpověď krajské koordinátorky - Romové po návratu nejvíce čelí tomu, že nedokáží doložit, kolik si v Anglii vydělali peněz, jak dlouho navštěvovaly jejich děti v místě pobytu školu a problémy mají také s dluhem na zdravotním pojištění a nájmu. Toto je vyřazuje z evidence úřadů práce a následně nepobírání sociálních dávek. Rodiny se tak více zadlužují.

- **Postoj veřejných institucí k romským domácnostem, které se vrátily zpět do ČR a jejich činnost v této oblasti (např. snaha situaci koordinovaně řešit, realizace opatření v této oblasti, příklady dobré a špatné praxe).**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – není prakticky co řešit.

Otrokovice – každé rodině je věnována individuální péče dle jejich aktuálních potřeb, koordinovaná opatření v tomto smyslu neprobíhají, neboť každá situace vyžaduje individuální přístup. Návraty nejsou hromadné, jedná se vždy max. o jednu rodinu.

Vizovice – viz výše.

Valašské Klobouky – bez odpovědi.

Kroměříž – pokud je nutná pomoc ze strany veřejných institucí, je pomoc zajištěna. Nedochází k diskriminaci jen proto, že byli v zahraničí. Nesetkali jsme se s tímto případem.

Holešov – nemáme.

Bystřice pod Hostýnem – nemáme.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – nebylo zaznamenáno nic podobného.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – nemohu se vyjádřit.

Valašské Meziříčí - případy se řeší v rámci platné legislativy ČR.

Odpověď krajské koordinátorky – postoj veřejných institucí k romským rodinám, které se vrátily zpět do České republiky, byl nedůvěřivý a podezřivý. Pracovnice městských úřadů byly přesvědčeny, že si Romové přivezli domů dostatek finančních prostředků, které před nimi tajili. Je pravdou, že některé rodiny si vydělaly peníze, ale převážná většina rodin si musela před odjezdem půjčit na cestu a za dva měsíce byli zpět doma. Vycestování do Anglie bylo pro tyto rodiny zcela prodělečná. Nicméně jim to pracovnice městských úřadů nevěřily.

9. ROZVOJ ROMSKÉ KULTURY A JAZYKA

- **Zájem Romů o udržení si a rozvoj vlastní kultury a jazyka, (kdo je iniciátorem těchto aktivit – představitelé Romů, NNO, vzdělávací instituce, místní samospráva); zhodnocení míry naplnění jejich kulturních potřeb v kraji, identifikace překážek, které jim v tom brání.**

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – v ORP Zlín je velmi aktivní Sdružení dětí a mládeže Romů ČR. Pořádá velmi zajímavé a podnětné výstavy z historie a života Romů. Jejich organizace spočívá především na jednom zapáleném romském občanovi, není zcela jasné, jestli ostatní Romové ve Zlíně jeho nadšení sdílejí, ale spíš ne.

Otrokovice – zájem o rozvoj vlastní kultury jsme nezaznamenali. Účastní se běžně kulturních akcí pořádaných ve městě. Romský jazyk nepoužívají ani při komunikaci mezi sebou.

Vizovice – není.

Valašské Klobouky – veřejně tento zájem nebyl ze strany Romů manifestován.

Kroměříž – Romové v regionu žádným způsobem nepředstavují svoji vlastní kulturu.

Holešov – Romové se příliš aktivně nezapojují do aktivit veřejného života ve městě. V roce 2012 se zúčastnila skupina Gipsy Gábor vystoupení na náměstí v Holešově v rámci týdnu židovské kultury, alce pořádaná městem. Romové tuto akci příznivě přijali a hojně ji navštívili.

Bystřice pod Hostýnem – Romové se příliš aktivně nezapojují do aktivit veřejného života ve městě.

Uherské Hradiště – město má zřízený Fond na podporu kulturních aktivit, estetické výchovy dětí a mládeže, naplňování kulturních a společenských potřeb občanů, podporu profesionálních a amatérských kulturních aktivit, podporu uměleckých řemesel a lidových tradic. Slouží právníkům i fyzickým osobám se sídlem na území města a tím pádem i romské menšině.

Uherský Brod – není zaznamenáno.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – ve městě se již tradičně pořádá „Romská píseň“, který pořádá DAR Valašské Meziříčí. Festival napomáhá sblížení a soužití menšinové a majoritní společnosti.

Valašské Meziříčí – o. s. AVARDE, Charita a ZŠ Masarykova ve městě se zabývají romskou kulturou. O. s. DAR vydává romský časopis Kereka, pořádá festival „Romská píseň“.

Odpověď krajské koordinátorky - Zlínský kraj každoročně vyhlašuje podprogram na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji. V roce 2012 byla podpora podprogramu ve výši 500 000 Kč. Z tohoto podprogramu lze čerpat dotace také na romskou kulturu a jazyk.

- ***Existence podpory Romů v této oblasti ze strany veřejných institucí, kraje a obcí - včlenění tématu do strategií rozvoje kraje a obcí, míra zapojení příspěvkových organizací jako jsou muzea či jiné kulturní instituce do této oblasti, dotační podpora romské kultury a jazyka ze strany kraje a obcí.***

Odpovědi pracovníků měst s rozšířenou působností:

Zlín – podpora dobrých romských projektů je z pozice města jednoznačná (např. poskytování dotací, výpůjčky prostor, spolupráce aj.). V roce 2012 byla z Kulturního fondu města poskytnuta dotace o. s. Sdružení dětí a mládeže Romů ČR ve výši 34 000,- Kč na projekt výstavy „Romské osady“.

Otrokovice – není.

Vizovice – není.

Valašské Klobouky – není.

Kroměříž – obec by byla vstřícná programům, se kterými by Romové přišli, aby byla zachována romská kultura a jazyk.

Holešov – v rámci Týdne židovské kultury je zapojena romská kapela. Romské děti navštěvují Klub Jednoty bratrské, kde nacvičují, hrají a zpívají romské a židovské písně.

Bystřice pod Hostýnem – není nám známo.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – bez odpovědi.

Vsetín – bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – nemáme.

Valašské Meziříčí – popsáno výše.

Odpověď krajské koordinátorky - Zlínský kraj vyhlašuje od roku 2004 podprogram na integraci romské menšiny žijící ve Zlínském kraji. Cílem podprogramu je podpořit projekty zaměřené na integraci romské menšiny ve Zlínském kraji, které jsou zaměřeny na tyto aktivity:

- vzdělávací a výchovné aktivity pro romskou menšinu (semináře, školení, přednášky, besedy, vzdělávání dětí, mládeže i dospělých apod.) formou dotací na specifický účel,
- umělecké a kulturní aktivity pro romské menšiny (divadelní představení, koncerty, přehlídky, výstavy, festivaly apod.) formou dotací na specifický účel
- volnočasové aktivity, především ty, jichž se účastní i majorita, formou dotací na činnost žadatelů
- aktivity podporující zvýšení zaměstnanosti u romské menšiny formou dotací na činnost.

V roce 2012 byly podpořeny tyto organizace:

Název žadatele	sídlo	Název projektu	Dotace ze ZK
o. s. Cyrillos	Vsetín	Kampaň proti rasismu United Colours oFsetín 12	20 000 Kč
o. s. Rodičovské sdružení Na cestě	Vsetín	Poznáváme svět kolem nás.....	70 000 Kč
Diakonie ČCE	Vsetín	Zábavné učení v Rubikonu	25 000 Kč
o. s. Aver dživipen	Vsetín	Čistota pro všechny - domovníci	120 000 Kč
o. s. Aver dživipen	Vsetín	Sportujeme s dětmi	120 000 Kč
o. s. Rovné šance	Valašské Meziříčí	Rovné šance	70 000 Kč
o. s. Rovné šance dětem	Uherské Hradiště	Moderní terapie pro všechny – učme se a hrajme si spolu	75 000 Kč
Celkem			500 000 Kč

Celková částka schválená pro podprogram PF05-12 je 500.000,- Kč a součet požadavků z otevřených žádostí je 779.000,- Kč.

Tabulka č. 10 Financování a přehled projektů na podporu romské kultury a jazyka v kraji za rok 2012

Kraj	Výše dotační podpory ze strany kraje	Přehled realizovaných projektů v roce 2012
Zlínský	0	0

- **Dostupnost výuky romského jazyka, dostupnost výuky oboru romistika v kraji, identifikace úspěšných projektů a příkladů dobré praxe v této oblasti.**

Odpoověď krajské koordinátorky - ve Zlínském kraji se nevyučuje romský jazyk. Dostupnost výuky je v Brně na Masarykově univerzitě.

10. HLAVNÍ DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SITUACE ROMSKÉ MENŠINY A DALŠÍ DOPLNĚNÍ

- **Další postřehy k situaci Romů v kraji**

Zlín – velkým problémem je nejen u Romů vysoká zadluženosti. Dále se stále nejen u Romů vyskytuje práce na černo. Rovněž vzhledem k ekonomické situaci bude nutno vytvářet kapacity cenově dostupného bydlení.

Otrokovice – Romové ve městě se momentálně potýkají se stejnými problémy jako většinová populace. Jejich romství v tom nehraje roli.

Vizovice – všichni Romové bydlící a žijící ve městě jsou plně integrováni do společnosti. není známo, že by se cítili vyloučení z důvodu národnosti, a nebo, že by je společnost takto chápala.

Valašské Klobouky – bez odpovědi.

Kroměříž – velkým problémem je vysoká nezaměstnanost v regionu. Problém mají i lidé se vzděláním, kteří nemohou najít práci. U Romů je problém o to větší, že končí ve většině případů se základním vzděláním. Tím, že jsou na dávkách, vyvstávají problémy s platební neschopností u nájmu a služeb za bydlení a energie. V obci počet romských spoluobčanů není vysoký, jsou rozptýleni v celém regionu, nedochází k žádným rasovým nepokojům. Problémy, které spoluobčané mají, řešíme společně s terénní sociální pracovníci ARGA, Společnosti dobré vůle Zlín, která nám hodně pomáhá. Na úseku OSPOD jsou problémy s docházkou do škol, které postupně řešíme.

Holešov – nezaměstnanost, vzdělání, udržení si nájemního bydlení, snaha o vlastní zlepšení situace, snaha samotných Romů o začleňování do většinové společnosti.

Bystřice pod Hostýnem – nezaměstnanost, vzdělání, udržet si nájemní bydlení, snaha o vlastní zlepšení situace.

Uherské Hradiště – bez odpovědi.

Uherský Brod – na všech úrovních je to řešení problému vysoké nezaměstnanosti, podpora rozvoje romské kultury, práce s romskou mládeží, podpora Romů ze strany veřejných institucí.

Vsetín - bez odpovědi.

Rožnov pod Radhoštěm – změnit legislativu v oblasti lichvy a hazardu. Důsledně potírat dealery drog a lichváře ze strany policejních složek a justice. Cíleně propagovat instituce zaměřené na dluhové poradenství. Komplexně řešit zaměstnanost, předškolní a základní vzdělávání, zadlužení, bydlení a kriminalitu. Podporovat vznik systému dostupného bydlení s doprovodným sociálním programem.

Valašské Meziříčí – žádná systémová změna nebude mít účinek, pokud se nebudou na připravovaných návrzích systémových změn podílet samotní Romové, kteří nejlépe znají mentalitu svého národa a dokáží předvídat, jak se tyto změny projeví v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu.

• ***Náměty pro systémové změny na národní úrovni v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.***

Náměty pracovníků měst s rozšířenou působností:

- Využít všech instrumentů aktivní politiky zaměstnanosti
- Zvýšit kontroly a důsledně postihovat práci na černo u zaměstnavatelů i pracovníků
- Politika zaměstnanosti by měla mít prioritu před sociálními dávkami
- Zvýšit minimální mzdu a motivovat odpracovanou veřejnou službou
- Vytvářet nová a smysluplná pracovní místa
- Institut veřejně prospěšných prací nelimitovat jedním rokem
- Maximálně podporovat vzdělávání romských dětí
- Cíleně podporovat volnočasové aktivity romských dětí se zapojením většinové společnosti
- Zpřísnit pravidla pro půjčování finančních prostředků a tvrdě stíhat lichvářské praktiky na všech úrovních
- Vytvořit rozumné podmínky pro výstavbu cenově dostupného bydlení
- Vytvořit institut sociálního bydlení a koncepci bytové nouze
- Chybí větší podpora sociální práce na obcích ze strany státu
- Převažují represivní opatření na úkor preventivních opatření
- Prioritně zvýšit zaměstnanost u romské menšiny
- Věnovat se zvyšování vzdělanosti u romských dětí
- Podporovat aktivity k udržení si nájemního bydlení
- Začleňování Romů do společnosti
- Změnit legislativu lichvy a hazardu
- Potírat dealery drog a lichváře
- Propagovat a podporovat dluhové poradenství
- Podporovat vznik dostupného sociálního bydlení s doprovodným sociálním programem
- Nepřipravovat nic o Romech bez Romů

Náměty krajské koordinátorky:

- Obce by měly mít zřízen systém dostupného bydlení
- Obce by měly realizovat programy prevence ztráty bydlení z důvodu dluhu na nájmech
- Obce by měly regulovat fungování soukromých ubytoven
- Obce by měly dbát na zřízení funkcí domovníků v rizikových lokalitách
- Obce by měly podporovat terénní sociální práci ve vyloučených lokalitách
- Obce by měly mít zdravotně-sociálního pracovníka pro romské lokality
- Obce by měly mít v komunitním plánování uvedenu jako cílovou skupinu Romy
- Obce by měly mít možnost opět využívat veřejnou službu
- Veřejná služba by měla být motivací pro navýšení sociálních dávek
- Obce by měly podporovat sociální podnikání
- Obce by měly mít sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek (uplatnění podmínky zaměstnávání 10% dlouhodobě nezaměstnaných osob ve veřejných zakázkách)
- Obec by měla být realizátorem projektů na zvýšení zaměstnanosti u Romů
- Na školách s větším počtem romských dětí by měli fungovat asistenti pedagoga

- Na základních školách by měly být zřízeny přípravné třídy pro znevýhodněné děti
- V obci by mělo fungovat dluhové poradenství, finanční gramotnost a informovat romskou menšinu o rizicích půjček
- Obce by měly sociálně začleňovat a nikoliv vyčleňovat
- Obce by měly vysvětlovat sociální začleňování veřejnosti – klady i zápory
- Obce by měly zamezovat konání nenávistných akcí v jejich regionu
- Obce by měly regulovat hazard a lichvu
- Obce by měly regulovat a kontrolovat výkupny kovů
- Obce by měly využívat dotací z MMR na výstavbu bydlení
- Obce by měly mít transparentní pravidla v přidělování obecních bytů
- Základní školy by měly mít nesegregační přístup a efektivně inkluzivně vzdělávat
- Základní školy i střední školy a učiliště by měly podporovat romské děti a hledět na zachování jejich důstojnosti a sebeúcty
- Obce by měly mít strategický dokument na integraci Romů
- MPSV ČR by mělo vyplácet sociální dávky v minimálně dvou termínech v měsíci (ideální by byla týdenní výplata dávek)
- Zaměstnavatelé by měli přistoupit k vyplácení mezd ve dvou termínech – výplata a záloha v měsíci
- V okrese by měla být poradna pro sociálně vyloučené občany
- Zajištění sezónních prací a brigád pro dlouhodobě nezaměstnané občany
- PČR by měla snižovat nedůvěru v policii
- PČR a MP by měli mít asistenta u policie
- PČR by měla sledovat důkladně extremistickou scénu v regionu.

Vypracovala:
 Bc. Jiřina Bradová
 Krajská koordinátorka pro národnostní menšiny

Ve Zlíně: 04.03.2013